

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Εκπαιδευτική εργαλειοθήκη για την υποβοήθηση της αντιμετώπισης των στερεοτύπων των φύλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Προκαλούμε τους μαθητές να ανακαλύψουν
πλήθος ευκαιριών, με βάση το παράδειγμα του
τομέα των μεταφορών

Συγγραφική ομάδα: Maria Luísa de Bivar Black, María Pilar Santos Tambo (Learn to Change) και Hedvika Janežková (PPMI)

Επιμέλεια: Pascale Mompoin-Gaillard (Learn to Change)

Με πρόσθετο υλικό από τους: Sandra Šević, Eszter Szőnyi, Aistė Vaitkevičiūtė, Cecilia Francisco Carcelén, Irma Budginaitė-Mačkinė, Cosmin Nada (PPMI), Mari Varsányi (Learn to Change) και Tessa Wright (Queen Mary University of London)

Τυπογραφική επιμέλεια: Kelly Derrick

Εικονογράφηση: Pavla Bažtanová

Σχεδιασμός γραφικών: Michal Čepelka, Robin Michenka και Sophie Despras

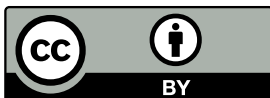
Το παρόν έντυπο συντάχθηκε για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ωστόσο αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προέρχεται από την περαιτέρω χρήση της παρούσας έκδοσης. Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο (<http://www.europa.eu>).

PDF ISBN 978-92-76-32891-9 doi: 10.2832/890190 MI-04-21-109-EL-N

Ημερομηνία σύνταξης: Απρίλιος 2021

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση της παρούσας έκδοσης.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2021

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2021

Η πολιτική περαιτέρω χρήσης εγγράφων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βασίζεται στην απόφαση 2011/833/ΕΕ της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2011, για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της (ΕΕ L 330 της 14.12.2011, σ. 39). Εάν δεν ορίζεται διαφορετικά, η περαιτέρω χρήση του παρόντος εγγράφου επιτρέπεται βάσει άδειας Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση εφόσον αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι τυχόν αλλαγές.

Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων τα οποία δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενδέχεται να απαιτείται άδεια απευθείας από τους κατόχους των σχετικών δικαιωμάτων.

Εκπαιδευτική εργαλειοθήκη για την υποβοήθηση της αντιμετώπισης των στερεοτύπων των φύλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Προκαλούμε τους μαθητές να ανακαλύψουν πλήθος ευκαιριών, με βάση το παράδειγμα του τομέα των μεταφορών

Ευχαριστίες

Αυτή η εργαλειοθήκη είναι το αποτέλεσμα συμμετοχικής προσπάθειας και συνεχούς ανατροφοδότησης. Θα θέλαμε να εκφράσουμε τη βαθύτατη εκτίμησή μας για την υποστήριξη και τη συνεισφορά όλων, ιδίως δεδομένου ότι μεγάλο μέρος της εργασίας για αυτή την έκδοση συντελέστηκε σε μια εποχή αβεβαιότητας και πρωτόγνωρων γεγονότων, λόγω της πανδημίας COVID-19.

Εκφράζουμε την τεράστια ευγνωμοσύνη μας προς όλους τους συμμετέχοντες φορείς από τον τομέα της εκπαίδευσης και των μεταφορών, η εξειδικευμένη συμβολή και η ανατροφοδότηση των οποίων επηρέασαν άμεσα την εξέλιξη της εργαλειοθήκης, δίνοντας της πιο ουσιαστική σημασία για την πρακτική της διδασκαλίας, και ιδίως τους (σε αλφαβητική σειρά) Cristina Aguirre López-Bustos, Åsa Backman, Nerea Cañas Zarraoa, Magnus Carlsson, Elena García Sánchez, Georgia Gyftoula, Margit Kirss, Ildikó Lázár, Matina Loukea, Dani Mohovič, Brigitte Ollier, Gunilla Rooke, Vanessa de Velasco, Foteini Veneti και Damir Zec.

Είμαστε εξίσου ευγνώμονες προς όλους τους εκπαιδευτικούς που αφιέρωσαν χρόνο για να δοκιμάσουν την εργαλειοθήκη και να μας παράσχουν καίρια σχόλια που εμπλούτισαν το περιεχόμενό της, και ιδίως τους (σε αλφαβητική σειρά) Filiz Bayazit, Beatriz Floristán Gurría, Hannah Hofer, Dóra Kátai, Reetta Leducq, Arancha Marqués Lorente, Mónika Mezei, Aapo Nuorva, Jelena Orlova και Dalia Valaikienė.

Θα θέλαμε επίσης να ευχαριστήσουμε τις Sarah Hartleib, Gabriella Komoly και Armi Mustosmäki, που κατέστησαν δυνατή τη δοκιμή της εργαλειοθήκης.

Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ στη Γενική Διεύθυνση Κινητικότητας και Μεταφορών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγησή τους, καθώς και για τα πάντα χρήσιμα σχόλια.

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΠΡΟΣ ΤΙ ΑΥΤΗ Η ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ Η ΕΣΤΙΑΣΗ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ;	7
ΣΕ ΠΟΙΟΝ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ Η ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗ;	7
ΤΙ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ;	8
Η ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	9
ΑΠΟ ΠΟΥ ΝΑ ΞΕΚΙΝΗΣΕΤΕ;	10
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	11
ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ 1: ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	14
ΚΥΡΙΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ	15
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	17
ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ 2: ΑΡΧΙΚΗ ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ	19
ΑΡΧΙΚΗ ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΕΡΓΑΛΕΙΟ 1: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	20
ΑΡΧΙΚΗ ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΕΡΓΑΛΕΙΟ 2: ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	23
ΑΡΧΙΚΗ ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΕΡΓΑΛΕΙΟ 3: ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	25
ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ 3: ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΑ ΦΥΛΑ	28
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: ΕΝΑ ΒΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΣΑ	29
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: ΕΙΚΟΝΑ ΓΙΑ ΜΑΘΗΣΗ	31
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2: ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΑ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΑ ΦΥΛΑ	32
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3: ΑΣ ΓΝΩΡΙΣΤΟΥΜΕ	35
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3: ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ «ΠΑΓΟΒΟΥΝΟ»	37
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4: ΖΩΓΡΑΦΙΖΟΥΜΕ ΔΟΥΛΕΙΕΣ	38
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4: ΕΙΚΟΝΕΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΣΗ	40
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5: ΠΟΙΟΣ ΚΑΝΕΙ ΤΙ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ;	41
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5: ΛΙΣΤΑ ΜΕ ΔΟΥΛΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ	43
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 6: ΤΑΙΡΙΑΖΩ ΣΤΟ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΟ;	44
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 6: ΛΙΣΤΑ ΔΗΛΩΣΕΩΝ	46
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 6: ΛΙΣΤΑ ΔΗΛΩΣΕΩΝ	47
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 7: ΤΟ ΒΑΘΡΟ	48
ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ 4: ΕΡΓΑΣΙΑ	50
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 8: ΣΚΕΨΟΥ, ΓΙΝΕ ΖΕΥΓΑΡΙ, ΜΟΙΡΑΣΟΥ	51
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 8: ΕΙΚΟΝΕΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΣΗ	52
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 9: ΔΟΥΛΕΥΟΥΜΕ ΣΑΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ!	53
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 10: ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ	55
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 10: ΓΡΑΜΜΑ «ΑΓΑΠΗΜΕΝΕ ΜΟΥ ΕΑΥΤΕ»	57
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 11: ΣΧΕΔΙΑΖΟΥΜΕ ΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ, ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ	58
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 12: ΧΡΩΜΑ, ΣΥΜΒΟΛΟ, ΕΙΚΟΝΑ	60
ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ 5: ΜΕΤΑΦΟΡΑ	62
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 13: ΣΤΑΜΑΤΑ, ΚΟΙΤΑ ΚΑΙ ΑΚΟΥ!	63
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 13: ΦΑΝΑΡΙΑ ΚΑΙ ΟΔΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ	65
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 13: ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΑΣΦΑΛΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ	66

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 13: ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ;	66
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 14: ΤΙ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ;	67
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 14: ΑΦΙΣΑ «ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ»	70
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 14: ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΞΗΡΑ-ΑΕΡΑΣ-ΝΕΡΟ	71
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 15: ΘΕΛΩ ΝΑ ΚΑΝΩ ΠΟΔΗΛΑΤΟ	72
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 15: ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ «ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ»	75
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 15: ΔΗΛΩΣΕΙΣ	76
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 16: ΦΥΛΛΟ «ΓΝΩΡΙΖΩ, ΑΝΑΡΩΤΙΕΜΑΙ ΚΑΙ ΜΑΘΑΙΝΩ»	79
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 17: ΟΤΑΝ ΜΕΓΑΛΩΣΩ	80
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 17: ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ «ΤΙ ΘΕΛΩ»	83
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 17: ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ «ΒΛΕΠΩ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ ΩΣ...»	83
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 18: ΓΡΗΓΟΡΑ! ΜΗ ΧΑΣΟΥΜΕ ΤΟ ΤΡΕΝΟ!	84
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 18: ΦΥΛΛΟ «ΣΧΕΔΙΑΖΩ ΕΝΑ ΤΡΕΝΟ»	87
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 19: ΛΑΤΡΕΥΩ ΤΟ ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΜΟΥ!	88
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 20: ΠΑΜΕ ΣΤΟ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ	91
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 21: ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ;	94
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 21: ΕΙΚΟΝΑ ΓΙΑ ΜΑΘΗΣΗ	96
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 22: ΟΙ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΟΥ	97
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 22: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	99
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 22: ΚΑΡΤΕΣ	100
ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ 6: ΣΥΝΕΧΗΣ ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ	105
ΣΥΝΕΧΗΣ ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΕΡΓΑΛΕΙΟ 1: Ο ΑΣΤΕΡΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΔΡΟΜΗΣ	106
ΣΥΝΕΧΗΣ ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΕΡΓΑΛΕΙΟ 2: ΠΟΣΟ «ΧΑΜΟΓΕΛΑΣΤΟΣ» ΕΙΣΑΙ;	108
ΣΥΝΕΧΗΣ ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΕΡΓΑΛΕΙΟ 3: ΜΙΑ ΣΕΙΡΑ ΔΗΛΩΣΕΩΝ	111
ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ 7: ΕΝΑ ΒΗΜΑ ΜΠΡΟΣΤΑ	114
ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	115
ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΜΕΛΕΤΗ	119
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	121

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Προς τι αυτή η εργαλειοθήκη και η εστίαση στον τομέα των μεταφορών;

Αγαπητή/αγαπητέ εκπαιδευτικέ, η εργαλειοθήκη που κρατάτε στα χέρια σας είναι το αποτέλεσμα ενός αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια εκπαιδευτική εργαλειοθήκη που θα μπορούσε να καταπολεμήσει τα στερεότυπα των φύλων, παίρνοντας ως παράδειγμα τον τομέα των μεταφορών.

Ο σχεδιασμός και οι δραστηριότητες της εργαλειοθήκης διαμορφώθηκαν βάσει διαφόρων δεδομένων. Το πρώτο δεδομένο είναι ότι, επί του παρόντος, μόνο το 22% των ατόμων που εργάζονται στον τομέα των μεταφορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) είναι γυναίκες.¹ Πολλά κορίτσια δεν εξετάζουν το ενδεχόμενο να απασχοληθούν στον τομέα των μεταφορών, εξαιτίας στερεοτύπων και προσδοκιών για τα φύλα που τις οδηγούν σε άλλη επαγγελματική κατεύθυνση.²

Δεύτερον, ο τομέας μεταφορών και οι απαιτήσεις της εργασίας σε αυτόν παραμένουν σε μεγάλο βαθμό κάτι άγνωστο, τόσο για τα κορίτσια όσο και για τα αγόρια.³ Η αλήθεια είναι πως ο τομέας μεταφορών, καθώς καθίσταται πιο τεχνολογικός και φιλικός προς το περιβάλλον, μπορεί να αποτελέσει μια επαγγελματική επιλογή που προσφέρει υλική και ηθική ικανοποίηση, τόσο για τα αγόρια όσο και για τα κορίτσια.

Τρίτον, το σχολικό σύστημα, το οποίο αποτελεί βασικό κομμάτι της κοινωνίας μας, παίζει ρόλο στην ανάδειξη και τη διαιώνιση των στερεοτύπων για τα φύλα με πολλούς τρόπους· για παράδειγμα στο διδακτικό υλικό ή ακόμα και στις υποσυνείδητες προσδοκίες των εκπαιδευτικών, που είναι διαφορετικές για τα κορίτσια και για τα αγόρια. Έτσι, η συζήτηση σχετικά με άγνωστες ή μη αναμενόμενες επαγγελματικές επιλογές για τα αγόρια και για τα κορίτσια, καθώς και η διερεύνησή τους, μπορεί να δώσει την ευκαιρία να ξεπεραστούν τα στερεότυπα τόσο μέσα στην τάξη όσο και πέρα από αυτή.⁴

Εν συντομία, ο κύριος στόχος αυτής της εργαλειοθήκης είναι να βοηθήσει τις νεαρές μαθήτριες και τους νεαρούς μαθητές να κατανοήσουν ότι τα επαγγέλματα δεν προορίζονται αποκλειστικά για κάποιο συγκεκριμένο φύλο, καθώς μαθαίνουν για τον τομέα των μεταφορών ως πιθανή επαγγελματική επιλογή για τον οποιονδήποτε.

Ελπίζουμε ειλικρινά ότι όποιος εργαστεί με την εργαλειοθήκη θα απολαύσει τη χρήση της όσο απολαύσαμε κι εμείς τη δημιουργία της.⁵

Σε ποιον απευθύνεται η εργαλειοθήκη;

Η εργαλειοθήκη δημιουργήθηκε για εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και για μαθητές και μαθήτριες ηλικίας 6-7 ετών. Στόχος της είναι η υποστήριξη των εκπαιδευτικών στην οργάνωση συζητήσεων μέσα στην τάξη, προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα στερεότυπα των φύλων, βάσει του παραδείγματος του τομέα μεταφορών.

1 Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), (2019). Απασχόληση ανά φύλο, ηλικία και οικονομική δραστηριότητα (NACE Αναθ. 2) - 1 000 (lfsa_egan2). Ελήφθη από: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_egan2&lang=en.

2 Οι προσδοκίες βάσει φύλου είναι εμφανείς από την ηλικία των πέντε ετών. Δείτε, για παράδειγμα, ΟΟΣΑ (2021). *The Future at Five. Gendered aspirations of five-year-olds*. Ελήφθη από: <http://www.oecd.org/education/school/early-learning-and-child-well-being-study/>.

3 Δείτε, για παράδειγμα, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2017). *Study on a Pilot Project: Making the EU Transport Sector Attractive to Future Generations*. Ελήφθη από: https://ec.europa.eu/transport/themes/social/studies/social_mt.

4 Δείτε, για παράδειγμα, Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (2016). *Gender in education and training*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ελήφθη από: <https://eige.europa.eu/publications/gender-education-and-training>.

5 Δείτε, επίσης, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021). *Educational toolkits to help fight gender stereotypes based on the example of the transport sector: Final study report on the development of the toolkits*. DOI: 10.2832/11827.

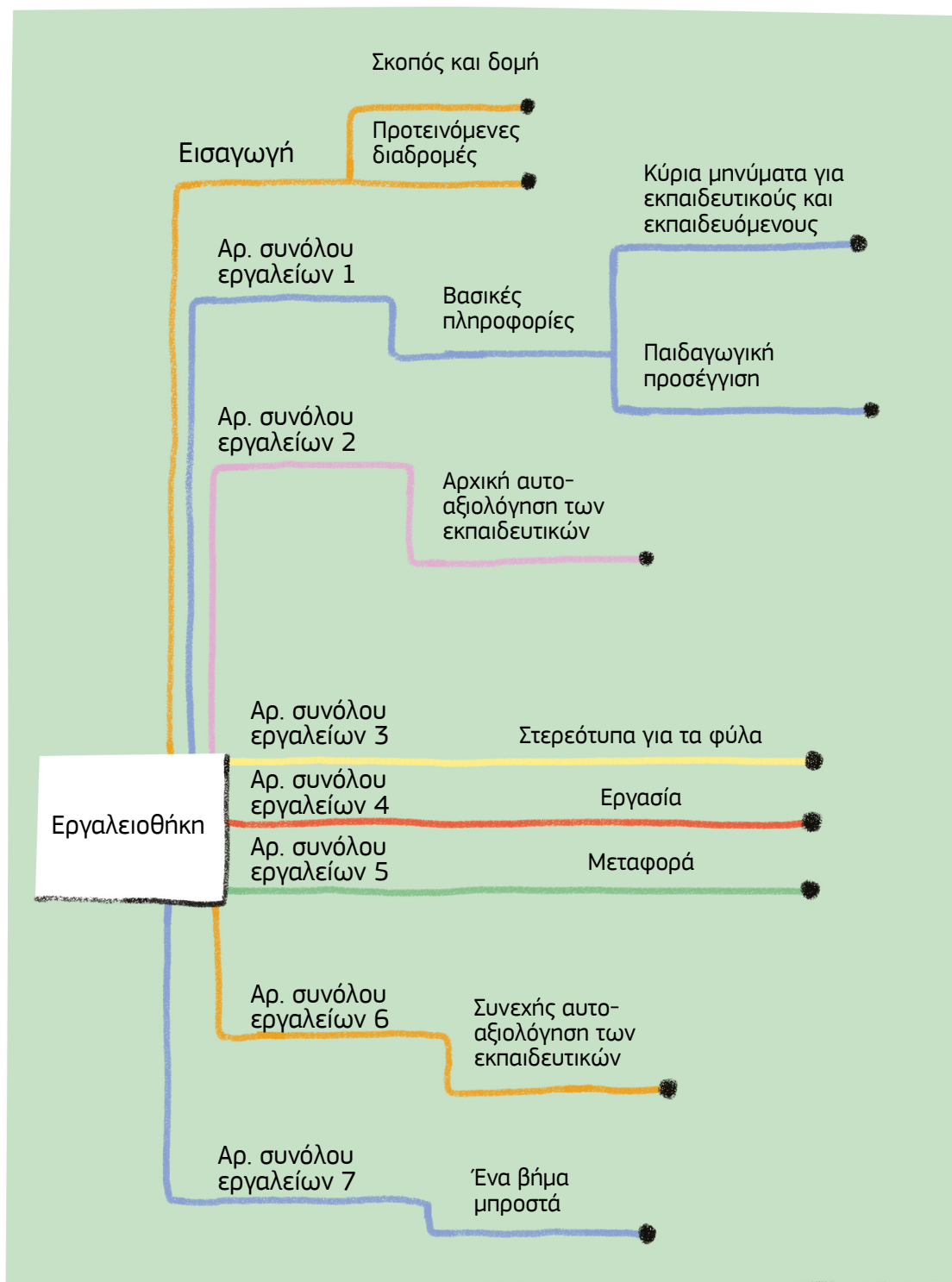
Εκτός από τους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, η εργαλειοθήκη επιτρέπει επίσης στους δασκάλους και τις δασκάλες προσχολικής ηλικίας, τους επικεφαλής των σχολικών μονάδων και τους σχολικούς συμβούλους να αμφισβητήσουν τα στερεότυπα των φύλων στα σχολεία, όπου ένα περιβάλλον απελευθερωμένο από στερεότυπα μπορεί να θέσει γερές βάσεις ώστε τα παιδιά να μεγαλώνουν ελεύθερα και να καλλιεργούν τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και τα ταλέντα τους.

Εκτός από τις προαναφερόμενες ομάδες-στόχους, προτρέπουμε επίσης τους εκπαιδευτικούς, τους επικεφαλής των σχολικών μονάδων και τους σχολικούς συμβούλους να μοιράζονται τη δουλειά τους σε σχέση με την εργαλειοθήκη με τους γονείς των μαθητών και των μαθητριών, όπου αυτό είναι δυνατό.

Τι περιλαμβάνει;

Η εργαλειοθήκη περιλαμβάνει τα ακόλουθα σύνολα εργαλείων:

- **Σύνολο εργαλείων 1: Βασικές πληροφορίες.** Αυτό το σύνολο εργαλείων αποτελεί μια σημαντική εισαγωγή για ολόκληρη την εργαλειοθήκη. Περιέχει το βασικό μήνυμα για εκπαιδευτικούς και εκπαιδευόμενους/εκπαιδευόμενες, καθώς και την παιδαγωγική προσέγγιση στην οποία βασίζεται η εργαλειοθήκη.
- **Σύνολο εργαλείων 2: Αρχική αυτο-αξιολόγηση των εκπαιδευτικών.** Αυτό το σύνολο εργαλείων παρέχει τα εργαλεία που θα σας επιτρέψουν να αναλύσετε το σημείο στο οποίο βρίσκεστε σε σχέση με την παιδαγωγική που δείχνει ευαισθησία σε θέματα ισότητας φύλων, καθώς και σε σχέση με όλα τα ζητήματα που πραγματεύεται η εργαλειοθήκη. Σας προτρέπουμε να μελετήσετε κάποια ή όλα τα εργαλεία αυτο-αξιολόγησης προτού προχωρήσετε στη χρήση της εργαλειοθήκης στην τάξη. Σκοπός της αυτο-αξιολόγησης είναι να δώσει το έναυσμα για αναστοχασμό, ώστε να διαμορφώσετε μια συνολική άποψη για την πολυπλοκότητα των θεμάτων που αποτελούν το υπόστρωμα των δραστηριοτήτων.
- **Σύνολο εργαλείων 3: Στερεότυπα για τα φύλα.** Αυτό το σύνολο εργαλείων αποτελείται από μια σειρά μαθησιακών δραστηριοτήτων, που θα επιτρέψουν σε σας και στους μαθητές/στις μαθήτριες να διαχειριστείτε τα στερεότυπα για τα φύλα και να διερευνήσετε τον βαθμό στον οποίο τα σχολεία συνιστούν ή δεν συνιστούν περιβάλλοντα απαλλαγμένα από στερεότυπα.
- **Σύνολο εργαλείων 4: Εργασία.** Οι μαθησιακές δραστηριότητες αυτού του συνόλου εργαλείων σας βοηθούν να διερευνήσετε δύο βασικές πτυχές. Πρώτον, θα είστε σε θέση να αναλύσετε πώς τα στερεότυπα για τα φύλα είναι ιδιαίτερα εμφανή στον κόσμο της εργασίας. Δεύτερον, θα εξετάσετε πώς λαμβάνονται οι σημαντικές επαγγελματικές αποφάσεις στη ζωή ενός ανθρώπου, καθώς και την επίδραση που έχουν αυτές στο μέλλον και την προσωπική του εξέλιξη: στην επίτευξη ισορροπίας μεταξύ εργασίας και προσωπικής ζωής, στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες κ.λπ.
- **Σύνολο εργαλείων 5: Μεταφορά.** Σε συνέχεια των συνόλων εργαλείων 3 και 4, οι μαθησιακές δραστηριότητες σε αυτό το σύνολο εργαλείων θα σας επιτρέψουν να ασχοληθείτε περαιτέρω με την ισότητα των φύλων, ενώ ταυτόχρονα εξοικειώνεστε με ορισμένα από τα σημερινά επαγγέλματα στον τομέα μεταφορών. Αυτό το σύνολο εργαλείων επίσης προσφέρει τη δυνατότητα εξοικείωσης με την προοπτική μελλοντικών επαγγελμάτων στις μεταφορές, καθώς και με τις δεξιότητες που θα απαιτούν αυτά τα επαγγέλματα.
- **Σύνολο εργαλείων 6: Συνεχής αυτο-αξιολόγηση των εκπαιδευτικών.** Αυτό το σύνολο εργαλείων σας καλεί να αναλογιστείτε την εμπειρία σας από την εργασία στην τάξη με την εργαλειοθήκη και τους τρόπους με τους οποίους αυτή η εμπειρία άλλαξε τις αντιλήψεις σας σχετικά με την παιδαγωγική που δείχνει ευαισθησία σε θέματα ισότητας φύλων και σε όλα τα άλλα ζητήματα που θίγει η εργαλειοθήκη.
- **Σύνολο εργαλείων 7: Ένα βήμα μπροστά.** Τέλος, αυτό το σύνολο εργαλείων σας δίνει τη δυνατότητα να διερευνήσετε προσωπικά και σε μεγαλύτερο βάθος, εάν το επιθυμείτε, όλα τα ζητήματα που πραγματεύεται η εργαλειοθήκη στο σύνολό της. Παρέχονται γλωσσάρια, παραπομπές σε βασικά δεδομένα, επιλεγμένες πηγές, καθώς και επιπλέον υλικό για μελέτη.

Εικόνα 1 Εποπτικός χάρτης της εργαλειοθήκης

Η ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Τα σύνολα εργαλείων 3, 4 και 5 αποτελούν συλλογή **22 διαφορετικών δραστηριοτήτων** που πραγματοποιούνται με τους μαθητές και τις μαθήτριες στην τάξη σε ένα διαδικτυακό εκπαιδευτικό περιβάλλον. Οι μαθησιακές δραστηριότητες σχετίζονται με τα βασικά μηνύματα των τριών συνόλων εργαλείων (δηλ. τα στερεότυπα για τα φύλα, την εργασία και τις μεταφορές). Επιπλέον, αυτές οι δραστηριότητες έχουν ως στόχο την καλλιέργεια του τρόπου σκέψης των μαθητών και μαθητριών, καθώς και την ανάπτυξη της ενσυναίσθησής τους. Επίσης παρουσιάζουν διαφορετικές στρατηγικές συνεργασίας και ρουτίνες σκέψης.

Για εύκολη χρήση, όλες οι μαθησιακές δραστηριότητες στα σύνολα εργαλείων 3, 4 και 5 έχουν τα εξής κοινά βασικά χαρακτηριστικά:

✓ **Κοινό πρότυπο:** Όλες οι δραστηριότητες χρησιμοποιούν το ίδιο πρότυπο, το οποίο θα σας παρέχει με σαφήνεια τις πληροφορίες, τις πηγές, τα φυλλάδια για τους μαθητές και τις μαθήτριες, καθώς και τη βήμα προς βήμα καθοδήγηση που χρειάζεται για την υλοποίηση της δραστηριότητας, μαζί με συμβουλές και ιδέες για παραλλαγές ή επεκτάσεις της κάθε δραστηριότητας.⁶

✓ **Έμφαση στη μεταγνώση:** Στο τέλος κάθε δραστηριότητας, υπάρχει ένα βασικό μέρος αφιερωμένο στην **ανασκόπηση**, ένα ουσιαστικό κομμάτι της δραστηριότητας που ολοκληρώνεται με τον αναστοχασμό της μαθησιακής εμπειρίας. Η βασική αρχή αυτής της ανασκόπησης είναι η επιβεβαίωση ότι δεν μαθαίνουμε **από** την εμπειρία, αλλά μαθαίνουμε **καθώς αναλογιζόμαστε** την εμπειρία (μεταγνωσιακός αναστοχασμός). Έτσι, το στάδιο της ανασκόπησης βοηθά τους μαθητές και τις μαθήτριες να επεξεργαστούν και να βγάλουν ένα νόημα από τα διδάγματα που πήραν. Αυτό πραγματοποιείται κυρίως μέσω των ερωτήσεων, που επιτρέπουν στους μαθητές και τις μαθήτριες να κατανοήσουν, να αναλογιστούν και να μεγιστοποιήσουν τα οφέλη της μαθησιακής εμπειρίας. Προσφέρει στους εκπαιδευτικούς χρήσιμες πληροφορίες προς εκτίμηση, μέσω του αναστοχασμού πάνω στα θετικά στοιχεία και στα στοιχεία που επιδέχονται βελτίωση την επόμενη φορά που θα χρησιμοποιηθεί η δραστηριότητα, καθώς και προς αξιολόγηση, υποστηρίζοντας την εξέλιξη και την κατανόηση των μαθητών και μαθητριών (αξιολόγηση για μάθηση).

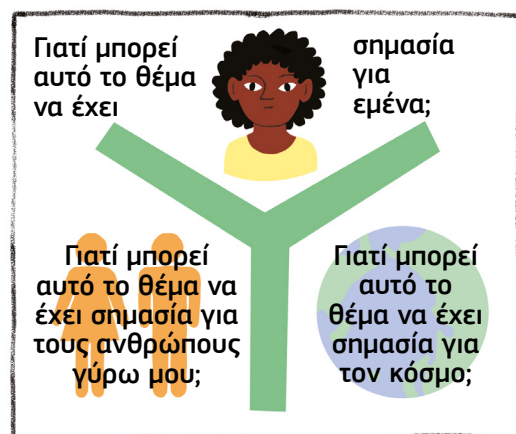
✓ **Ευκαιρίες για πολυεπιστημονικότητα:** Η εργαλειοθήκη αποτελεί μια σημαντική συλλογή **πηγών που είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν σε ολόκληρο το φάσμα του σχολικού προγράμματος** — τόσο στη γλώσσα της εκπαίδευσης όσο και σε ξένες γλώσσες, καθώς η εργαλειοθήκη **είναι διαθέσιμη για μεταφόρτωση σε 24 διαφορετικές γλώσσες**.

Από πού να ξεκινήσετε;

Από την αρχή ως το τέλος, η αλληλουχία των συνόλων εργαλείων και των δραστηριοτήτων της εργαλειοθήκης ακολουθεί τη λογική της **προοδευτικότητας**. Ταυτόχρονα, η εργαλειοθήκη έχει σχεδιαστεί με τρόπο που σας επιτρέπει να **σχεδιάσετε τη δική σας διαδρομή**. Η εργαλειοθήκη παρέχει ένα πλαίσιο, καθώς και το περιεχόμενο, ώστε να επιδιωχθούν συγκεκριμένα ενδιαφέροντα. Μπορείτε να επιλέξετε το υλικό ανάλογα με τις ανάγκες σας και τα πράγματα που σας εμπνέουν. Καθώς περιηγείστε στα σύνολα εργαλείων και τις μαθησιακές δραστηριότητες, μπορείτε να θέσετε στον εαυτό σας τις **τρεις ερωτήσεις «γιατί»**, ώστε να κάνετε τις επιλογές σας (βλ. Εικόνα 2).⁷

Η εργαλειοθήκη προσφέρει επίσης **προτεινόμενες διαδρομές για τις μαθησιακές δραστηριότητες** (βλ. επόμενη ενότητα) βάσει συγκεκριμένων μαθησιακών στόχων, οι οποίοι προσδιορίζονται με σαφήνεια για κάθε διαδρομή. Αυτές οι διαδρομές ποικίλλουν σε διάρκεια και ολοκληρώνουν διαφορετικούς μαθησιακούς στόχους και σχετικές αλληλουχίες. Είναι δυνατό να ακολουθήσει κανείς μία ή περισσότερες από τις προτεινόμενες διαδρομές.

Εικόνα 2. Η ρουτίνα σκέψης των «3 Γιατί»

⁶ Βασισμένο σε διάφορα πρότυπα που δημιουργήθηκαν από το Learn to Change, Change to Learn: <https://www.learntochange.eu/>.

⁷ Η ρουτίνα σκέψης των «3 Γιατί» δημιουργήθηκε από το Project Zero, ένα ερευνητικό κέντρο του Harvard Graduate School of Education. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση <https://pz.harvard.edu/sites/default/files/The%203%20Whys.pdf>.

Προτεινόμενες διαδρομές για τις μαθησιακές δραστηριότητες

Οι μαθησιακές δραστηριότητες έχουν μια εσωτερική συνοχή που θα σας κατευθύνει στη μαθησιακή πορεία σας στις τρεις κύριες έννοιες υπό διερεύνηση (δηλ. τα στερεότυπα για τα φύλα, την εργασία και τις μεταφορές). Ωστόσο, για ευκολία στη χρήση, υπάρχουν **οκτώ προτεινόμενες διαδρομές** που ποικίλλουν σε έκταση και τις οποίες μπορείτε να ολοκληρώσετε προκειμένου να καλύψετε τα συγκεκριμένα ενδιαφέροντα που παρουσιάζονται ακολούθως. Ο σκοπός των προτεινόμενων διαδρομών είναι να παρέχουν μια ευέλικτη προσέγγιση στους εκπαιδευτικούς, ώστε να προσαρμόζονται οι μαθησιακές δραστηριότητες στις ειδικές ανάγκες του εκάστοτε πλαισίου.

1. Ευαισθητοποίηση σχετικά με τα στερεότυπα για τα φύλα

Χρησιμοποιήστε αυτή τη διαδρομή για να ευαισθητοποιήσετε τους μαθητές και τις μαθήτριες σχετικά με τα υφιστάμενα στερεότυπα για τα φύλα.

- **Δραστηριότητα 2: Μαθαίνουμε για τα στερεότυπα για τα φύλα** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες κατανοούν τις έννοιες των στερεοτύπων για τα φύλα και της ισότητας των φύλων.
- **Δραστηριότητα 6: Ταιριάζω στο στερεότυπο:** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναπτύσσουν μια κριτική κατανόηση σχετικά με τα στερεότυπα για τα φύλα.
- **Δραστηριότητα 7: Το βάθρο** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναστοχάζονται τις διάφορες ιδέες, τις έννοιες, τα ζητήματα κ.λπ.
- **Δραστηριότητα 10: Γράμμα στον εαυτό μου** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναλογίζονται και σχεδιάζουν το μέλλον τους σε σχέση με τον χώρο της εργασίας.

2. Γνωρίζω τον εαυτό μου και τους άλλους

Αυτή η διαδρομή επιτρέπει στους μαθητές και τις μαθήτριες να παρατηρήσουν την πραγματικότητα γύρω τους και να κατανοήσουν καλύτερα τους άλλους ανθρώπους από τη σκοπιά της ισότητας των φύλων.

- **Δραστηριότητα 3: Ας γνωριστούμε** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες ανακαλύπτουν ότι γνωρίζουν μόνο ένα μέρος του άλλου, ότι συχνά κρίνουν τους άλλους μέσα από στερεότυπα για τα φύλα και ότι εξαγουν το συμπέρασμα πως το ίδιο ισχύει και για τον εαυτό τους.
- **Δραστηριότητα 5: Ποιος κάνει τι στο σπίτι:** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες παρατηρούν πρότυπα συμπεριφοράς με βάση το φύλο σε δουλειές του σπιτιού που σχετίζονται με τα κορίτσια και με τα αγόρια.
- **Δραστηριότητα 7: Το βάθρο** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναστοχάζονται τις διάφορες ιδέες, τις έννοιες, τα ζητήματα κ.λπ.

3. Εξέλιξη των δημιουργικών δεξιοτήτων των μαθητών και μαθητριών

Αυτή η διαδρομή έχει ως στόχο να κινήσει το ενδιαφέρον των μαθητών και των μαθητριών προς τους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM).

- **Δραστηριότητα 9: Δουλεύουμε σαν μηχανικοί!** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες έρχονται σε πρώτη επαφή με μια δραστηριότητα STEM (πρακτική και δημιουργική).
- **Δραστηριότητα 11: Σχεδιάζουμε τη δουλειά, γνωρίζουμε το πρόσωπο** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξοικειώνονται με ορισμένες θέσεις εργασίας που σχετίζονται με τους τομείς STEM και με τον τομέα μεταφορών.
- **Δραστηριότητα 16: Φαντάζομαι το μέλλον των μεταφορών** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξετάζουν τις μεταφορές που χρησιμοποιούνται σήμερα, για να τις συγκρίνουν με τις μεταφορές κατά το παρελθόν και να φανταστούν πώς μπορεί να γίνουν οι μεταφορές στο μέλλον.

4. Εξέλιξη του τρόπου σκέψης των μαθητών και μαθητριών

Αυτή η διαδρομή προσφέρει διαφοροποιημένη μάθηση, παρέχοντας δυνατότητες ποικίλων τρόπων σκέψης και μάθησης.

- **Δραστηριότητα 12: Χρώμα, σύμβολο, εικόνα** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες σκέφτονται με μη λεκτικό τρόπο και διερευνούν διαφορετικές διαδρομές προς τη μεταγνώση.
- **Δραστηριότητα 16: Φαντάζομαι το μέλλον των μεταφορών** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξετάζουν τις μεταφορές που χρησιμοποιούνται σήμερα, για να τις συγκρίνουν με τις μεταφορές κατά το παρελθόν και να φανταστούν πώς μπορεί να γίνονται οι μεταφορές στο μέλλον.
- **Δραστηριότητα 19: Λατρεύω το ποδήλάτό μου!** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξερευνούν ένα αντικείμενο μέσα από την προσεκτική παρατήρηση.

5. Καλλιέργεια της ενσυναίσθησης των μαθητών και μαθητριών

Αυτή η σύντομη διαδρομή επιτρέπει στους μαθητές και τις μαθήτριες να υιοθετήσουν διαφορετικές οπτικές γωνίες και να καλλιεργήσουν την ενσυναίσθησή τους.

- **Δραστηριότητα 1: Ένα βήμα προς τα μέσα** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξετάζουν τις οπτικές άλλων ανθρώπων.
- **Δραστηριότητα 3: Ας γνωριστούμε** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες ανακαλύπτουν ότι γνωρίζουν μόνο ένα μέρος των άλλων, ότι συχνά κρίνουν τους άλλους μέσα από στερεότυπα για τα φύλα και ότι εξάγουν το συμπέρασμα πως το ίδιο ισχύει και για τον εαυτό τους.
- **Δραστηριότητα 21: Ποια είναι η ιστορία πίσω από την εικόνα;** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες υιοθετούν τις οπτικές διαφορετικών ανθρώπων ή ακόμα και αντικειμένων.

6. Η σημασία της εργασίας στην κοινωνία μας και μια ισορροπημένη εκπροσώπηση των γυναικών

Διερευνήστε τη σημασία της εργασίας στον τρόπο ζωής μας και αναλύστε αν οι γυναίκες εκπροσωπούνται εξίσου σε όλους τους επαγγελματικούς τομείς.

- **Δραστηριότητα 8: Σκέψου, γίνε ζευγάρι, μοιράσου** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες συζητούν τον κεντρικό ρόλο που παίζει η εργασία στη ζωή των ανθρώπων.
- **Δραστηριότητα 9: Δουλεύουμε σαν μηχανικοί!** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες έρχονται σε πρώτη επαφή με μια πρακτική και δημιουργική δραστηριότητα STEM.
- **Δραστηριότητα 11: Σχεδιάζουμε τη δουλειά, γνωρίζουμε το πρόσωπο** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξοικειώνονται με ορισμένες θέσεις εργασίας που σχετίζονται με τους τομείς STEM και με τον τομέα μεταφορών, καθώς εντοπίζουν γυναίκες σε επαγγέλματα κάθε είδους.
- **Δραστηριότητα 12: Χρώμα, σύμβολο, εικόνα** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναγνωρίζουν τις βασικές ιδέες σε μια διαδρομή και διερευνούν διαφορετικούς τρόπους να τις εκφράζουν.

7. Η σημασία των μεταφορών στον τρόπο ζωής μας

Μέσω αυτής της διαδρομής μπορείτε να διερευνήσετε τον κεντρικό ρόλο που παίζουν οι μεταφορές σε διάφορες, ενίοτε απαραίτητες, πτυχές της ζωής μας.

- **Δραστηριότητα 13: Σταμάτα, κοίτα και άκου!** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες ανακαλύπτουν τους κανόνες κυκλοφορίας και συνάγουν τη σημασία τους.
- **Δραστηριότητα 14: Τι γνωρίζουμε για τις μεταφορές;** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες παρατηρούν και αναγνωρίζουν ορισμένα μέσα μεταφοράς και εξηγούν με δικά τους λόγια γιατί χρειάζονται οι μεταφορές.
- **Δραστηριότητα 15: Θέλω να κάνω ποδήλατο** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναλογίζονται τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο των μεταφορών και ανακαλύπτουν τα οφέλη και τη χαρά του να κινείσαι με ποδήλατο.
- **Δραστηριότητα 18: Γρήγορα! Μην χάσουμε το τρένο!** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξετάζουν λίγο

πιο προσεκτικά ορισμένες από τις θέσεις εργασίας στον τομέα των σιδηροδρομικών μεταφορών και διερευνούν την πολυπλοκότητά τους· επίσης, αναπτύσσουν τις δεξιότητες της σκέψης και της μεταγνώσης.

- **Δραστηριότητα 20: Πάμε στο σούπερ μάρκετ** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες κατανοούν και εκτιμούν τη σημασία των μεταφορών στη ζωή τους.
- **Δραστηριότητα 22: Οι μεταφορές είναι επιλογή μου** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες εκτιμούν τη σημασία των μεταφορών και εξετάζουν την πιθανότητα να εργαστούν στον τομέα μεταφορών.

8. Ολοκληρώνουμε τον κύκλο: από την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα στερεότυπα για τα φύλα σε μια θέση εργασίας στον τομέα μεταφορών

Χρησιμοποιήστε αυτή τη διαδρομή για να ακολουθήσετε όλη την πορεία σε σχέση με τις τρεις πτυχές που αναπτύσσονται στην εργαλειοθήκη: τα στερεότυπα για τα φύλα, την εργασία και τις μεταφορές.

- **Δραστηριότητα 1: Ένα βήμα προς τα μέσα** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναγνωρίζουν την ύπαρξη διαφορετικών παραδοχών σχετικά με τα αγόρια και τα κορίτσια.
- **Δραστηριότητα 2: Μαθαίνουμε για τα στερεότυπα για τα φύλα** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες κατανοούν τις έννοιες των στερεοτύπων για τα φύλα και της ισότητας των φύλων.
- **Δραστηριότητα 4: Ζωγραφίζουμε δουλειές** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναγνωρίζουν τις γλωσσικές μεροληψίες που καθιστούν τις γυναίκες αόρατες.
- **Δραστηριότητα 9: Δουλεύουμε σαν μηχανικοί!** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες έρχονται σε πρώτη επαφή με μια πρακτική και δημιουργική δραστηριότητα STEM.
- **Δραστηριότητα 11: Σχεδιάζουμε τη δουλειά, γνωρίζουμε το πρόσωπο** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναγνωρίζουν γυναίκες σε κάθε είδους επαγγέλματα και εξοικειώνονται με ορισμένες θέσεις εργασίας που σχετίζονται με τους τομείς STEM και με τον τομέα μεταφορών.
- **Δραστηριότητα 16: Φαντάζομαι το μέλλον των μεταφορών** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξετάζουν τις μεταφορές που χρησιμοποιούνται σήμερα, για να τις συγκρίνουν με τις μεταφορές κατά το παρελθόν και να φανταστούν πώς μπορεί να γίνουν οι μεταφορές στο μέλλον.
- **Δραστηριότητα 17: Όταν μεγαλώσω** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες διερευνούν τα μελλοντικά επαγγελματικά τους ενδιαφέροντα.
- **Δραστηριότητα 22: Οι μεταφορές είναι επιλογή μου** — Οι μαθητές και οι μαθήτριες εκτιμούν τη σημασία των μεταφορών και εξετάζουν την πιθανότητα να εργαστούν στον τομέα μεταφορών.

ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ 1: ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Κύρια μηνύματα για εκπαιδευτικούς και εκπαιδευόμενους

Το σκεπτικό της εργαλειοθήκης έχει δύο διαστάσεις, που ονομάζονται τα *εργαλεία* και η *πρακτική* της εργαλειοθήκης (Πίνακας 1). Η εργαλειοθήκη παρέχει όλα τα αναγκαία *εργαλεία*. Οι δάσκαλοι και οι δασκάλες, με τις διαφορετικές δεξιότητες, τα ταλέντα, τις ειδικές γνώσεις και την ευαισθησία τους, αναπτύσσουν και εφαρμόζουν την *πρακτική* στο δικό τους πλαίσιο.

Πίνακας 1. Επισκόπηση των διαστάσεων της εργαλειοθήκης

	Δομικές έννοιες	Προσεγγίσεις	Εκπαιδευτικοί στόχοι	Παιδαγωγική ευαίσθητη σε θέματα φύλου
Εργαλεία	- Τα σχολικά προγράμματα δεν είναι ουδέτερα (επίσημο, λανθάνον και άκυρο)⁸ - Τα σχολεία είναι σταθερά και συμπαγή ιδρύματα, με δική τους, συγκεκριμένη κουλτούρα.	- Σχολικό πρόγραμμα - Διαδρομές - Σύνολα εργαλείων - Γλωσσάρι - Σύνδεσμοι προς εξωτερικές πηγές	- Προσφορά πρώιμων μαθησιακών παρεμβάσεων - Διεύρυνση του ορίζοντα των μαθητών και των μαθητριών (εμπειρίες από τον πραγματικό κόσμο) - Πρότυπη συμπεριφορά: «Γινόμαστε αυτό που βλέπουμε γύρω μας»	- Ανάπτυξη αυτογνωσίας σχετικά με τις προσωπικές σκέψεις, τις πεποιθήσεις, τα συναισθήματα, τα κίνητρα και τις προκαταλήψεις - Καλλιέργεια της κατανόησης του άλλου μέσα σε συγκεκριμένο πλαίσιο και με βάση την ενσυναίσθηση
Πρακτική	- Πρωώθηση της ισορροπίας των φύλων - Ο δάσκαλος ή η δασκάλα διευκολύνει την αλλαγή - Η μάθηση αποτελεί γνωσιακή, συναισθηματική και κοινωνική δραστηριότητα	- Η αλλαγή ως διαδικασία - Διδασκαλία και μάθηση με πολιτιστική συσχέτιση - Συμμετοχικές και ενεργές μέθοδοι	- Κατάρριψη των στερεοτύπων για τα φύλα - Ενδυνάμωση των μαθητών και μαθητριών - Ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων της διά βίου μάθησης - Ισορροπία των φύλων	- Προς την επίτευξη του γραμματισμού για τα φύλα⁹ - Πρωώθηση ενός περιβάλλοντος ευαίσθητου σε θέματα που αφορούν τα δύο φύλα

⁸ Το «επίσημο πρόγραμμα» γενικά γίνεται αντιληπτό ως οι γνώσεις και δεξιότητες που διδάσκονται σκόπιμα με τη βοήθεια μαθημάτων και μαθησιακών δραστηριοτήτων· το «λανθάνον πρόγραμμα» αναφέρεται στους κανόνες, τις αξίες και τις πεποιθήσεις που μεταφέρονται ακούσια μέσα από τις τάξεις και το κοινωνικό περιβάλλον· ενώ το «άκυρο πρόγραμμα» αναφέρεται σε όσα δεν έχουν την ευκαιρία να μάθουν οι μαθητές και οι μαθήτριες — στις έννοιες και τις δεξιότητες που δεν αποτελούν κομμάτι της μάθησής τους.

⁹ Ο όρος «γραμματισμός για τα φύλα» νοείται ως η ικανότητα, αυτοπεποίθηση και προθυμία ενός ατόμου να ασχοληθεί με θέματα που αφορούν τα δύο φύλα, να αναλογιστεί και να αλλάξει τις αντιλήψεις του, τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις του.

Οι **μαθησιακές δραστηριότητες** παρέχουν ένα πλαίσιο που προάγει τον αναστοχασμό και τον διάλογο, στο οποίο οι μαθητές και οι μαθήτριες έχουν την ευκαιρία να αμφισβητήσουν και να αντιμετωπίσουν τον στερεοτυπικό τρόπο σκέψης και τις προκαταλήψεις και, τόσο ως ομάδα όσο και ατομικά, να αναθεωρήσουν τις αντιλήψεις τους. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να δίνουν προσοχή στις συμπεριφορές των μαθητών και των μαθητριών που φανερώνουν ότι η μάθηση αυτή αφομοιώνεται. Για παράδειγμα, οι μαθητές και οι μαθήτριες εκφράζουν τις δικές τους πεποιθήσεις και τα δικά τους συναισθήματα, αποδέχονται την κριτική ανατροφοδότηση, συμμετέχουν σε ενεργή ακρόαση, αναθεωρούν την άποψή τους αφού ακούσουν τα επιχειρήματα των άλλων, δίνουν προσοχή στη λεκτική και τη μη λεκτική επικοινωνία και επιλέγουν τη συνεργασία αντί για τον ανταγωνισμό.

Οι δραστηριότητες αναπτύχθηκαν γύρω από την απομυθοποίηση των στερεοτύπων για τα φύλα και την εξοικείωση με τις δυνατότητες που προσφέρει ο τομέας μεταφορών ως προς τις επαγγελματικές προοπτικές κοριτσιών και αγοριών.

Μηνύματα που σχετίζονται με την απομυθοποίηση των στερεοτύπων για τα φύλα

- Οι στερεοτυπικές προσδοκίες που βασίζονται σε σταθερούς κοινωνικούς κανόνες για τα αγόρια και τα κορίτσια αποτελούν τη βασική αιτία της ανισότητας των φύλων. Επηρεάζουν την αυτοαντίληψη και την ευεξία του ατόμου, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους αλληλεπιδρά με τους άλλους, και έχουν ισχυρό αντίκτυπο στο αν και το πώς συμμετέχει κανείς σε εκπαίδευση και κατάρτιση στον χώρο της εργασίας.
- Τα στερεότυπα για τα φύλα έχουν αρνητικό αντίκτυπο τόσο στα κορίτσια όσο και τα αγόρια, καθώς περιορίζουν τις ατομικές τους φιλοδοξίες, επιλογές και ελευθερίες. Στο σχολείο, τα στερεότυπα για τα φύλα επηρεάζουν σημαντικά την εμπειρία των παιδιών στην τάξη, τις προτιμήσεις των αγοριών και των κοριτσιών για ορισμένα μαθήματα, και τη συνολική εικόνα που έχουν για τις δυνατότητές τους.
- Τα στερεότυπα για τα φύλα συνδυάζονται συχνά με άλλα στερεότυπα, όπως αυτά που βασίζονται στη φυλή ή την εθνική καταγωγή, τη θρησκεία ή τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, την αναπηρία, την ηλικία ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό.
- Οι παραδοχές για τα φύλα μπορεί να είναι συνειδητές ή ασυνείδητες, και μπορούν να οδηγήσουν σε διαφορετική αντιμετώπιση κάποιας ομάδας σε σχέση με κάποια άλλη.
- Η αντιμετώπιση των στερεοτύπων για τα φύλα σε όλη τη διάρκεια του εκπαιδευτικού κύκλου είναι κρίσιμη ώστε τελικά τα παιδιά να έχουν ισότιμες ευκαιρίες, ανεξάρτητα από το φύλο τους. Αυτό συμπεριλαμβάνει την εξέταση των κανόνων, των αξιών και των πεποιθήσεων που μεταφέρονται ακούσια μέσα από την τάξη και το κοινωνικό περιβάλλον (*το λανθάνον πρόγραμμα*), αλλά και των πραγμάτων που οι μαθητές και οι μαθήτριες δεν έχουν την ευκαιρία να διδαχθούν (*άκυρο πρόγραμμα*).
- Η αμφισβήτηση των στερεοτύπων για τα φύλα στο σχολείο μπορεί να συντείνει στη μείωση της ανισορροπίας μεταξύ των φύλων σε άλλες πτυχές της ζωής μας, όπως στο σπίτι ή στον χώρο της εργασίας.
- Η προσφορά νέων προτύπων συμπεριφοράς στα κορίτσια και τα αγόρια έχει θετική επίδραση στην αξιοποίηση των προσωπικών τους δυνατοτήτων.
- Το εξωσχολικό και το οικογενειακό πλαίσιο συχνά προσφέρει άφθονα σιωπηλά μηνύματα που σχετίζονται με το φύλο· οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να καταστήσουν ορατές τις συνέπειες αυτών των μηνυμάτων και να τις αμφισβητήσουν.

Μηνύματα που σχετίζονται με τη σημασία του τομέα μεταφορών

- Η κινητικότητα και οι μεταφορές μάς αφορούν όλους. Από την καθημερινή μετακίνηση από και προς την εργασία, τις επισκέψεις σε συγγενείς και φίλους και τον τουρισμό έως τη σωστή λειτουργία των

παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού για τα προϊόντα στα καταστήματά μας και για τη βιομηχανική παραγωγή μας, η κινητικότητα καθιστά δυνατή την οικονομική και την κοινωνική μας ζωή.

- Η ελεύθερη κυκλοφορία των ανθρώπων και των αγαθών στο εσωτερικό της αποτελεί θεμελιώδη ελευθερία της ΕΕ και της ενιαίας αγοράς της. Τα ταξίδια στην ΕΕ οδήγησαν σε μεγαλύτερη συνεκτικότητα και ενίσχυσαν την ευρωπαϊκή ταυτότητα.
- Ως η δεύτερη μεγαλύτερη δαπάνη για τα ευρωπαϊκά νοικοκυριά, ο τομέας μεταφορών συμμετέχει κατά 5% στο ευρωπαϊκό ΑΕΠ και απασχολεί άμεσα περίπου 10 εκατομμύρια εργαζόμενους.
- Ο τομέας μεταφορών είναι μεγαλύτερος και ευρύτερος από ό,τι βλέπουν και αντιλαμβάνονται οι νέοι, ιδίως στα «παρασκήνια» της καθημερινής οργανωτικής προσπάθειας ώστε να παρέχονται οι υπηρεσίες.
- Η πιο σημαντική πρόκληση που αντιμετωπίζει ο τομέας μεταφορών είναι η δραστική μείωση των εκπομπών αερίων και η βελτίωση της βιωσιμότητάς του. Οι αλλαγές στον τομέα, ιδίως όσες σχετίζονται με την αυτοματοποίηση και την ψηφιοποίηση, δημιουργούν νέες προκλήσεις, αλλά ο συνεχιζόμενος ψηφιακός μετασχηματισμός προσφέρει επίσης νέες ευκαιρίες.
- Ορισμένα μέρη του τομέα μεταφορών αναμένεται να αναπτυχθούν και να απασχολήσουν περισσότερους εργαζόμενους στο μέλλον, ενώ θα υπάρχει ανάγκη για εργαζόμενους υψηλής εξειδίκευσης, με τεχνολογικό υπόβαθρο και σπουδές μηχανικού.

Παιδαγωγική προσέγγιση

Οι υποκείμενες παιδαγωγικές αρχές της εργαλειοθήκης έχουν ως εξής:

Βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης

Εναρμονισμένη με προσεγγίσεις που βασίζονται στις ικανότητες και χρησιμοποιούνται ευρέως από τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα και βάσει της [Σύστασης του Συμβουλίου](#),¹⁰ η εργαλειοθήκη έχει ως στόχο να καλλιεργήσει στους μαθητές και τις μαθήτριες τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης, που χρειάζονται για την προσωπική ολοκλήρωση, έναν υγιή και βιώσιμο τρόπο ζωής, απασχολησιμότητα, συμμετοχή στα κοινά και κοινωνική ένταξη. Ανάμεσα σε αυτές τις ικανότητες μπορούμε να επισημάνουμε τις ακόλουθες:

- αριθμητικές και επιστημονικές δεξιότητες και δεξιότητες μηχανικού·
- ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες βασισμένες στην τεχνολογία·
- διαπροσωπικές δεξιότητες και δυνατότητα υιοθέτησης νέων ικανοτήτων·
- συμμετοχή στα κοινά·
- επιχειρηματικότητα.

Ενεργές μεθοδολογίες

Μολονότι οι ενεργές μεθοδολογίες έχουν την απαρχή τους στη σωκρατική μέθοδο και την αρχαία Ελλάδα, μόνο τις τελευταίες δεκαετίες είδαμε ένα αξιοσημείωτο κίνημα με στόχο να βρεθούν οι μαθητές και οι μαθήτριες στο επίκεντρο της μάθησής τους. Όπως υποστηρίζει ο Barnes (1989), η ενεργή μάθηση είναι σκόπιμη, στοχαστική, διαπραγματεύσιμη, κριτική, σύνθετη, κινούμενη από τις καταστάσεις και συναρπαστική.¹¹

Συνεργατική μάθηση

Ανάμεσα στις ποικίλες ενεργές μεθοδολογίες, προτιμήσαμε τη συνεργατική μάθηση λόγω του τρόπου με τον οποίο εκπληρώνει τους στόχους της εργαλειοθήκης. Γενικά, οι εκπαιδευτικοί συμφωνούν ότι αυτή η προσέγγιση ενισχύει τη μάθηση, την αυτοεκτίμηση, τη θετική στάση προς τη μάθηση και την αποδοχή των

10 Σύσταση του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2018 σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου (OJ C 189, 4.6.2018, pp. 1–13), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_2018.189.01.0001.01.ENG.

11 Barnes, D. R. (1989). Active Learning. Leeds University TVEI Support Project.

διαφορών, καλλιεργώντας μια θετική αλληλεξάρτηση στους μαθητές και τις μαθήτριες. Στη συνεργατική μάθηση, ο στόχος δεν είναι η ατομική επιτυχία. Η επιτυχία είναι κοινή, καθώς εξαρτάται από τη συμβολή κάθε μέλους της μαθησιακής κοινότητας (αλληλεξάρτηση). Η συνεργατική μάθηση προσφέρει περισσότερα κίνητρα και επομένως παράγει βαθύτερη μάθηση, καλύτερες σχέσεις μέσα στην τάξη, βαθύτερη κριτική σκέψη και περισσότερη αποδοχή του εαυτού μας και των άλλων.

Μαθαίνουμε να μαθαίνουμε

Προκειμένου οι νέοι άνθρωποι να είναι πιο αποτελεσματικοί και αυτόνομοι στη μάθησή τους, πρέπει να μάθουν πρώτα να σκέφτονται και να καλλιεργήσουν δεξιότητες αυτορύθμισης. Σε συνδυασμό με τη συνεργατική μάθηση, αυτό είναι ένα εξαιρετικά ισχυρό εργαλείο. Μέσα από τις ορατές ρουτίνες σκέψης,¹² ο στόχος είναι να βοηθήσουμε τους μαθητές και τις μαθήτριες να κατανοήσουν καλύτερα τι είδους εκπαιδευόμενοι είναι και πώς μπορούν να βελτιώσουν την έμφυτη ικανότητά τους να μαθαίνουν.

Οι εκπαιδευτικοί υποστηρίζουν τους μαθητές και τις μαθήτριες βοηθώντας τους να καλλιεργήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται ώστε να αναπτύξουν κριτική και δημιουργική σκέψη, να διατυπώνουν υποθέσεις, καθώς και να σταθμίζουν τις διαφορετικές επιλογές και τις συνέπειές τους. Βοηθούν τους μαθητές και τις μαθήτριες να αποκτήσουν περισσότερη ενσυναίσθηση, υιοθετώντας διαφορετικές οπτικές γωνίες και κατανοώντας πώς σκέφτονται και πώς νιώθουν οι άλλοι.

Βιωματική μάθηση

Προκειμένου να προάγονται οι βαθύτερες μαθησιακές εμπειρίες και να επιτυγχάνεται πιο ενεργή συμμετοχή των εκπαιδευόμενων στη διαδικασία της μάθησης, στον σχεδιασμό της εργαλειοθήκης συμπεριλήφθηκε και ο κύκλος βιωματικής μάθησης των Kolb και Kolb¹³. Σε αυτό το πρότυπο, η άμεση εμπειρία προσφέρεται από τον εκπαιδευτικό και αυτή η εμπειρία ακολουθείται από ατομικό ή ομαδικό αναστοχασμό (μεταγνωσιακή δραστηριότητα). Στη συνέχεια ακολουθεί μια φάση διαμόρφωσης ιδεών. Στην τελική φάση, οι μαθητές και οι μαθήτριες προβληματίζονται για την εφαρμογή των όσων έχουν μάθει στη δική τους ζωή.

Αξιολόγηση

Η εργαλειοθήκη παρέχει «ελαφρά» εργαλεία αξιολόγησης, που μπορούν να εφαρμοστούν σε διάφορα στάδια των δραστηριοτήτων, για να βοηθήσουν εκπαιδευτικούς και εκπαιδευόμενους/εκπαιδευόμενες στις διδακτικές και μαθησιακές διαδικασίες τους. Η αξιολόγηση σε αυτές τις εργαλειοθήκες αντιμετωπίζεται ως υποστηρικτική διαδικασία αναστοχασμού και μάθησης, ενώ για τους/τις εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευόμενους/τις εκπαιδευόμενες παρέχονται διαφορετικά εργαλεία στις προτεινόμενες διαδρομές.

12 Οι ορατές ρουτίνες σκέψης δημιουργήθηκαν από το Project Zero, ένα ερευνητικό κέντρο του Harvard Graduate School of Education. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση <http://www.pz.harvard.edu/projects/visible-thinking>.

13 Kolb, Alice και Kolb, David (2018). «Eight Important Things to Know About the Experiential Learning Cycle». ACEL National Conference, <https://experientiallearning.net/listing/8-important-things-to-know-about-the-experiential-learning-cycle/>.

ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ 2: ΑΡΧΙΚΗ ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Αρχική αυτο-αξιολόγηση, εργαλείο 1: Ερωτηματολόγιο

Κεντρικό στοιχείο του εργαλείου

Ως εκπαιδευτικοί, δεν διδάσκουμε μόνο όσα διδάσκουμε συνειδητά. Οι μαθητές και οι μαθήτριές μας δεν μαθαίνουν μόνο όσα τους διδάσκουμε ρητά· μαθαίνουν επίσης όταν συνάγουν πράγματα που δεν διδάσκουμε συνειδητά, αλλά υπάρχουν στα σχολεία.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες μαθαίνουν ότι αν τα αγόρια καταλαμβάνουν περισσότερο χώρο στο προαύλιο και αν κάνουν περισσότερη φασαρία στην τάξη και αποσπούν σε μεγαλύτερο βαθμό την προσοχή των εκπαιδευτικών, αυτό συμβαίνει επειδή ο ρόλος τους στη ζωή είναι κυριαρχικός. Αυτό το παράδειγμα αντιστοιχεί στο λεγόμενο *λανθάνον πρόγραμμα*.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επίσης μαθαίνουν ότι αν οι γυναίκες δεν εκπροσωπούνται αρκετά στο σχολικό πρόγραμμα, αν δεν διδάσκουμε σχετικά με γυναίκες καλλιτέχνες, επιστήμονες ή συγγραφείς, αυτό πιθανώς να οφείλεται στο ότι δεν το αξίζουν, ότι είναι λίγες ή ότι δεν είναι και τόσο καλές. Αυτό το παράδειγμα αποτυπώνει το άκυρο *πρόγραμμα*. Με τέτοια μηνύματα, όχι μόνο στερούμε από τα κορίτσια τα σημεία αναφοράς που έχουν ανάγκη, αλλά επίσης διδάσκουμε τα κορίτσια – και τα αγόρια – ότι ο ρόλος των γυναικών στη ζωή είναι δευτερεύων.

Στόχος του εργαλείου είναι να κάνει τους εκπαιδευτικούς να αποκτήσουν επίγνωση του άκυρου και του λανθάνοντος προγράμματος, όπως έχουν επίγνωση του επίσημου προγράμματος.

Λάβετε υπόψη

Δεν χρειάζεται να απαντήσετε γραπτώς στις ερωτήσεις αν δεν θέλετε. Ο αρχικός αναστοχασμός μπορεί να γίνει νοερά. Ωστόσο, η χρήση χαρτιού και στυλό δημιουργεί κατάλληλες συνθήκες για πιο βαθύ αναστοχασμό.

Ερωτηματολόγιο		Συμφωνώ	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η
1	Στο σχολείο μου δεν γίνονται διακρίσεις λόγω φύλου.			
2	Στο προαύλιο, είναι φυσιολογικό να καταλαμβάνουν περισσότερο χώρο τα αγόρια, επειδή παίζουν ποδόσφαιρο.			
3	Στην τάξη μου, συμπεριφέρομαι στα αγόρια και στα κορίτσια με τον ίδιο τρόπο.			
4	Όταν ένας μαθητής ή μια μαθήτρια μου δημιουργεί προβλήματα, συνήθως λέω: «Πες στη μητέρα σου να έρθει να με δει γιατί θέλω να της μιλήσω».			
5	Συνήθως αφιερώνω περισσότερη προσοχή στα αγόρια γιατί κάνουν περισσότερη φασαρία. Τα κορίτσια δεν χρειάζονται τόση προσοχή.			
6	Στο σχολείο χρησιμοποιώ γλώσσα που περιλαμβάνει και τα δύο φύλα.			
7	Δεν υπάρχουν «αθλοπαιδιές για κορίτσια» και «αθλοπαιδιές για αγόρια».			
8	Άνδρες και γυναίκες εκπαιδευτικοί έχουν τις ίδιες ευκαιρίες για προαγωγή και επαγγελματική εξέλιξη.			
9	Άνδρες και γυναίκες εκπαιδευτικοί έχουν τις ίδιες πιθανότητες να κατέχουν ηγετική θέση στο σχολείο.			
10	Στο υλικό που έχω στην τάξη μου (όπως τα σχολικά βιβλία, οι εικόνες, το αναγνωστικό υλικό, οι γραπτές εργασίες) άνδρες και γυναίκες παρουσιάζονται με τον ίδιο σεβασμό, τις ίδιες δυνατότητες και με όλη την ποικιλομορφία τους.			
11	Δεν θεωρώ ότι πρέπει να υπάρχουν «παιχνίδια για αγόρια» και «παιχνίδια για κορίτσια».			
12	Δεν είναι κακό να λες «άνδρες» και «αγόρια» ή να χρησιμοποιείς το αρσενικό γένος όταν αναφέρεσαι τόσο σε «άνδρες» όσο και σε «γυναίκες» ή «αγόρια» και «κορίτσια» γενικά. Όλοι καταλαβαίνουν ότι το αρσενικό γένος περιέχει και τα δύο φύλα.			
13	Το σχολείο δεν μπορεί να κάνει και πολλά σχετικά με τις διακρίσεις των φύλων. Αυτό είναι κάτι που οι μαθητές και οι μαθήτριες μαθαίνουν στο σπίτι.			
14	Στις συναντήσεις του εκπαιδευτικού προσωπικού, συχνά ακούς τους δασκάλους και τις δασκάλες να λένε για τα αγόρια που έχουν καλούς βαθμούς ότι «είναι πολύ έξυπνα» και για τα κορίτσια που έχουν καλούς βαθμούς ότι «είναι πολύ εργατικά».			

15	Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιώ παρουσιάζει ισότιμα τις γυναίκες και τους άνδρες και αποτυπώνει τις ανάγκες και τις καθημερινές εμπειρίες των κοριτσιών και των αγοριών.			
16	Τα αγόρια συνήθως τα πάνε καλύτερα στις φυσικές επιστήμες και τα μαθηματικά. Τα κορίτσια συνήθως τα πάνε καλύτερα στα φιλολογικά.			

Αν δεν είστε απόλυτα σίγουροι για ορισμένες από τις απαντήσεις σας σε κάποιες δηλώσεις, ή αν υπάρχουν σημεία που θα θέλατε να εξετάσετε πιο προσεκτικά και συνειδητοποιημένα ενώ εργάζεστε με την εργαλειοθήκη μαζί με τους μαθητές και τις μαθήτριάς σας, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε αυτόν τον χώρο για τις παρατηρήσεις και τις σκέψεις σας.

Τι πρέπει να παρατηρήσω;	Τι έμαθα;

Αρχική αυτο-αξιολόγηση, εργαλείο 2: Σύντομη εργασία

Κεντρικό στοιχείο του εργαλείου

Αυτή η σύντομη εργασία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως συμπλήρωμα άλλων εργαλείων που προτείνονται σε αυτό το σύνολο εργαλείων ή και ανεξάρτητα. Ο στόχος είναι να σας επιστήσσει την προσοχή σχετικά με την ύπαρξη ενός *λανθάνοντος προγράμματος* και ενός *άκυρου προγράμματος*, τα οποία λειτουργούν παράλληλα με το επίσημο πρόγραμμα και πολύ συχνά περνούν απαρατήρητα τόσο από τους εκπαιδευόμενους/τις εκπαιδευόμενες όσο και από τους/τις εκπαιδευτικούς.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες μαθαίνουν ότι αν τα αγόρια καταλαμβάνουν περισσότερο χώρο στο προαύλιο και αν κάνουν περισσότερη φασαρία στην τάξη και αποσπούν σε μεγαλύτερο βαθμό την προσοχή των εκπαιδευτικών, αυτό συμβαίνει επειδή ο ρόλος τους στη ζωή είναι κυριαρχικός. Αυτό το παράδειγμα αντιστοιχεί στο λεγόμενο *λανθάνον πρόγραμμα*.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επίσης μαθαίνουν ότι αν οι γυναίκες δεν εκπροσωπούνται αρκετά στο σχολικό πρόγραμμα, αν δεν διδάσκουμε σχετικά με γυναίκες καλλιτέχνες, επιστήμονες ή συγγραφείς, αυτό πιθανώς να οφείλεται στο ότι δεν το αξίζουν, ότι είναι λίγες ή ότι δεν είναι και τόσο καλές. Αυτό το παράδειγμα αποτυπώνει το *άκυρο πρόγραμμα*. Με τέτοια μηνύματα, όχι μόνο στερούμε από τα κορίτσια τα σημεία αναφοράς που έχουν ανάγκη, αλλά επίσης διδάσκουμε τα κορίτσια – και τα αγόρια – ότι ο ρόλος των γυναικών στη ζωή είναι δευτερεύων.

Λάβετε υπόψη

Δεν χρειάζεται να απαντήσετε γραπτώς στις ερωτήσεις αν δεν θέλετε. Ο αρχικός αναστοχασμός μπορεί να γίνει νοερά. Ωστόσο, η χρήση χαρτιού και στυλό δημιουργεί κατάλληλες συνθήκες για πιο βαθύ αναστοχασμό.

Πώς λέγεται το σχολείο σας; Πολλά σχολεία έχουν ονόματα ιστορικών μορφών. Μπορείτε να κάνετε μια γρήγορη αναζήτηση στο διαδίκτυο για να βρείτε πόσα σχολεία στην περιοχή σας έχουν τα ονόματα ιστορικών προσώπων και των δύο φύλων, και να διερευνήσετε τα προφίλ τους. Μπορείτε να γράψετε εδώ τα ονόματα.

Κάντε μια βόλτα στο προαύλιο του σχολείου στη διάρκεια ενός ή δύο διαλειμμάτων και αναλύστε τον τρόπο που χρησιμοποιούν τα παιδιά το προαύλιο καθώς και τη συμμετοχή τους σε αυτό. Πόσο χώρο καταλαμβάνουν τα αγόρια και τα κορίτσια; Τι παιχνίδια παίζουν; Τι αθλήματα και τι δραστηριότητες επιλέγουν; Ποια μέρη του προαυλίου χρησιμοποιούν; Πώς αλληλεπιδρούν μεταξύ τους; Υπάρχουν σημαντικές διαφορές στη συμπεριφορά των κοριτσιών και των αγοριών και στη συμπεριφορά των μικρότερων και των μεγαλύτερων παιδιών; Μπορείτε να σημειώσετε εδώ τις παρατηρήσεις σας.

Μπορείτε να ξεφυλλίσετε το υλικό που χρησιμοποιείτε στην τάξη και να αναλύσετε αν περιέχει στερεότυπα για τα φύλα. Πώς παρουσιάζονται οι γυναίκες και οι άνδρες σε αυτό το υλικό; Έχουν ισότιμη παρουσία, στον ίδιο αριθμό, με τον ίδιο σεβασμό και τις ίδιες δυνατότητες και με όλη την ποικιλομορφία τους; Η θεματολογία και οι εικόνες στο υλικό που χρησιμοποιείτε στην τάξη αποτυπώνουν τις ανάγκες και συνδέονται με τις καθημερινές εμπειρίες τόσο των αγοριών όσο και των κοριτσιών; Μπορείτε να σημειώσετε εδώ τις παρατηρήσεις σας.

Προτού ξεκινήσετε να χρησιμοποιείτε την εργαλειοθήκη, πρέπει για μερικές μέρες να δίνετε ιδιαίτερη προσοχή στον χρόνο που αλληλεπιδράτε με τους μαθητές και τις μαθήτριές σας. Αλληλεπιδρούσατε, διδάσκατε και αντιμετωπίζατε τα κορίτσια και τα αγόρια στην τάξη σας με τον ίδιο τρόπο; Μπορείτε να σημειώσετε εδώ τις παρατηρήσεις σας.

Τέλος, μπορείτε να σημειώσετε τυχόν σκέψεις που κάνατε όσο δουλεύατε αυτή τη σύντομη εργασία, οι οποίες μπορεί να σας φανούν χρήσιμες όσο δουλεύετε με την εργαλειοθήκη.

Αρχική αυτο-αξιολόγηση, εργαλείο 3: Αναστοχασμός

Κεντρικό στοιχείο του εργαλείου

Ο αναστοχασμός συνιστά σημαντικό κομμάτι της διδασκαλίας και της μάθησης. Μια ρουτίνα αναστοχασμού πριν από τη διδασκαλία νέων θεμάτων μας δίνει την ευκαιρία να ανανεώσουμε τις γνώσεις και τις αντιλήψεις μας και να εστιάσουμε σε αυτό που προτείνεται στην εργαλειοθήκη, καθώς και στο σκεπτικό που υποστηρίζει τις δραστηριότητες.

Αυτό το εργαλείο αναστοχασμού εφιστά την προσοχή και ευαισθητοποιεί σχετικά με τα στερεότυπα για τα φύλα, τις παγίδες των επαγγελματικών επιλογών και των παιδαγωγικών πρακτικών, και προειδοποιεί ως προς το τι πρέπει να προσέξουμε έξω από την τάξη, καθώς και τα ζητήματα των φύλων που σχετίζονται με τον χώρο της εργασίας. Επίσης, το εργαλείο πραγματεύεται πιο γενικούς προβληματισμούς σχετικά με τις σχέσεις εκπαιδευτικών και εκπαιδευόμενων.

Λάβετε υπόψη

Ο αναστοχασμός που παρέχει αυτό το εργαλείο έχει ως στόχο να κάνει τους/τις εκπαιδευτικούς να αισθανθούν άνετα, ώστε να μπορέσουν να εφαρμόσουν τις προτεινόμενες δραστηριότητες. Το εργαλείο κανονικά χρησιμοποιείται πριν από τη δραστηριότητα, αλλά μπορεί επίσης να υποστηρίξει πρακτικά τους/τις εκπαιδευτικούς κατά την εφαρμογή των δραστηριοτήτων.

Ερωτήσεις που εφιστούν την προσοχή και ευαισθητοποιούν

Γιατί εστιάζουμε στο φύλο;

- Πώς μπορεί η έννοια του φύλου να μας βοηθήσει να αναλογιστούμε τον τρόπο που λειτουργούν και διαιωνίζονται οι ανισότητες μεταξύ αγοριών και κοριτσιών, ανδρών και γυναικών στην εκπαίδευση και στον χώρο της εργασίας;
- Ως εκπαιδευτικοί, τι πρέπει να προσέξουμε και πώς μπορούμε να βοηθήσουμε να αντιμετωπιστούν οι ανισότητες μεταξύ των φύλων;
- Ποιος είναι ο ρόλος των εκπαιδευτικών στην αποδόμηση της στερεοτυπικής συμπεριφοράς και την προώθηση ποικίλων ευκαιριών για όλους;
- Στις γλώσσες στις οποίες υπάρχει διαφοροποίηση ανάμεσα στα γένη, δίνουμε σημασία στη γλώσσα που χρησιμοποιούμε με τους μαθητές και τις μαθήτρές μας, έτσι ώστε να νιώθουν όλοι ότι εκπροσωπούνται;

Επαγγελματικές επιλογές και παιδαγωγικές πρακτικές

- Πώς είναι οργανωμένος ο φυσικός χώρος των τάξεων;
- Πώς επιλέγουμε ποιος ή ποια θα μιλήσει στη διάρκεια του μαθήματος;
- Τα κορίτσια και τα αγόρια έχουν πρόσβαση και καταλαμβάνουν εξίσου τον διαθέσιμο χώρο;
- Έχουμε τις ίδιες προσδοκίες από τα αγόρια και από τα κορίτσια, όσον αφορά τους βαθμούς και τις συμπεριφορές;
- Αποφεύγουμε την ανάθεση ξεχωριστών καθηκόντων σε αγόρια και κορίτσια;
- Επιτρέπουμε σε όλα τα παιδιά να εξερευνούν τα ενδιαφέροντά τους, αδιαφορώντας για τους μη στερεοτυπικούς ρόλους;
- Έχουμε αναλογιστεί πώς το υλικό που χρησιμοποιούμε στην τάξη ενισχύει τα στερεότυπα για τα φύλα; Τι χαρακτηριστικά αποδίδει αυτό το υλικό στους άνδρες και τις γυναίκες; Έχουν ισότιμη παρουσία, στον ίδιο αριθμό, με τον ίδιο σεβασμό και τις ίδιες δυνατότητες και με όλη την ποικιλομορφία τους;

Τι συμβαίνει έξω από την τάξη;

- Υπάρχει ισορροπία μεταξύ αγοριών και κοριτσιών στους ηγετικούς ρόλους;
- Το προαύλιο του σχολείου αποτελεί ένα ασφαλές μέρος για όλους;
- Οι εξωσχολικές δραστηριότητες παρέχουν ένα υποστηρικτικό περιβάλλον που επιτρέπει στα παιδιά να εξερευνήσουν τα ενδιαφέροντά τους, χωρίς να τους απασχολούν οι παραδοσιακοί ρόλοι των φύλων;
- Οι αθλητικές ομάδες των κοριτσιών αναγνωρίζονται εξίσου με τις αθλητικές ομάδες των αγοριών;

- Όσον αφορά τα μέλη του μη διδακτικού προσωπικού, πόσες γυναίκες και πόσοι άνδρες υπάρχουν;
- Στην αλληλεπίδραση με τους μαθητές και τις μαθήτριες, ποιες είναι οι προσδοκίες του μη διδακτικού προσωπικού σε σχέση με τη συμπεριφορά των κοριτσιών και των αγοριών;

Το φύλο και ο χώρος της εργασίας

- Έχετε αναλογιστεί πώς τα στερεότυπα για τα φύλα διαμορφώνουν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές και φιλοδοξίες των αγοριών και των κοριτσιών, των ανδρών και των γυναικών;
- Έχετε αναρωτηθεί γιατί οι γυναίκες κυριαρχούν σε ορισμένα πεδία, όπως είναι η διδασκαλία και η παροχή φροντίδας, αλλά υπο-εκπροσωπούνται σε άλλα πεδία, όπως ο χώρος των μηχανικών και της τεχνολογίας, στους οποίους κυριαρχούν οι άνδρες;
- Έχετε σκεφτεί γιατί οι γυναίκες εξακολουθούν να έχουν χαμηλότερο εισόδημα από τους άνδρες και πώς συμβάλλουν τα στερεότυπα για τα φύλα στη διαφορά των αμοιβών μεταξύ των φύλων;
- Έχετε αναλογιστεί γιατί οι γυναίκες εξακολουθούν να έχουν μικρή παρουσία σε υψηλά αμειβόμενα επαγγέλματα, μολονότι υπάρχουν περισσότερες γυναίκες απόφοιτοι πανεπιστημίου από ό,τι άνδρες στην ΕΕ, και ότι οι κοινωνικοί κανόνες και τα στερεότυπα που δημιουργούν διακρίσεις όσον αφορά τις γυναικείες και τις ανδρικές δεξιότητες, καθώς και η υποτίμηση της εργασίας των γυναικών είναι ορισμένοι παράγοντες που συντελούν σε αυτό;
- Έχετε σκεφτεί ότι στους τομείς που ανδροκρατούνται, όπως είναι οι μεταφορές, οι γυναίκες συχνά βρίσκονται σε θέσεις με χαμηλότερο μισθό και μικρότερο κύρος, χωρίς καλές ευκαιρίες προαγωγής και εξέλιξης, γεγονός που αποτελεί τον βασικό παράγοντα για την υπάρχουσα διαφορά των αμοιβών μεταξύ γυναικών και ανδρών στον τομέα των μεταφορών;
- Γνωρίζετε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το ποσοστό των γυναικών στον τομέα μεταφορών είναι σημαντικά χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό στη συνολική οικονομία και ότι λαμβάνει ειδικά μέτρα ώστε να καταστήσει τον τομέα πιο ελκυστικό για τις γυναίκες εργαζόμενες;

Άλλες γενικές σκέψεις

- Στο σχολείο, η θετική στάση απέναντι σε ένα μάθημα σχετίζεται με τις θετικές σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου/εκπαιδευόμενης, δεδομένου ότι η αλληλεπίδραση με τους δασκάλους και τις δασκάλες βοηθά στη διαμόρφωση της γνωσιακής ανάπτυξης και της ενεργής διανοητικής συμμετοχής των κοριτσιών και των αγοριών.
- Τα αγόρια και τα κορίτσια έχουν την τάση να μαθαίνουν περισσότερα πράγματα όταν αισθάνονται ότι οι δάσκαλοι και οι δασκάλες τους τα αντιμετωπίζουν με σοβαρότητα, διότι έτσι αποκτούν αυτοπεποίθηση και αποδίδουν καλύτερα.
- Τα κορίτσια και τα αγόρια που είναι καλύτερα ενημερωμένα ως προς το τι θα τα βοηθήσει να μάθουν επίσης αποδίδουν καλύτερα.

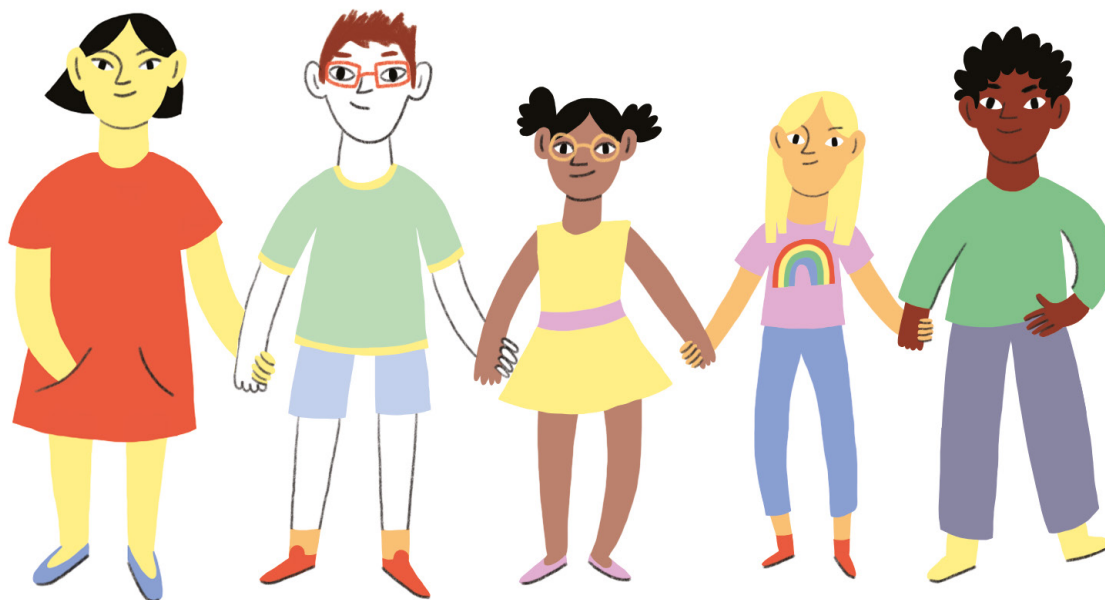
Σε όλες τις δραστηριότητες

- Αποφύγετε την απόδοση στερεοτυπικών ρόλων βάσει του φύλου τους στους μαθητές και τις μαθήτριες, που ενδεχομένως να εντείνουν την εσωτερίκευση της «θηλυκής» και της «αρσενικής» ταυτότητας· για παράδειγμα, να ζητάτε από τα αγόρια να κατασκευάζουν πράγματα και από τα κορίτσια να κρατούν σημειώσεις. Βεβαιωθείτε ότι οι διάφοροι ρόλοι που απαιτούνται σε κάθε δραστηριότητα εναλλάσσονται μεταξύ όλων των μαθητών και μαθητριών.

ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ 3: ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΑ ΦΥΛΛΑ

± 20 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 1: Ένα βήμα προς τα μέσα

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναγνωρίζουν ότι οι παραδοχές για τα αγόρια και τα κορίτσια μπορεί να είναι συνειδητές ή ασυνείδητες, και μπορούν να οδηγήσουν σε διαφορετική αντιμετώπιση κάποιας ομάδας σε σχέση με κάποια άλλη.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

- Αυτή η ρουτίνα σκέψης προτείνεται ως αφετηρία για τις δραστηριότητες του συνόλου εργαλείων 3, στις οποίες θα καταρριφθούν κάποια από τα στερεότυπα για τα φύλα.
- Βοηθά τους μαθητές και τις μαθήτριες να διερευνήσουν τις οπτικές άλλων ατόμων και να αξιοποιήσουν τη φαντασία τους.
- Επίσης βοηθά τους μαθητές και τις μαθήτριες να αναπτύξουν την ενσυναίσθησή τους μπαίνοντας στη θέση κάποιου άλλου.

Προετοιμασία και υλικό

- Δραστηριότητα 1: Εικόνα για μάθηση, για να προβληθεί στην τάξη.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες κάθονται σε ομάδες των τριών ή τεσσάρων ή, εναλλακτικά, στις συνηθισμένες τους θέσεις.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 2 λεπτά

Δείξτε την εικόνα **Δραστηριότητα 1: Εικόνα για μάθηση** και ρωτήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες τι βλέπουν. Βλέπουν δύο μωρά ή βλέπουν ένα μωρό κοριτσάκι κι ένα μωρό αγοράκι; Αν βλέπουν ένα μωρό κοριτσάκι κι ένα μωρό αγοράκι, πώς τα ξεχωρίζουν;

Βήμα 4 3 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να φανταστούν πώς θα αισθάνονται τα μωρά, τι θα σκέφτονται, τι θα τα ανησυχεί και τι προσδοκίες θα έχουν για το μέλλον τους όταν θα είναι σε ηλικία 20 ετών και τι δουλειά μπορεί να θέλουν να κάνουν.

Βήμα 2 3 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να φανταστούν πώς θα αισθάνονται τα μωρά, τι μπορεί να σκέφτονται ή τι μπορεί να τα ανησυχεί.

Βήμα 5 3 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να φανταστούν πώς θα αισθάνονται τα μωρά, τι θα σκέφτονται, τι θα τα ανησυχεί και τι προσδοκίες θα έχουν για το μέλλον τους όταν θα είναι στην ηλικία που έχουν οι γονείς των μαθητών και μαθητριών.

Βήμα 3 3 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να φανταστούν πώς θα αισθάνονται τα μωρά, τι θα σκέφτονται, τι θα τα ανησυχεί και τι προσδοκίες θα έχουν για το μέλλον τους όταν θα είναι σε ηλικία 6-7 ετών (στην ηλικία των μαθητών και των μαθητριών σας) και πιο συγκεκριμένα, για παράδειγμα, τι δουλειά μπορεί να θέλουν να κάνουν όταν μεγαλώσουν.

Βήμα 6 6 λεπτά

Ανασκόπηση.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις: Αν υποθέσουμε ότι το ένα από τα μωρά είναι κορίτσι και το άλλο αγόρι, μπορείτε να δείτε τις ίδιες διαφορές μεταξύ των κοριτσιών και των αγοριών σε ηλικίες 0, 6-7 ή 20 ετών και στην ηλικία των γονέων σας; Αν υπάρχουν διαφορές, ποιες είναι αυτές; Από πού προέρχονται; Πόσο διαφορετικά θα έχει εξελιχθεί η ζωή τους όταν είναι στην ηλικία των γονέων σας;

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

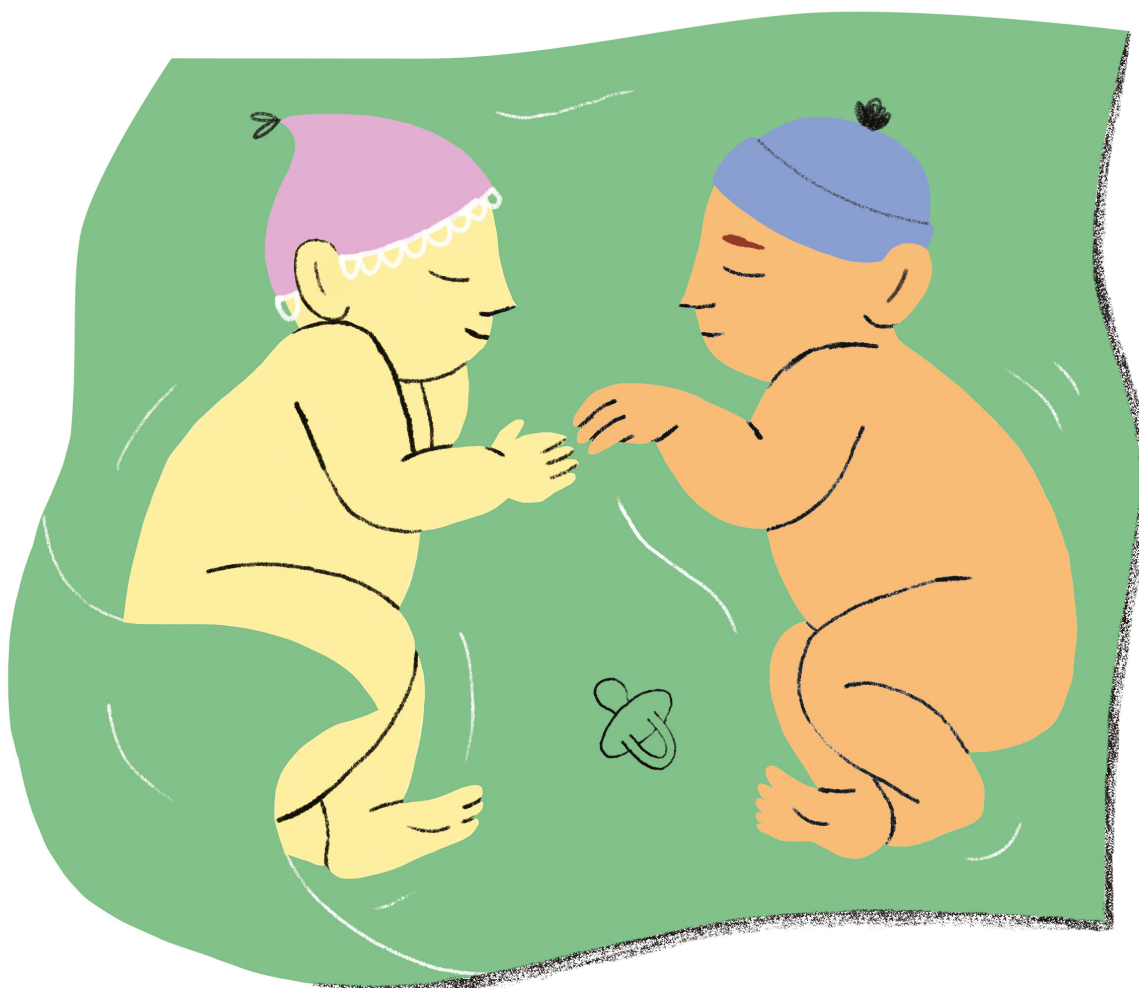
Πριν από αυτή τη δραστηριότητα, μπορείτε να κάνετε μια εισαγωγή πάνω σε θέματα σχετικά με τα φύλα. Για παράδειγμα, να ζητήσετε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να μιλήσουν για το αγαπημένο τους παιχνίδι (ή ακόμα και να το φέρουν στην τάξη), το αγαπημένο τους άθλημα ή οτιδήποτε άλλο θα μπορούσε να αποτελέσει έναυσμα για μια συζήτηση για τα φύλα.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

- Ενθαρρύνετε τους μαθητές και τις μαθήτριες να ξανασκεφτούν τις παραδοχές τους (π.χ. δεν γνωρίζουμε το φύλο ενός ανθρώπου με την πρώτη ματιά, πρέπει πρώτα να τον ρωτήσουμε· δεν υπάρχουν χρώματα μόνο για αγόρια ή μόνο για κορίτσια).
- Αν πιστεύετε ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες θα δυσκολευτούν να φανταστούν πώς μπορεί να αισθάνονται τα μωρά σε 20 χρόνια, σκεφτείτε αν θα ήταν σκόπιμο να παραλείψετε αυτό το βήμα και να συνεχίσετε με τη δραστηριότητα.

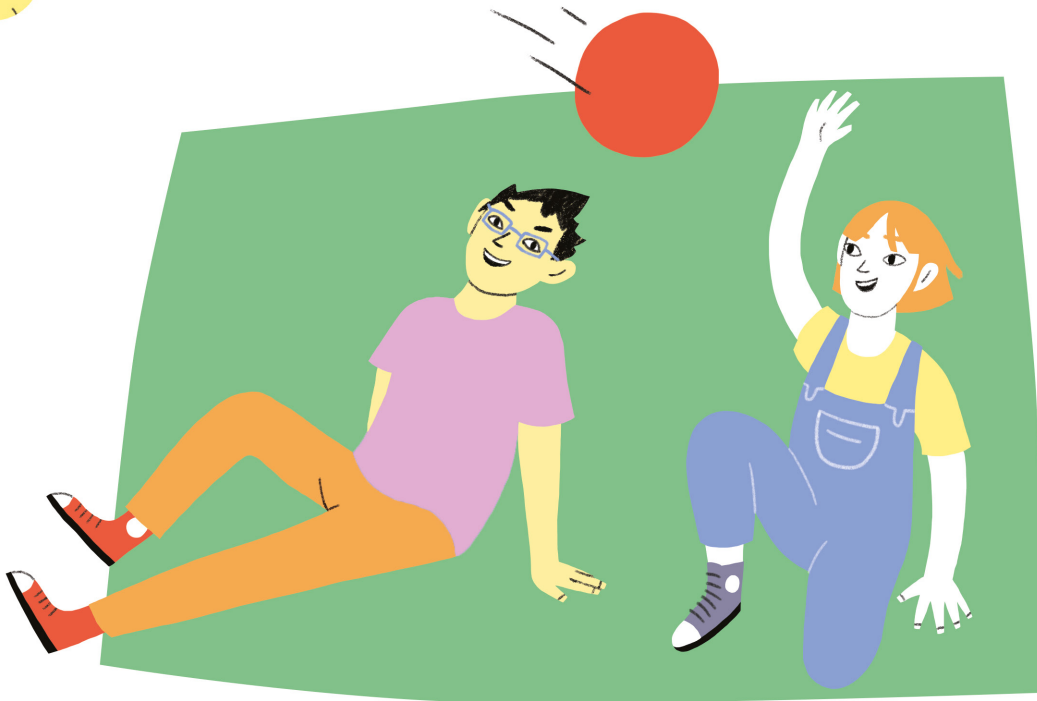
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: ΕΙΚΟΝΑ ΓΙΑ ΜΑΘΗΣΗ

*Τι σκέφτονται;
Πώς αισθάνονται;
Τι τα ανησυχεί;
Πώς φαντάζονται το μέλλον τους;*

± 40 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 2: Μαθαίνουμε για τα στερεότυπα για τα φύλα

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναλογίζονται τις προσδοκίες σχετικά με τη συμπεριφορά των αγοριών και των κοριτσιών, προκειμένου να καταλάβουν τι είναι τα στερεότυπα για τα φύλα.

Προετοιμασία και υλικό

- μια μπάλα·
- οι μαθητές και οι μαθήτριες κάθονται ελεύθερα σε κύκλο·
- ένας ακόμα ενήλικας, για να γράφει στον πίνακα·
- ο πίνακας χωρισμένος σε δύο στήλες, μία για τα κορίτσια και μία για τα αγόρια.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

Αυτή η δραστηριότητα έχει σχεδιαστεί για παιδιά, ώστε να κατανοήσουν τι είναι τα στερεότυπα για τα φύλα και πώς τα επηρεάζουν.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 3 λεπτά

Καθίστε με μια μπάλα στο κέντρο του κύκλου των μαθητών και μαθητριών.

Βήμα 2 20 λεπτά

Πετάξτε την μπάλα σε έναν μαθητή ή μια μαθήτρια, λέγοντας τυχαία «τα κορίτσια είναι» ή τα «αγόρια είναι». Ο μαθητής ή η μαθήτρια που πιάνει την μπάλα λέει την πρώτη λέξη που σκέφτεται. Βεβαιωθείτε ότι συμμετέχουν όλα τα παιδιά. Καταγράψτε τις λέξεις που λένε οι μαθητές και οι μαθήτριες στις αντίστοιχες στήλες. Ολοκληρώστε τη δραστηριότητα όταν κρίνετε ότι έχετε αρκετές λέξεις για να γίνει μια συζήτηση.

Βήμα 3 15 λεπτά

Ανασκόπηση.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

- Το παιχνίδι είναι γρήγορο! Δεν υπάρχει χρόνος για σκέψη.
- Να αναγνωρίζετε τις εμπειρίες των παιδιών, πραγματοποιώντας συνδέσεις όπου μπορείτε (π.χ. στην αδερφή της Τζέιν αρέσει να παίζει ποδόσφαιρο).
- Δουλέψτε με τα παιδιά προς την κατεύθυνση να χρησιμοποιούν τις λέξεις «μερικά» ή «πολλά» στη συζήτηση για τα φύλα (π.χ. σε μερικά κορίτσια αρέσει να φορούν φουστάνια).
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να αμφισβητούν τις παραδοχές τους (π.χ. οι κούκλες δεν είναι παιχνίδια για κορίτσια αλλά παιχνίδια για όλους).
- Για να κάνετε την τάξη σας πιο φιλόξενη απέναντι σε διεμφυλικά και μη δυαδικά παιδιά, βοηθήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες να κατανοήσουν ότι υπάρχουν πολλοί τρόποι για να είναι κανείς αγόρι, κορίτσι, και τα δύο ή τίποτα από τα δύο.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

- Διαβάστε φωναχτά, και πιθανώς περισσότερες από μία φορές, τις λέξεις στον πίνακα.
- Συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις: Πιστεύετε ότι τα κορίτσια και τα αγόρια πρέπει να συμπεριφέρονται σύμφωνα με τις λέξεις που έχουμε γράψει στον πίνακα; Μπορούν τα αγόρια να κάνουν πράγματα που ανήκουν στη λίστα των κοριτσιών και αντίστροφα; Πιστεύετε ότι μπορούν τα κορίτσια και τα αγόρια να κάνουν τα ίδια πράγματα και να συμπεριφέρονται με παρόμοιο τρόπο;
- Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να σηκώσουν το χέρι τους αν συμφωνούν με τις ακόλουθες δηλώσεις: σε μερικά κορίτσια αρέσει το ποδόσφαιρο, σε μερικά αγόρια αρέσει η ζαχαροπλαστική, μερικά κορίτσια είναι γεννημένα για αρχηγοί, μερικά αγόρια είναι ευαίσθητα και συναισθηματικά, κ.λπ.
- Εξηγήστε τι είναι τα στερεότυπα για τα φύλα (π.χ. τα αγόρια κάνουν φασαρία, στα κορίτσια αρέσουν οι κούκλες), εστιάζοντας στο πόσο σημαντικό είναι να βλέπουμε τους ανθρώπους ως άτομα και όχι μέσα από το πρίσμα των στερεοτύπων, κρίνοντάς τους από την ομάδα στην οποία ανήκουν (π.χ. ως «κορίτσια» ή ως «αγόρια»).

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

- Η έννοια της ισότητας των φύλων μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω με χρήση άλλων πηγών, όπως το βίντεο «[Τα παιδιά εξηγούν την ισότητα των φύλων](#)».¹⁴
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να δοκιμάσουν κάτι διαφορετικό, όπως παιχνίδια με τα οποία δεν συνηθίζουν να παίζουν, ή δραστηριότητες και αθλήματα στα οποία δεν συνηθίζουν να συμμετέχουν.
- Ορίστε ημέρες χρωμάτων, στις οποίες ενθαρρύνετε τα παιδιά να φορούν ή να δοκιμάζουν αξεσουάρ που έχουν ένα συγκεκριμένο χρώμα, όπως ροζ ή μοβ.

14 <https://www.youtube.com/watch?v=hLr2GnRnmXM>.

± 45 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 3: Ας γνωριστούμε

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές και οι μαθήτριες ανακαλύπτουν ότι γνωρίζουν μόνο ένα μέρος των άλλων, ότι συχνά κρίνουν τους άλλους μέσα από στερεότυπα για τα φύλα και ότι εξάγουν το συμπέρασμα πως το ίδιο ισχύει και για τον εαυτό τους.

Προετοιμασία και υλικό

Δραστηριότητα 3: Φύλλο εργασίας «παγόβουνο», για να το αντιγράψετε ή να δημιουργήσετε ένα παρόμοιο φυλλάδιο και να το μοιράσετε στους μαθητές και τις μαθήτριες.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

- Μόνος του, κανένας από μας δεν τα καταφέρνει τόσο καλά όσο όταν δουλεύουμε όλοι μαζί: το σχολείο είναι η βάση για τη δημιουργία ποικιλόμορφων, συνεργατικών ομάδων και την προώθηση του ηγετικού ρόλου των κοριτσιών.
- Η μάθηση με και από τους άλλους έχει αμοιβαία οφέλη. Έρευνες φανερώνουν ότι μαθαίνουμε καλύτερα από τους άλλους όταν αλλάζουμε ρόλους: η μάθηση είναι δρόμος διπλής κατεύθυνσης.
- Τα κορίτσια έχουν τον πρώτο λόγο σε αυτή τη δραστηριότητα. Έτσι βιώνουν τη μάθησή τους – η μέθοδος μεταδίδει το μήνυμα.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 2 λεπτά

Εξηγήστε τη δραστηριότητα: τα κορίτσια έχουν τον πρώτο λόγο και επιλέγουν ένα αγόρι για να συνεργαστούν.

Βήμα 2 3 λεπτά

Κάθε κορίτσι γίνεται ζευγάρι με ένα αγόρι. Αν αυτό είναι δύσκολο, οι μαθητές και οι μαθήτριες σχηματίζουν ελεύθερα ζευγάρια.

Βήμα 3 10 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να ζωγραφίσουν, ή να συζητήσουν, το πώς βλέπουν τον συμμαθητή/τη συμμαθήτρια που αποτελεί το ζευγάρι τους, συμπεριλαμβάνοντας την εξωτερική τους εμφάνιση και άλλα χαρακτηριστικά (π.χ. τι αρέσει στον συμμαθητή/τη συμμαθήτρια να κάνει, τι του/της αρέσει να τρώει, αν έχει αδερφές ή αδερφούς) και να εξηγήσουν στον συμμαθητή/τη συμμαθήτριά τους αυτή τη ζωγραφιά.

Βήμα 4 10 λεπτά

Ο μαθητής ή η μαθήτρια που ήταν το αντικείμενο της ζωγραφιάς ή της συζήτησης θα έχει μετά την ευκαιρία να συμφωνήσει ή να διαφωνήσει με τον συμμαθητή ή τη συμμαθήτριά του/της και να ζωγραφίσει την

αυτοπροσωπογραφία του/της στο κομμάτι «αν με ήξερες πραγματικά» του φύλλου εργασίας. Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να σκεφτούν κάτι για τον εαυτό τους που μπορεί να μην το καταλαβαίνουν οι άλλοι απλώς κοιτάζοντάς τους ή που λανθασμένα υποθέτουν ότι ισχύει.

Βήμα 5 5 λεπτά

Όταν τελειώσουν, οι μαθητές και οι μαθήτριες λένε σε όλη την τάξη αν τους προξένησαν έκπληξη όσα ανακάλυψαν για το ζευγάρι τους.

Βήμα 6 10 λεπτά

Κρεμάστε τα φύλλα εργασίας στον τοίχο, ώστε να τα δουν για λίγη ώρα και τα άλλα παιδιά και μετά ζητήστε τους να σχολιάσουν αυτά που είδαν.

Βήμα 7 5 λεπτά

Ανασκόπηση.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

- Τα κορίτσια έχουν τον πρώτο λόγο σε αυτή τη δραστηριότητα, για να αναλάβουν ηγετικό ρόλο.
- Ελέγξτε τον χρόνο και βεβαιωθείτε ότι όλα τα παιδιά είναι σε ζευγάρια. Όπου δεν υπάρχουν αρκετά αγόρια και κορίτσια για να σχηματιστούν μεικτά ζευγάρια, η δραστηριότητα μπορεί να πραγματοποιηθεί με ζευγάρια μαθητών και μαθητριών που δεν κάνουν πολλή παρέα μεταξύ τους.
- Σκεφτείτε αν θα ήταν χρήσιμο να επαναλάβετε τους κανόνες της τάξης σχετικά με τον σεβασμό. Ο εκφοβισμός λόγω φύλου είναι συχνό φαινόμενο στα δημοτικά σχολεία και πρέπει να αντιμετωπίζεται από τους/τις εκπαιδευτικούς.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Αναλογιστείτε πόσο σημαντικό είναι να μην κρίνουμε τους άλλους από την εμφάνισή τους και να είμαστε ανοικτοί στην πολυμορφία (πεποιθήσεις, σκέψεις, συμπεριφορές, προτιμήσεις).

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

- Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να προσαρμοστεί για κάθε ηλικιακή ομάδα.
- Παρακολουθήστε ένα [βίντεο](#)¹⁵ ή διαβάστε φωναχτά στη γλώσσα σας το Κόκκινο: η ιστορία ενός κραγιονιού του Michael Hall¹⁶ και αφήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες να εξερευνήσουν τις εσωτερικές τους ταυτότητες και να συζητήσουν για τα στερεότυπα που βασίζονται στην εξωτερική εμφάνιση.

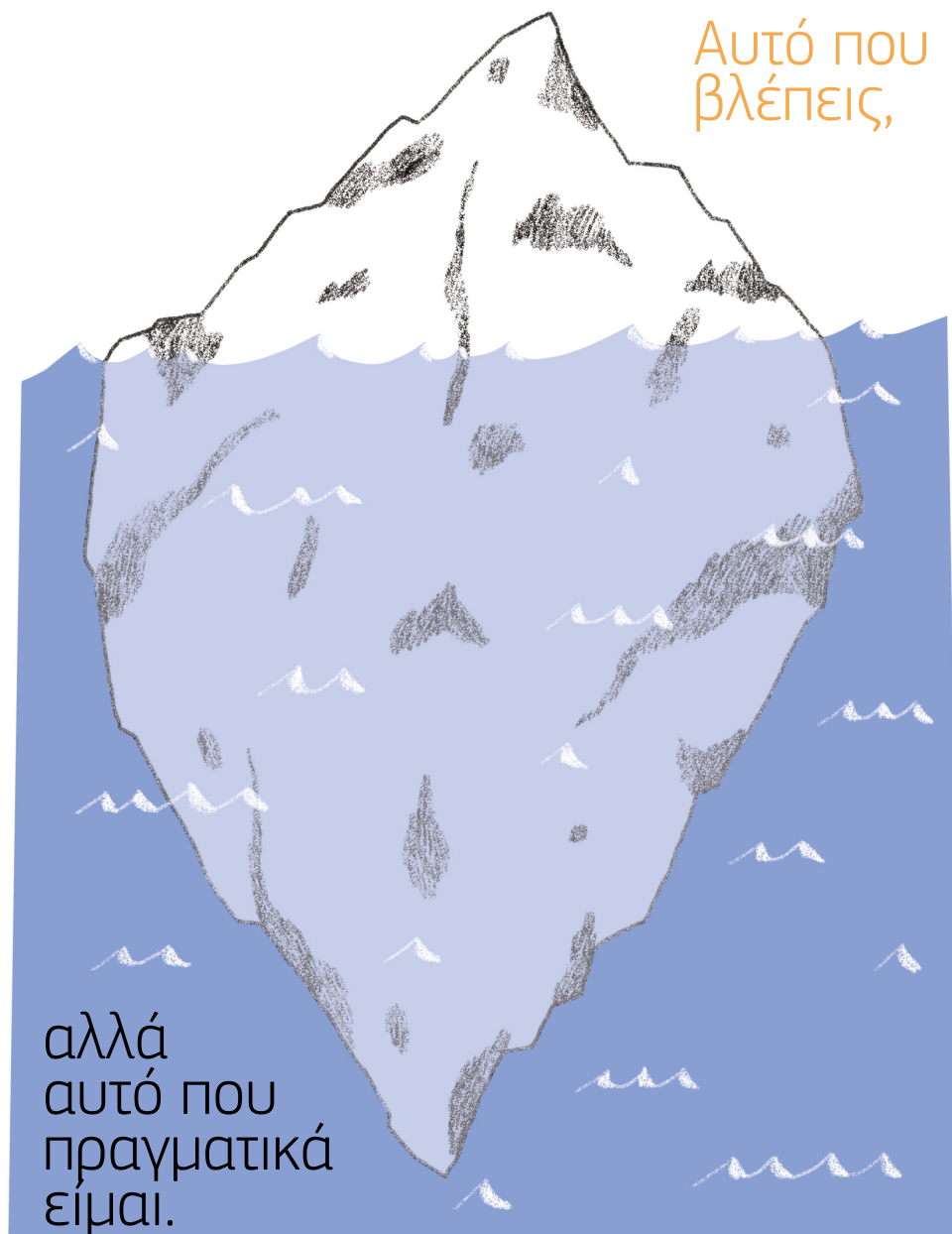
15 <https://www.youtube.com/watch?v=ytZ2fhuj6kA>.

16 Hall, Michael (2015). *Red: A Crayon's Story*. New York: Greenwillow Books.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3: ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ «ΠΑΓΟΒΟΥΝΟ»

Το όνομά μου:

Το όνομα του συμμαθητή/της συμμαθήτριάς μου:

± 30 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 4: Ζωγραφίζουμε δουλειές

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- Θα αναγνωρίσουν ορισμένες γλωσσικές μεροληψίες που καθιστούν τις γυναίκες αόρατες.
- Θα αναλύσουν τον βαθμό στον οποίο η γλώσσα χωρίς αποκλεισμούς αποφεύγει πραγματικά τους αποκλεισμούς.
- Θα αναλογιστούν τη σχέση μεταξύ γλώσσας, φύλου και επαγγελματικών επιλογών.¹⁷

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

Στόχος της δραστηριότητας είναι να αναλυθεί το αν οι γλωσσικές μεροληψίες επιδρούν στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε ορισμένα επαγγέλματα και αν αυτό ενδέχεται να επηρεάσει τις μελλοντικές επαγγελματικές επιλογές των μαθητών και μαθητριών.

Προετοιμασία και υλικό

- Ένα φύλλο χαρτί και ένα μολύβι ήμπογιές για κάθε μαθητή και μαθήτρια.
- **Δραστηριότητα 4: Εικόνες για μάθηση** ή παρόμοιες εικόνες με παραδοσιακά ανδροκρατούμενα επαγγέλματα, για να προβληθούν στην τάξη.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες κάθονται σε ομάδες των τριών ή τεσσάρων ή, εναλλακτικά, στις συνηθισμένες τους θέσεις. Για το βήμα 5 (βλ. παρακάτω), οι μαθητές και οι μαθήτριες κάθονται σε έναν μεγάλο κύκλο.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 10 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να ζωγραφίσουν τις δουλειές που απεικονίζονται στη **Δραστηριότητα 4: Εικόνες για μάθηση** — πιλότος, οικοδόμος, οδηγός φορτηγού, μηχανικός αυτοκινήτων και πολιτικός μηχανικός — αλλά μην τους δείξετε ακόμα τις εικόνες.

Αν στη γλώσσα σας υφίσταται διάκριση μεταξύ του αρσενικού και του θηλυκού γένους, παραθέστε τις εργασίες τόσο στο αρσενικό όσο και στο θηλυκό γένος όταν η λέξη για το θηλυκό γένος διαφέρει από αυτή για το αρσενικό και είναι ευρέως γνωστή και αποδεκτή από τον κόσμο.

Βήμα 2 1 λεπτό

Όταν οι μαθητές και οι μαθήτριες ολοκληρώσουν τις ζωγραφιές τους, δείξτε τους τη **Δραστηριότητα 4: Εικόνες για μάθηση** και ζητήστε τους να συγκρίνουν τις ζωγραφιές τους με τις εικόνες.

Βήμα 3 3 λεπτά

Αν στη γλώσσα σας δεν υφίσταται διάκριση μεταξύ του αρσενικού και του θηλυκού γένους, συζητήστε με τους μαθητές και τις μαθήτριες γιατί, κατά πάσα πιθανότητα, ζωγράρισαν μόνο ή κυρίως άνδρες.

Αν στη γλώσσα σας υφίσταται διάκριση μεταξύ του αρσενικού και του θηλυκού γένους, συζητήστε με τους μαθητές και τις μαθήτριες αν έχουν συνηθίσει να ακούν αυτά τα

17 Η έμπνευση γι' αυτή τη δραστηριότητα προήλθε από την καμπάνια Inspiring Women — #RedrawTheBalance campaign. Δείτε περισσότερα στον ιστότοπο <https://www.inspiringthefuture.org/inspiring-women>.

επαγγέλματα στο θηλυκό γένος και αν σχεδίασαν καμία γυναίκα. Έχει ιδιαίτερη σημασία να παρατηρήσουμε αν τα ίδια τα κορίτσια ζωγράφισαν γυναίκες ή κυρίως άντρες.

Βήμα 4 5 λεπτά

Συζητήστε με τους μαθητές και τις μαθήτριες σχετικά με τα επαγγέλματα των γονέων τους.

Βήμα 5 3 λεπτά

Παίξτε το «πέτα την μπάλα» με τους μαθητές και τις μαθήτριες. Τα παιδιά ρίχνουν εναλλάξ την μπάλα το ένα στο άλλο. Το παιδί που πιάνει την μπάλα πρέπει να κατονομάσει μια δουλειά που μπορούν να κάνουν εξίσου οι άνδρες και οι γυναίκες.

Βήμα 6 8 λεπτά

Ανασκόπηση.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

Ο/η εκπαιδευτικός ίσως χρειαστεί να προκαλέσει τους μαθητές και τις μαθήτριες προτείνοντας δουλειές που μπορούν να κάνουν και οι γυναίκες και οι άνδρες στο βήμα 5. Η υποκείμενη ιδέα είναι ότι δεν υπάρχουν γυναικείες και ανδρικές δουλειές.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Γιατί, κατά πάσα πιθανότητα, ζωγραφίσατε μόνο ή κυρίως άνδρες;
- Γνωρίζετε ότι μπορεί να υπάρχουν και γυναίκες οδηγοί φορτηγού, ηλεκτρολόγοι ή μηχανικοί, καθώς και άνδρες νηπιαγωγοί, δάσκαλοι χορού και νοσοκόμοι;
- Αν δεν μιλάμε ποτέ για γυναίκες πιλότους ή γυναίκες οδηγούς φορτηγού, πιστεύετε ότι θα θελήσουν ποτέ τα κορίτσια να γίνουν πιλότοι ή οδηγοί φορτηγού; Γιατί; Θέστε την ίδια ερώτηση με τρόπο που να ταιριάζει στα αγόρια.
- Πώς μπορούμε εμείς, ως ομιλητές, να είμαστε σίγουροι πως όταν αναφερόμαστε σε «πιλότους» ή «οδηγούς φορτηγού» αναφερόμαστε τόσο σε άνδρες όσο και σε γυναίκες; Πώς μπορούμε να είμαστε σίγουροι ότι συμπεριλαμβάνουμε και τις γυναίκες; Θέστε την ίδια ερώτηση για επαγγέλματα που γυναικοκρατούνται.
- Γιατί είναι σημαντικό αυτό;

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

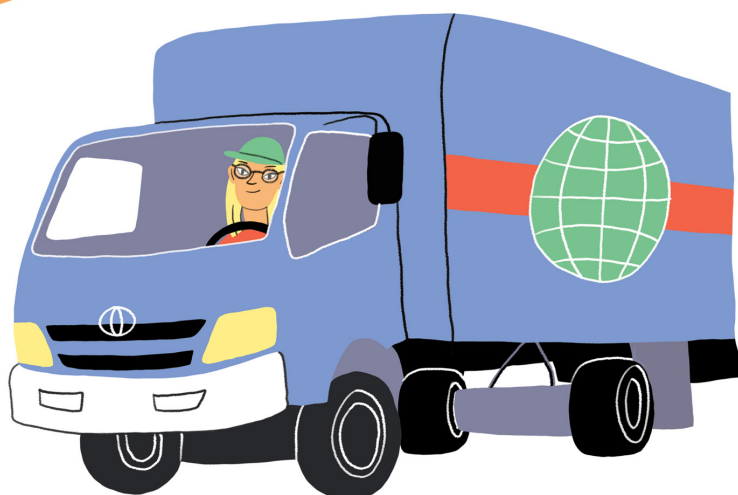
- Χρησιμοποιήστε και άλλα παραδείγματα επαγγελμάτων και σχετικές εικόνες από παραδοσιακά ανδροκρατούμενους ή γυναικοκρατούμενους τομείς.
- Θα είχε τεράστια επίδραση στους μαθητές και ιδίως στις μαθήτριες να επισκεφθούν την τάξη γυναίκες επαγγελματίες από αυτούς τους χώρους και να μιλήσουν στα παιδιά για την εμπειρία τους.
- Εναλλακτικά, μπορείτε επίσης να παρακολουθήσετε όλοι μαζί βίντεο από το διαδίκτυο, μέσα από τα οποία οι μαθητές και οι μαθήτριες θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν γυναίκες που ασκούν αυτά τα επαγγέλματα (στις ρυθμίσεις, μπορείτε να ενεργοποιήσετε την «αυτόματη μετάφραση» για να παρακολουθήσετε το βίντεο με υπότιτλους στη μητρική σας γλώσσα ή κάντε εσείς την αφήγηση στην τάξη). Για παράδειγμα:
 - [πιλότος](https://www.youtube.com/watch?v=KFzfS0uk3NM).¹⁸
 - [πυροσβέστης](https://www.youtube.com/watch?v=0fJGlfSM6-4).¹⁹
 - [χειρουργός](https://www.youtube.com/watch?v=qlzupD14LTY).²⁰

18 <https://www.youtube.com/watch?v=KFzfS0uk3NM>.

19 <https://www.youtube.com/watch?v=0fJGlfSM6-4>.

20 <https://www.youtube.com/watch?v=qlzupD14LTY>.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4: ΕΙΚΟΝΕΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΣΗ

± 25 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 5: Ποιος κάνει τι στο σπίτι;

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- παρατηρούν πρότυπα συμπεριφοράς με βάση το φύλο σε δουλειές του σπιτιού μεταξύ των κοριτσιών και των αγοριών.
- σκιαγραφούν την έννοια της ισότητας των φύλων και αναγνωρίζουν τον ουσιαστικό ρόλο των σχολείων στην προαγωγή της ισότητας.

Προετοιμασία και υλικό

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες κάθονται σε ομάδες των τεσσάρων, με τον ίδιο αριθμό αγοριών και κοριτσιών.
- **Δραστηριότητα 5: Λίστα με δουλειές του σπιτιού**, για να διαβαστεί φωναχτά στην τάξη. Αν οι μαθητές και οι μαθήτριες δεν μπορούν ακόμα να γράψουν, ζητήστε τους να ζωγραφίσουν από πριν τις δουλειές του σπιτιού ή προετοιμάστε φυλλάδια στα οποία απεικονίζονται και οι δουλειές.
- Ένα φύλλο χαρτί και μολύβι ή στυλό για κάθε μαθητή και μαθήτρια.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

- Η δραστηριότητα εστιάζει στους κανόνες που διαμορφώνουν την κατανομή των οικιακών εργασιών και θελημάτων, γενικά, μεταξύ των γυναικών και των ανδρών, των αγοριών και των κοριτσιών, ανάλογα με τους κοινωνικά εδραιωμένους ρόλους των φύλων ή ανάλογα με το τι θεωρείται κατάλληλο και χρήσιμο για αυτούς. Πέρα από την καλλιέργεια διαφορετικών δεξιοτήτων και κλίσεων, η άνιση κατανομή των εργασιών επηρεάζει επίσης τον διαθέσιμο χρόνο για ενασχόληση με δραστηριότητες εκτός σπιτιού. Γενικά, οι γυναίκες συνήθως κάνουν πολύ περισσότερες οικιακές εργασίες από ό,τι οι άνδρες, γεγονός που τους αφήνει λιγότερο χρόνο σε σχέση με τους άνδρες να ασχοληθούν με τα ενδιαφέροντά τους και να συμμετέχουν σε διάφορες δραστηριότητες εκτός σπιτιού.
- Η δραστηριότητα αυτή έχει επίσης ως στόχο να διερευνηθούν τα αίτια αυτών των διαφορών, καθώς και το αν υπάρχουν διαφορές μεταξύ της γενιάς των γονέων των παιδιών και των ίδιων των παιδιών.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 10 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να ζωγραφίσουν τα μέλη της οικογένειάς τους και τον εαυτό τους.

Βήμα 2 3 λεπτά

Κάντε μια λίστα με τις πιο κοινές δουλειές του σπιτιού που δίνονται στη **Δραστηριότητα 5: Λίστα με δουλειές του σπιτιού** και ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να γράψουν κάτω από κάθε μέλος της οικογένειάς τους τις δουλειές που συνήθως κάνει.

Αν οι μαθητές και οι μαθήτριες δεν μπορούν ακόμα να γράψουν, μπορείτε να ετοιμάσετε εποπτικό υλικό. Για παράδειγμα, μπορείτε να ζητήσετε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να ζωγραφίσουν από πριν τις δουλειές του σπιτιού, ή να προετοιμάσετε

Βήμα 3 5 λεπτά

Οι μαθητές και οι μαθήτριες συγκρίνουν τα αποτελέσματα στις ομάδες τους.

Βήμα 4 7 λεπτά

Ανασκόπηση.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

Κάνετε ερωτήσεις πάνω στις απαντήσεις που έδωσαν οι μαθητές και οι μαθήτριες, για να διευκρινίσετε αν οι δουλειές που κάνουν τα μέλη της οικογένειας είναι μεταξύ τους «αντίστοιχες». Για παράδειγμα, το να μαγειρεύεις όλα τα γεύματα της εβδομάδας δεν είναι το ίδιο με το να ετοιμάζεις πρωινό την Κυριακή.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Ποιος κάνει τις περισσότερες δουλειές του σπιτιού στην οικογένειά σου;
- Οι γονείς σου μοιράζουν ισότιμα τις δουλειές του σπιτιού; Υπάρχουν δουλειές που τις κάνει μόνο ο ένας γονέας; Ποιος από τους δύο;
- Αν μένεις μόνο με τον ένα γονέα σου, ποιος άλλος βοηθάει στις δουλειές του σπιτιού;
- Εσύ βοηθάς στις δουλειές του σπιτιού; Οι αδερφές και οι αδερφοί σου βοηθούν με τον ίδιο τρόπο;
- Έχουν οι γονείς σου ελεύθερο χρόνο για να ασχολούνται με τα χόμπι τους; Υπάρχει κάποιος από τους γονείς σου ή τα μέλη της οικογένειάς σου που έχει περισσότερο ελεύθερο χρόνο από τους άλλους;

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

Δημιουργήστε ένα απλό φύλλο εργασίας στο οποίο οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να καταγράψουν (με τη βοήθεια των γονέων τους) τον χρόνο που αφιερώθηκε, αφενός, σε δουλειές του σπιτιού, και τον χρόνο που αφιερώθηκε, αφετέρου, σε άλλα χόμπι και δραστηριότητες, από κάθε μέλος της οικογένειας επί μία βδομάδα, και συζητήστε ξανά έπειτα από αυτό το διάστημα για να αναλύσετε τις διαφορές.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5: ΛΙΣΤΑ ΜΕ ΔΟΥΛΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

Λίστα με τις πιο κοινές δουλειές του σπιτιού:
Πλύσιμο πιάτων
Πέταγμα των σκουπιδιών
Μπουγάδα
Σιδέρωμα
Μαγείρεμα
Στρώσιμο κρεβατιών
Στρώσιμο τραπεζιού
Ηλεκτρική σκούπα
Ξεσκόνισμα
Καθάρισμα μπάνιου
Ψώνια
Καθάρισμα κουζίνας
Συγύρισμα σπιτιού
Διάφορες επισκευές
Φύλαξη των παιδιών

± 45 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 6: Ταιριάζω στο στερεότυπο;

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναπτύσσουν κριτική κατανόηση σχετικά με τα στερεότυπα για τα φύλα, συγκρίνοντας τη δική τους διαφορετική τοποθέτηση ως προς τα στερεότυπα για τα φύλα, τα οποία αποδίδουν σε άλλους αλλά όχι στον εαυτό τους.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

Η δραστηριότητα αυτή πραγματοποιείται προφορικά. Επιτρέπει στους μαθητές και τις μαθήτριες να αντιληφθούν ότι βλέπουν τον εαυτό τους διαφορετικά σε σχέση με τα στερεότυπα για τα φύλα που αποδίδουν σε άλλα μέλη του φύλου τους.

Προετοιμασία και υλικό

- Πριν από τη δραστηριότητα, μπορείτε να παρακολουθήσετε μερικά βίντεο για να πάρετε ιδέες και έμπνευση (στις ρυθμίσεις, ενεργοποιήστε την «αυτόματη μετάφραση» για να παρακολουθήσετε τα βίντεο με υπότιτλους στη μητρική σας γλώσσα):
 - «ΓεΣτερεότυπα για τα φύλα και εκπαίδευση» (Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων).²¹
 - «Τα παιδιά πιστεύουν τα στερεότυπα για τα φύλα φτάνοντας σε ηλικία 10 ετών, σύμφωνα με παγκόσμια μελέτη με στοιχεία από 15 χώρες».²²
- Δραστηριότητα 6: Λίστα δηλώσεων, για να διαβαστεί φωναχτά στην τάξη.

21 <https://www.youtube.com/watch?v=nrZ21nD9I-0>.

22 <https://www.youtube.com/watch?v=kWJN7K2XjJE>.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 5 λεπτά.

Εξηγήστε τη δραστηριότητα. Πείτε ότι θα διαβάσετε κάποιες δηλώσεις. Αν οι μαθητές και οι μαθήτριες συμφωνούν με τη δήλωση, σηκώνουν το χέρι τους· αν δεν συμφωνούν, δεν σηκώνουν το χέρι τους. Πείτε τους ότι θα πρέπει να μετράτε τα χέρια τους, οπότε πρέπει να τα κρατούν ψηλά μέχρι να τους πείτε να τα κατεβάσουν.

Βήμα 2 25 λεπτά

Διαβάστε τη **Δραστηριότητα 6: Λίστα δηλώσεων** αργά αργά, και μετρήστε τα χέρια που σηκώνονται.

Βήμα 3 15 λεπτά

Ανασκόπηση.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

- Πρόκειται για μια γρήγορη άσκηση.
- Πρέπει να μετράτε τα χέρια, διότι κάποια αγόρια και κορίτσια θα συμφωνούν ή θα διαφωνούν με τις στερεοτυπικές δηλώσεις και κατά την ανασκόπηση πρέπει να επισημανθούν γενικότερα παραδείγματα.
- Είναι σημαντικό να αφήσετε τους μαθητές και τις μαθήτριες να εκφράσουν ελεύθερα τη συμφωνία ή τη διαφωνία τους.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

- Συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις: Πού υπήρξαν οι περισσότερες διαφωνίες και συμφωνίες; Ήταν εύκολο να απαντήσετε; Πώς αισθάνεστε για αυτές τις δηλώσεις;
- Εξηγήστε στα παιδιά ότι τα στερεότυπα είναι γενικά αποδεκτές ιδέες για το πώς πρέπει να είναι τα κορίτσια και τα αγόρια. Στη συνέχεια, ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να αναγνωρίσουν τα στερεότυπα για τα φύλα που υπάρχουν στη λίστα. Για τον σκοπό αυτό, διαβάστε τη λίστα με τις δηλώσεις και ακούστε τους μαθητές και τις μαθήτριες καθώς αναγνωρίζουν ή δεν αναγνωρίζουν τα στερεότυπα για τα φύλα.
- Εξηγήστε ότι συχνά βλέπουμε τους εαυτούς μας διαφορετικά και όχι μέσα από το πρίσμα των στερεοτύπων για τα φύλα που μας αποδίδονται, και χρησιμοποιήστε παραδείγματα από τη λίστα συμφωνώ/δεν συμφωνώ.
- Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να σκεφτούν και άλλα στερεότυπα για τα φύλα.
- Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να σκεφτούν για λίγα λεπτά σε ζευγάρια γιατί τα στερεότυπα για τα φύλα είναι λάθος. Τα ζευγάρια μοιράζονται τις σκέψεις τους.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να έχουν τον νου τους για τυχόν στερεοτυπικές συμπεριφορές (τη δική τους, στο σπίτι τους, με τους φίλους τους, στο σχολείο, όταν βλέπουν βίντεο στο διαδίκτυο, στην τηλεόραση, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κ.λπ.) και να μοιραστούν τις παρατηρήσεις τους στην τάξη.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 6: ΛΙΣΤΑ ΔΗΛΩΣΕΩΝ

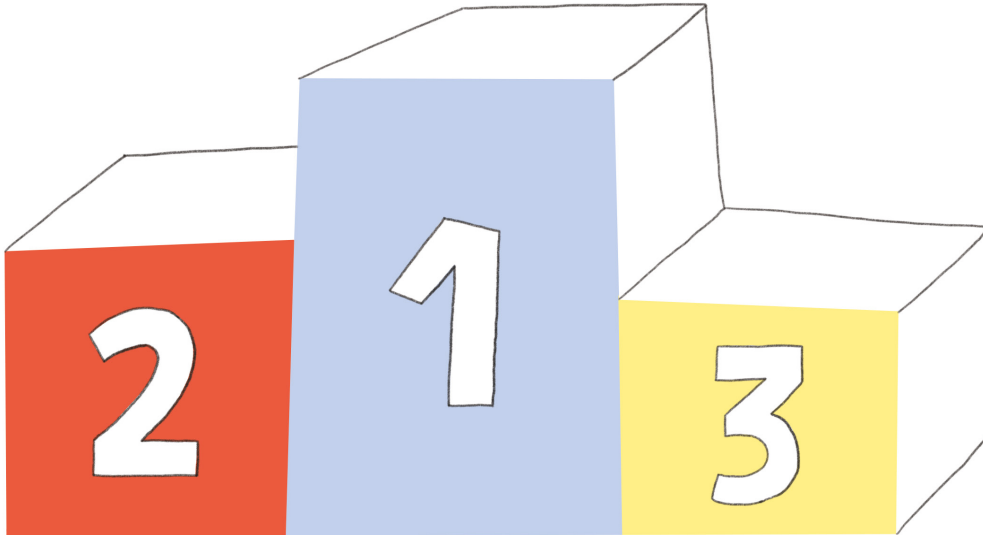
	Συμφωνώ	Δεν συμφωνώ
Σε όλα τα αγόρια αρέσει να παίζουν έξω.		
Στα κορίτσια αρέσει να φορούν φουστάνια.		
Σε μερικά αγόρια αρέσει το ροζ χρώμα.		
Στα περισσότερα κορίτσια αρέσει το μοβ χρώμα.		
Σε μερικά κορίτσια αρέσει να ζωγραφίζουν.		
Στα αγόρια αρέσει το ποδόσφαιρο.		
Στα αγόρια αρέσει να παίζουν με αυτοκινητάκια.		
Σε μερικά κορίτσια αρέσει να παίζουν με φορτηγά.		
Στα κορίτσια δεν αρέσει το ποδόσφαιρο.		
Στα κορίτσια αρέσει να παίζουν μέσα στο σπίτι.		
Σε όλα τα αγόρια και τα κορίτσια αρέσει να κάνουν ποδήλατο.		
Σε όλα τα παιδιά αρέσει να παίζουν κρυφτό.		
Μόνο τα κορίτσια γίνονται νοσοκόμες.		
Σε όλα τα αγόρια αρέσει να σκαρφαλώνουν σε δέντρα.		
Σε μερικά αγόρια αρέσει να παίζουν με φορτηγά.		

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 6: ΛΙΣΤΑ ΔΗΛΩΣΕΩΝ

	Συμφωνώ	Δεν συμφωνώ
Στα κορίτσια αρέσει το διάβασμα.		
Στα κορίτσια αρέσει να παίζουν με κούκλες.		
Μόνο τα αγόρια γίνονται πυροσβέστες.		
Σε μερικά κορίτσια αρέσει να παίζουν με ρομπότ.		
Σε όλα τα παιδιά αρέσει να ζωγραφίζουν.		
Σε μερικά αγόρια αρέσει να παίζουν με ρομπότ.		
Στα κορίτσια αρέσει το μοβ χρώμα.		
Στα αγόρια αρέσει να παίζουν με φορτηγά.		
Στα αγόρια αρέσει να είναι πρόσκοποι.		
Σε μερικά παιδιά αρέσει το κίτρινο χρώμα.		
Σε όλα τα κορίτσια αρέσει ο χορός.		
Όλοι οι επιστήμονες είναι αγόρια.		
Σε όλα τα κορίτσια αρέσει να φτιάχνουν γλυκά.		
Στα αγόρια αρέσουν τα βιντεοπαιχνίδια.		
Σε όλα τα κορίτσια αρέσει το μακιγιάζ.		
Σε μερικά αγόρια αρέσει το μακιγιάζ.		

± 20 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 7: Το βάθρο

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναστοχάζονται πάνω στις διάφορες ιδέες, τις έννοιες και τα ζητήματα που πραγματεύθηκε το σετ εργαλείων 3.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

Η δραστηριότητα παρέχει μια ευκαιρία σε εκπαιδευτικούς και εκπαιδευόμενους/εκπαιδευόμενες να επανεξετάσουν, να αποσαφηνίσουν και να παγιώσουν τη δουλειά που έγινε με τις δραστηριότητες που επιλέχθηκαν από το σετ εργαλείων 3.

Προετοιμασία και υλικό

- Πριν από αυτή τη δραστηριότητα, ίσως χρειαστεί να ξαναδείτε όλες τις άλλες δραστηριότητες από το σετ εργαλείων 3 που κάνατε στην τάξη, καθώς και τις κεντρικές ιδέες που τέθηκαν.
- Ένα φύλλο χαρτί και μολύβι ή στυλό για κάθε μαθητή και μαθήτρια.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1

3 λεπτά

Συζητήστε ξανά με τους μαθητές και τις μαθήτριες τις δραστηριότητες του σετ εργαλείων 3 που εφαρμόσατε μαζί.

Βήμα 4

4 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να ζωγραφίσουν ένα βάθρο και να γράψουν ή να ζωγραφίσουν τις τρεις ιδέες. Εναλλακτικά, ζητήστε τους να πουν φωναχτά αυτές τις ιδέες.

Βήμα 2

2 λεπτά

Ρωτήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες αν γνωρίζουν τι είναι το βάθρο των νικητών και για ποιον λόγο χρησιμοποιείται, και δώστε τους παραδείγματα.

Βήμα 5

7 λεπτά

Ανασκόπηση.

Βήμα 3

4 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να σκεφτούν ο καθένας και η καθεμία μόνοι τους τις τρεις πιο σημαντικές ιδέες που έμαθαν μέσα από τις δραστηριότητες.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

- Είναι σημαντικό να δοθεί ο λόγος σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες
- Οι ιδέες που θα ακουστούν θα σας βοηθήσουν να σχεδιάσετε τη διαδρομή που θα ακολουθήσετε στα υπόλοιπα σετ εργαλείων.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

- Αναλύστε ξανά καθεμία ιδέα και κάντε την αντίστοιχη ανασκόπηση.
- Συγκρίνετε τις ιδέες που τέθηκαν στην τάξη με αυτές που τέθηκαν από το σετ εργαλείων 3 και συζητήστε ξανά.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

Μπορείτε να ζητήσετε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να ζωγραφίσουν ή να γράψουν τις ιδέες τους σε αυτοκόλλητα χαρτάκια σημειώσεων. Ύστερα, μπορείτε να μαζέψετε όλα τα χαρτάκια και να κατασκευάσετε ένα βάθρο για όλη την τάξη στον τοίχο, με τις πιο σχετικές έννοιες. Το βάθρο με τα χαρτάκια μπορεί να δώσει το έναυσμα για μια δημιουργική συμπληρωματική δραστηριότητα ή για τη συμμετοχή των γονέων. Οι μαθητές μπορούν να πάρουν στο σπίτι τους μια εκτύπωση της εικόνας και να συζητήσουν τα αντίστοιχα θέματα με τους δικούς τους.

ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ 4: ΕΡΓΑΣΙΑ

± 20–25 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 8: Σκέψου, γίνε ζευγάρι, μοιράσου

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές και οι μαθήτριες συζητούν τον κεντρικό ρόλο που παίζει η εργασία στη ζωή των ανθρώπων.

Προετοιμασία και υλικό

- **Δραστηριότητα 8: Εικόνες για μάθηση**, για να προβληθεί στην τάξη.
- Ο μύθος τους Αισώπου «**Ο τζιτζίκας και ο μέρμυγκας**»²³ για να προβληθεί ή να διαβαστεί στην τάξη. Ο μύθος είναι εύκολο να βρεθεί στο διαδίκτυο και στις δύο μορφές. Για το βίντεο, στις ρυθμίσεις, ενεργοποιήστε την «αυτόματη μετάφραση» για να παρακολουθήσετε το βίντεο με υπότιτλους στη μητρική σας γλώσσα.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες κάθονται στις συνηθισμένες τους θέσεις, αλλά αφού ακούσουν τον μύθο και δουν τις εικόνες, εργάζονται σε ζευγάρια (ή σε μικρές ομάδες τριών ή τεσσάρων ατόμων).

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

- Η δραστηριότητα αυτή αποτελεί μια εισαγωγή στο σετ εργαλείων 4 και στο θέμα της «εργασίας».
- Ο στόχος της είναι να βοηθήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες να αναπτύξουν την ατομική σκέψη και την ανταλλαγή ιδεών με το ζευγάρι τους και να ενισχύσουν τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 4 λεπτά

Παίξτε το βίντεο με τον μύθο του Αισώπου «**Ο τζιτζίκας και ο μέρμυγκας**»²⁴ ή διαβάστε τον.

Βήμα 2 4 λεπτά

Αφού ακούσουν τον μύθο, ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να δουν τις εικόνες στη **Δραστηριότητα 8: Εικόνες για μάθηση** και να σκεφτούν τη σχέση μεταξύ τους.

Βήμα 3 4 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να σχηματίσουν ζευγάρια (ή να καθίσουν σε μικρές ομάδες τριών ή τεσσάρων ατόμων) και να μοιραστούν τις σκέψεις τους.

Βήμα 4 8 λεπτά

Βοηθήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες να μοιραστούν τις σκέψεις τους με ολόκληρη την τάξη μέσω της ανασκόπησης.

²³ <https://www.youtube.com/watch?v=XbMrw3cwVUc>.

²⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=XbMrw3cwVUc>.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Γιατί πιστεύεις ότι πηγαίνουν τα παιδιά στο σχολείο;
- Γιατί πιστεύεις ότι εργάζονται οι άνθρωποι;
- Τι δουλειά κάνει η μητέρα, ο πατέρας, η γιαγιά ή ο παππούς σου;
- Γιατί είναι σημαντική η εργασία στη ζωή των ανθρώπων;
- Τι θέλεις να γίνεις όταν μεγαλώσεις;
- Νομίζεις ότι όλοι οι άνθρωποι μπορούν να κάνουν όλες τις δουλειές; Αν όχι, μπορείς να δώσεις ένα παράδειγμα;²⁵

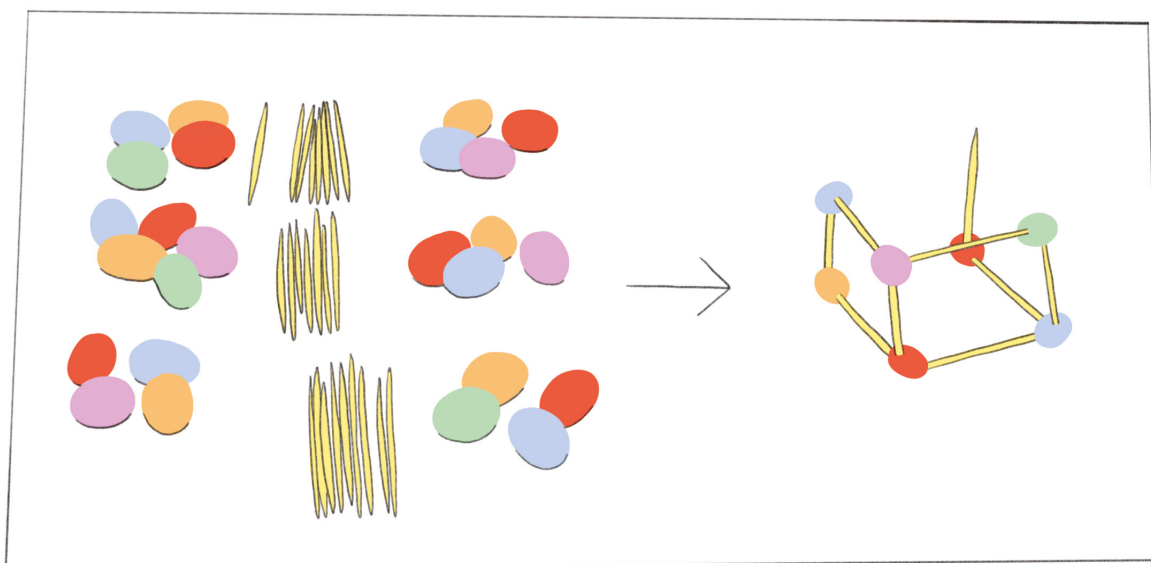
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 8: ΕΙΚΟΝΕΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΣΗ

25 Η ρουτίνα σκέψης «σκέψου, γίνε ζευγάρι, μοιράσου» έχει ληφθεί από <https://pz.harvard.edu/thinking-routines>.

± 45 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 9: Δουλεύουμε σαν μηχανικοί!

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες διερευνούν τα οφέλη και τις μαθησιακές ευκαιρίες της συλλογικής ομαδικής εργασίας.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες έρχονται σε πρώτη επαφή με μια πρακτική και δημιουργική δραστηριότητα STEM.

Προετοιμασία και υλικό

- Ένα τραπέζι αρκετά μεγάλο για την κατασκευή, με τρόπο ώστε όλα τα παιδιά να έχουν πρόσβαση στα υλικά.
- Μικρές μπαλίτσες από πλαστελίνη που φτιάχνουν οι μαθητές και οι μαθήτριες και οδοντογλυφίδες. Η ποσότητα πρέπει να είναι αρκετή για να φτιαχτεί μια μεγάλη κατασκευή (ή δύο, ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών).

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

- Οι μαθησιακές δραστηριότητες που βασίζονται στους τομείς STEM δίνουν στους μαθητές και τις μαθήτριες τη δύναμη να ονειρευτούν ένα μέλλον πέρα από τα στερεότυπα για τα φύλα, ιδίως για τα κορίτσια.
- Οι τομείς STEM αντισταθμίζουν τις μελλοντικές επαγγελματικές επιλογές που επηρεάζονται από τα στερεότυπα για τα φύλα.
- Πρόκειται για μια πρακτική μαθησιακή εργασία, που καλλιεργεί και την ομαδική εργασία.
- Η μάθηση συμβαίνει κατά τη διάρκεια της συνδημιουργίας.²⁶

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 2 λεπτά.

Εξηγήστε τη δραστηριότητα. Πείτε στους μαθητές και τις μαθήτριες ότι σήμερα θα εργαστούν σαν μια ομάδα μηχανικών. Η δουλειά τους είναι να δημιουργήσουν όλοι μαζί μια μεγάλη κατασκευή, χρησιμοποιώντας μπαλίστσες από πλαστελίνη και οδοντογλυφίδες.

Βήμα 2 3 λεπτά

Πείτε τους ακόμα ότι η κατασκευή πρέπει να είναι μεγάλη και ισορροπημένη. Οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να εργαστούν σαν μια ομάδα μηχανικών, έτσι ώστε να μην πέσει η κατασκευή. Έτσι, θα ήταν σημαντικό πρώτα να συζητήσουν τι πρόκειται να κατασκευάσουν και πώς, προτού ξεκινήσουν. Κινηθείτε ανάμεσα τους και διευκολύνετε τη διαδικασία της λήψης αποφάσεων, εάν χρειάζεται.

Βήμα 3 25 λεπτά

Καθώς η δουλειά προχωράει και ανάλογα με τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των παιδιών, αναφέρετε το ότι ελέγχετε αν οι μαθητές και οι μαθήτριες εργάζονται σαν μια ομάδα μηχανικών, δηλαδή αν συμμετέχουν όλοι.

Βήμα 4 5 λεπτά

Πριν από το τέλος της δραστηριότητας, τα παιδιά πρέπει να δώσουν ένα όνομα στην κατασκευή τους.

Βήμα 5 10 λεπτά

Ανασκόπηση.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

- Σκεφτείτε αν θα ήταν σκόπιμο να τους εξηγήσετε από πριν τι σημαίνει ηγετικός ρόλος.
- Αν η τάξη είναι μεγάλη, δημιουργήστε δύο ομάδες (ιδανικά, και με αγόρια και με κορίτσια).
- Επιτηρήστε τη δραστηριότητα.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Σας άρεσε η δραστηριότητα;
- Πώς σας φάνηκε η εργασία σε μια ομάδα μηχανικών;
- Πώς λαμβάνονταν οι αποφάσεις; Δώστε παραδείγματα εύκολων και δύσκολων αποφάσεων.
- Υπήρχαν άλλοι τρόποι ή καλύτεροι τρόποι για να λαμβάνονται οι αποφάσεις; Καμιά ιδέα;
- Πώς καταλήξατε στο όνομα της κατασκευής;

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

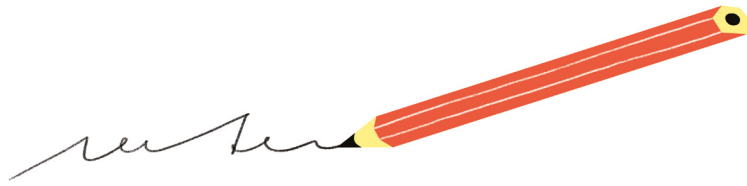
- Ζητήστε από έναν ή μια μηχανικό να έρθει στο σχολείο και να συμμετάσχει στη δραστηριότητα (κατά προτίμηση μια γυναίκα μηχανικό). Ο/η μηχανικός μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες στη λήψη αποφάσεων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας κατασκευής, να σας βοηθήσει στην ανασκόπηση ή απλά να μιλήσει στα παιδιά για τη δουλειά των μηχανικών.
- Εναλλακτικά, μπορείτε να παρακολουθήσετε ένα βίντεο στο διαδίκτυο σχετικά με τον χώρο των μηχανικών, όπως το « [Τι είναι οι μηχανικοί; Γρήγορο μάθημα για παιδιά #12.1](https://www.youtube.com/watch?v=owHF9iLyxic) »²⁷ ή « [Τι κάνει τις γέφυρες τόσο γερές;](https://www.youtube.com/watch?v=oVOnRPefcno) »²⁸. Μπορείτε να προετοιμάσετε αυτά που θα πείτε ως αφηγητής (για τη δική σας προετοιμασία, στις ρυθμίσεις, ενεργοποιήστε την «αυτόματη μετάφραση» για να δείτε το βίντεο με υπότιτλους στη μητρική σας γλώσσα).
- Αφήστε μια ομάδα κοριτσιών, ή όλα τα κορίτσια (ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών στην τάξη) να πάρουν την πρωτοβουλία, ώστε να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να έχουν την εμπειρία της ανάληψης ηγετικού ρόλου.
- Δημιουργήστε άλλη μία κατασκευαστική πρόκληση, χρησιμοποιώντας διαφορετικά υλικά. Μια γρήγορη αναζήτηση στο διαδίκτυο θα σας δώσει πολλές ιδέες.

27 <https://www.youtube.com/watch?v=owHF9iLyxic>.

28 <https://www.youtube.com/watch?v=oVOnRPefcno>.

± 45 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 10: Γράμμα στον εαυτό μου

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναλογίζονται και σχεδιάζουν το μέλλον τους σε σχέση με τον χώρο της εργασίας.

Προετοιμασία και υλικό

Δραστηριότητα 10: Γράμμα «Αγαπημένε μου εαυτέ», για να το αντιγράψετε και να το μοιράσετε στους μαθητές και τις μαθήτριες ή για να το χρησιμοποιήσετε ως υπόδειγμα και να δημιουργήσετε ένα δικό σας γράμμα.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

- Η δραστηριότητα αυτή βοηθάει τους μαθητές και τις μαθήτριες να σκεφτούν ελεύθερα το μέλλον τους. Τους παρέχει μια ευκαιρία να κατανοήσουν ποια στερεότυπα για τα φύλα (αν υπάρχουν) περιορίζουν τις φιλοδοξίες τους και προκαλεί τον αναστοχασμό, δείχνοντάς τους ότι είναι δυνατό να δουν τις μελλοντικές επαγγελματικές τους επιλογές διαφορετικά.
- Αυτή η δραστηριότητα επιτρέπει λεπτές μαθησιακές παρεμβάσεις που ευαισθητοποιούν τους μαθητές και τις μαθήτριες σε θέματα ισότητας των φύλων.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 5 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να φανταστούν τους εαυτούς τους ως εργαζόμενους ενήλικες. Ρωτήστε: Πόσων χρονών είσαι; Όταν έχουν αποφασίσει πόσων ετών είναι, πείτε τους ότι πρόκειται να γράψουν ή να ζωγραφίσουν ένα γράμμα στον μελλοντικό εαυτό τους.

Χρησιμοποιώντας το υπόδειγμα στη [Δραστηριότητα 10: Γράμμα «Αγαπημένε μου εαυτέ»](#), ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να ξεκινήσουν τα γράμματά τους με τη φράση «Αγαπημένε μου εαυτέ, όταν είμαι ___ ετών». Στη συνέχεια, ζητήστε τους να γράψουν ή να ζωγραφίσουν τις απαντήσεις τους στις εξής ερωτήσεις: Πάνω σε τι εκπαιδευτήκες ή τι σπούδασες; Τι επάγγελμα κάνεις; Τι σου αρέσει στη δουλειά σου; Τι είδους άνθρωπος είσαι;

Βήμα 2 15 λεπτά

Οι μαθητές γράφουν τα γράμματά τους ή κάνουν μια σχετική ζωγραφιά. Αν χρειάζεται, βοηθήστε τους να γράψουν τα ονόματά τους, την ηλικία που φαντάζονται ότι έχουν ή βοηθήστε τους να ζωγραφίσουν.

Βήμα 3 15 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να μοιραστούν όσα έγραψαν ή ζωγράρισαν. Φροντίστε να μοιραστούν όλοι τις σκέψεις τους.

Βήμα 4 10 λεπτά

Ανασκόπηση.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

- Εστιάστε στα στερεότυπα για τα φύλα που «δυσκολεύουν» την επιλογή κάποιων επαγγελμάτων (π.χ. στερεότυπα που αφορούν συγκεκριμένες δουλειές και δεξιότητες). Η ανασκόπηση είναι πολύ σημαντική για τον σχεδιασμό ειδικά προσαρμοσμένων μαθησιακών παρεμβάσεων.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Σας άρεσε η δραστηριότητα;
- Τι σε δυσκόλεψε; Γιατί;
- Τι άλλο θα ήθελες να είχες γράψει;
- Δίστασες να διαλέξεις ένα επάγγελμα; Γιατί;
- Τι είδους ερωτήσεις έκανες στον εαυτό σου για να διαλέξεις ένα επάγγελμα;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 10: ΓΡΑΜΜΑ «ΑΓΑΠΗΜΕΝΕ ΜΟΥ ΕΑΥΤΕ»

Αγαπημένε μου εαυτέ, όταν είμαι _____ ετών, Το όνομά μου: _____	
Πάνω σε αυτό εκπαιδεύτηκα ή αυτό σπούδασα:	Αυτό είναι το επάγγελμά μου:
Αυτό μου αρέσει στη δουλειά μου:	Αυτός ο άνθρωπος είμαι:

Προσαρμόσιμος

Δραστηριότητα 11: Σχεδιάζουμε τη δουλειά, γνωρίζουμε το πρόσωπο

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Οι μαθητές αναγνωρίζουν γυναίκες σε όλων των ειδών τα επαγγέλματα.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξοικειώνονται με ορισμένες θέσεις εργασίας που σχετίζονται με τους τομείς STEM και με τον τομέα μεταφορών.²⁹

Προετοιμασία και υλικό

- Πριν από το μάθημα, επιλέξτε τρία με πέντε επαγγέλματα που σχετίζονται με τους τομείς STEM και με τον τομέα μεταφορών. Πρέπει να είναι επαγγέλματα με τα οποία δεν είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένοι οι μαθητές και οι μαθήτριες και που πιθανώς να υπάρχουν εκπρόσωποί τους (ορισμένοι εκ των οποίων πρέπει να είναι γυναίκες) διαθέσιμοι να επισκεφτούν την τάξη. Για παραδείγματα, μπορείτε να συμβουλευτείτε τη [Δραστηριότητα 22: Παραδείγματα από επαγγέλματα του τομέα μεταφορών](#).
- Ένα φύλλο χαρτί και ένα μολύβι ήμπογιές για κάθε μαθητή και μαθήτρια.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες κάθονται αρχικά ξεχωριστά και στη συνέχεια σχηματίζουν ομάδες τριών ή τεσσάρων ατόμων.
- Η δραστηριότητα δεν είναι σχεδιασμένη για να γίνεται με συγκεκριμένη σειρά. Οι επαγγελματίες πιθανότατα θα μπορούν να έρθουν στην τάξη σε διαφορετικές ημερομηνίες.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

Οι παιδικές φιλοδοξίες συχνά διαμορφώνονται από διάφορους παράγοντες, όπως τα στερεότυπα για τα φύλα ή οι συνθήκες στο σπίτι και το περιβάλλον. Οι παράγοντες αυτοί επηρεάζουν αυτά που βλέπουν και ονειρεύονται τα παιδιά, καθώς επηρεάζουν την αντίληψη που έχουν για τις ικανότητες και τις κλίσεις τους, και τελικά την εκπαιδευτική και επαγγελματική πορεία τους. Η δραστηριότητα αυτή έχει στόχο να βοηθήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες να ανακαλύψουν επαγγέλματα που πιθανώς να μη «βλέπουν» στην καθημερινότητά τους.

29 Η έμπνευση γι' αυτή τη δραστηριότητα προήλθε από την καμπάνια Inspiring Women — #RedrawTheBalance. Δείτε περισσότερα στον ιστότοπο <https://www.inspiringthefuture.org/inspiring-women>.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 10 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να ζωγραφίσουν τα επιλεγμένα επαγγέλματα. Θυμίστε τους ότι άνδρες και γυναίκες μπορούν να κάνουν όλα τα επαγγέλματα. Ζητήστε από τα κορίτσια να ζωγραφίσουν γυναίκες και από τα αγόρια να ζωγραφίσουν άνδρες.

Βήμα 2 7 λεπτά

Όταν οι μαθητές και οι μαθήτριες ολοκληρώσουν τη ζωγραφική τους, βάλτε τους να συζητήσουν σε ομάδες σχετικά με τα επαγγέλματα (όπως, τι ευθύνες έχει το κάθε επάγγελμα και πώς μπορεί κανείς να ασχοληθεί με αυτό).

Βήμα 3 8 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να προετοιμάσουν τις ερωτήσεις που θέλουν να κάνουν στους επαγγελματίες που θα έρθουν στην τάξη.

Βήμα 4

Όταν οι επαγγελματίες έρθουν στην τάξη, οι μαθητές και οι μαθήτριες τους κάνουν ερωτήσεις για τα καθήκοντά τους, την εκπαίδευσή τους και οτιδήποτε άλλο έχουν προετοιμάσει.

Συμβουλές για εκπαιδευτικούς

Η αλληλεπίδραση με πραγματικούς επαγγελματίες είναι εξαιρετικά πολύτιμη για τα παιδιά. Βοηθά τα παιδιά να αποκτήσουν φιλοδοξίες, να δουν περισσότερες ευκαιρίες και επιλογές, να αμφισβητήσουν τα στερεότυπα για τα φύλα που συνδέονται με ορισμένες δουλειές και να κατανοήσουν καλύτερα τον σκοπό και τη σημασία της μάθησης μετέπειτα στη ζωή τους.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Ποια επαγγέλματα ή ποιοι άνθρωποι σου κίνησαν περισσότερο το ενδιαφέρον;
- Τι είναι το καλύτερο όταν είσαι x/ψ/z;
- Θα ήθελες να γίνεις x/ψ/z; Γιατί;
- Υπάρχει κάτι που θα ήθελες να γίνεις όταν μεγαλώσεις αλλά νομίζεις ότι θα ήταν αδύνατο;

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

Ανάλογα με τα επαγγέλματα που επιλέχθηκαν, μπορείτε να τροποποιήσετε τα βήματα αυτής της δραστηριότητας. Για παράδειγμα, αν τα επαγγέλματα είναι τελείως άγνωστα στους μαθητές και τις μαθήτριες, μπορείτε πρώτα να κάνετε τη γνωριμία με τους επαγγελματίες και μετά να ζητήσετε από τα παιδιά να ζωγραφίσουν τα επαγγέλματα που τους φαίνονται πιο ενδιαφέροντα.

± 25–30 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 12: Χρώμα, σύμβολο, εικόνα

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναγνωρίζουν τις βασικές ιδέες που πραγματεύεται το σύνολο εργαλείων 4 (ή τα σύνολα εργαλείων 3 και 4).
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξερευνούν μη λεκτικούς τρόπους να εκφράζουν τις ιδέες τους.

Προετοιμασία και υλικό

- Ξαναδείτε από πριν όλες τις δραστηριότητες που εφαρμόσατε στο σύνολο εργαλείων 4 (ή τα σύνολα εργαλείων 3 και 4).
- Ένα φύλλο χαρτί και κραγιόνια ήμπογιές για κάθε μαθητή και μαθήτρια.
- Δημιουργήστε ένα πολύ απλό φύλλο «χρώμα, σύμβολο, εικόνα»³¹ για να δείξετε στους μαθητές τα βήματα.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες κάθονται αρχικά χωριστά και στη συνέχεια σχηματίζουν ζευγάρια (ή ομάδες τριών ατόμων, αν χρειάζεται).

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

- Η δραστηριότητα αυτή βασίζεται στη ρουτίνα σκέψης «χρώμα, σύμβολο, εικόνα»,³⁰ η οποία επιτρέπει τον αναστοχασμό και την κατανόηση των διάφορων ιδεών που παρουσιάστηκαν, συζητήθηκαν, ακούστηκαν ή ζωγραφίστηκαν στην τάξη.
- Επίσης επιτρέπει στους μαθητές και τις μαθήτριες να σκεφτούν με μη λεκτικό τρόπο και να ασκηθούν σε διαφορετικές διαδρομές προς τη μεταγνώση.

30 Η ρουτίνα σκέψης ελήφθη από <https://pz.harvard.edu/thinking-routines>.

31 Για περισσότερες ιδέες, δείτε, για παράδειγμα, <https://thinkingpathwayz.weebly.com/coloursymbolimage.html>.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 3 λεπτά

Θυμίστε στους μαθητές και τις μαθήτριες τις δραστηριότητες που κάνατε με το σύνολο εργαλείων 4 (ή τα σύνολα εργαλείων 3 και 4).

Βήμα 2 3 λεπτά

Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν επίσης να βοηθήσουν με αυτή την επανάληψη. Για παράδειγμα, προτρέψτε τους να συζητήσουν για τις δραστηριότητες και τις ιδέες που θυμούνται, καθώς γι' αυτά που τους άρεσαν περισσότερο ή λιγότερο.

Βήμα 3 5 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να επιλέξουν τρεις ιδέες που έμαθαν και να τις αποτυπώσουν σε ένα φύλλο χαρτί, χρησιμοποιώντας τη λογική του **φύλλου «χρώμα, σύμβολο, εικόνα»** (δηλαδή, να αναπαραστήσουν μια ιδέα με ένα χρώμα, μια άλλη ιδέα με ένα σύμβολο και την τελευταία ιδέα με μια εικόνα). Αν χρειαστεί, δώστε τους παραδείγματα.

Βήμα 4 5 λεπτά

Μόλις οι μαθητές και οι μαθήτριες ολοκληρώσουν τη ζωγραφική ή το γράψιμο, ζητήστε τους να κινηθούν στον χώρο με το χαρτί τους στο χέρι και να βρουν κάποιον που επέλεξε το ίδιο χρώμα για την αναπαράσταση της ιδέας.

Βήμα 5 5 λεπτά

Σε ζευγάρια ή ομάδες των τριών, οι μαθητές και οι μαθήτριες συζητούν τις ιδέες που επέλεξαν, τον τρόπο που τις αναπαράστησαν και τον λόγο που τις αναπαράστησαν με αυτόν τον τρόπο.

Βήμα 6 6 λεπτά

Ανασκόπηση.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

- Παρατηρήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες καθώς εκτελούν τη δραστηριότητα και μοιράζονται τη δουλειά τους με τους άλλους.
- Κρεμάστε τα φύλλα των μαθητών και μαθητριών στον τοίχο και αφήστε τα εκεί ωσότου να ολοκληρωθεί το σύνολο εργαλείων 5.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Διαμορφώστε τις ερωτήσεις για την ανασκόπηση με βάση τις ιδέες των παιδιών.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

- Αν τα παιδιά είναι πολύ μικρά για να ξεχωρίζουν τις έννοιες του «συμβόλου» και της «εικόνας», η δραστηριότητα μπορεί να περιοριστεί σε δύο κατηγορίες μόνο: «χρώμα» και «εικόνα».
- Η συζήτηση μπορεί να γίνει με τους μαθητές και τις μαθήτριες να κάθονται σε έναν κύκλο και να δίνουν τον λόγο στον διπλανό τους. Αυτό κρατάει περισσότερο αλλά διασφαλίζει ότι θα ακουστούν όλα τα παιδιά.

ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ 5: ΜΕΤΑΦΟΡΑ

± 45 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 13: Σταμάτα, κοίτα και άκου!

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες ανακαλύπτουν ότι υπάρχουν κανόνες οδικής κυκλοφορίας που διασφαλίζουν την ασφάλεια στους δρόμους και ότι τα οχήματα αλλά και οι πεζοί πρέπει να σέβονται αυτούς τους κανόνες.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες παρατηρούν οδικά σήματα και συμπεραίνουν τη σημασία τους.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες συζητούν τους λόγους για τους οποίους υπάρχουν οδικά σήματα.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

Η δραστηριότητα αυτή αναδεικνύει τη σημασία της οδικής ασφάλειας και βοηθά τους μαθητές και τις μαθήτριες να συνειδητοποιήσουν την ποικιλία των μορφών οδικής κυκλοφορίας και το γεγονός ότι υπάρχουν κανόνες για τα διάφορα οχήματα, αλλά και για τους πεζούς.

Προετοιμασία και υλικό

- Εικόνες από τη [Δραστηριότητα 13: Φανάρια και οδικά σήματα](#), για να τις δείξετε στην τάξη.
- [Δραστηριότητα 13: Κανόνες και συμβουλές για ασφαλή κίνηση στον δρόμο](#) για να τη διαβάσετε στην τάξη.
- [Δραστηριότητα 13: Πού είναι ο κίνδυνος;](#), για να την αντιγράψετε και να δώσετε από ένα αντίγραφο σε κάθε ζευγάρι μαθητών και μαθητριών. Πριν από τη δραστηριότητα, παρατηρήστε τις λανθασμένες συμπεριφορές στην εικόνα:
 - Ένα παιδί δεν διασχίζει τον δρόμο από τη διάβαση.
 - Ένα παιδί διασχίζει τον δρόμο διαγώνια, ενώ κοιτάει το κινητό του και φοράει ακουστικά.
 - Δύο παιδιά διασχίζουν τη διάβαση με κόκκινο για τους πεζούς.
 - Ένα παιδί βγαίνει από ένα αυτοκίνητο από λάθος πλευρά.
 - Ένα παιδί διασχίζει τρέχοντας τον δρόμο.
 - Ένα παιδί σκύβει έξω από το λεωφορείο.
 - Το κόκκινο αυτοκίνητο στρίβει αριστερά.
- Οι μαθητές κάθονται στις συνηθισμένες τους θέσεις και στο τέλος του μαθήματος κάθονται σε ζευγάρια.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 2 λεπτά.

Ενημερώστε τους μαθητές και τις μαθήτριες ότι η δραστηριότητα αυτή αφορά την οδική ασφάλεια και θυμίστε τους ότι πρέπει να σηκώνουν το χέρι τους και να περιμένουν τη σειρά τους για να μιλήσουν.

Βήμα 2 8 λεπτά

Ρωτήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες τι γνωρίζουν σχετικά με την οδική ασφάλεια και γράψτε τις βασικές ιδέες στον πίνακα.

Βήμα 3 10 λεπτά

Ρωτήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες αν έρχονται με τα πόδια στο σχολείο ή αν έχει τύχει να περπατήσουν ποτέ στον δρόμο. Συνεχίστε ρωτώντας τους μαθητές και τις μαθήτριες τι θεωρούν ότι έχει σημασία σχετικά με την ασφάλειά τους στον δρόμο. Γράψτε τις βασικές ιδέες στον πίνακα.

Βήμα 4 10 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να σχηματίσουν ζευγάρια και δείξτε τους τις εικόνες από τη [Δραστηριότητα 13: Φανάρια και οδικά σήματα](#). Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να σκεφτούν, να συζητήσουν και να εξηγήσουν σε ζευγάρια την έννοια των διαφορετικών χρωμάτων στα φανάρια και τα οδικά σήματα.

Βήμα 5 5 λεπτά

Διορθώστε τυχόν παρερμηνείες και εξηγήστε ότι όλες οι τριγωνικές κόκκινες πινακίδες υπονοούν κίνδυνο και προειδοποιούν, και ότι οι κυκλικές πινακίδες δίνουν εντολές που πρέπει να τηρούνται. Συνεχίστε διαβάζοντας αργά αργά τη [Δραστηριότητα 13: Κανόνες και συμβουλές για ασφαλή κίνηση στον δρόμο](#).

Βήμα 6 6 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να σχηματίσουν ζευγάρια και μοιράστε τους τη [Δραστηριότητα 13: Πού είναι ο κίνδυνος](#). Πείτε στους μαθητές και τις μαθήτριες να σχεδιάσουν έναν κύκλο εκεί όπου βλέπουν κίνδυνο.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

- Εξηγήστε το νόημα της φράσης «σταμάτα, κοίτα και άκου!» όταν διασχίζουμε έναν δρόμο.
- Κάποια στιγμή στη διάρκεια της δραστηριότητας, είναι σημαντικό να τονίσετε ότι κάπου στο παρασκήνιο υπάρχει μια ομάδα γυναικών και ανδρών που εργάζονται για να δημιουργούν ένα περιβάλλον ασφαλών μετακινήσεων (δηλαδή, οι τροχονόμοι, οι τεχνικοί, οι συγκοινωνιολόγοι και άλλοι ειδικοί).

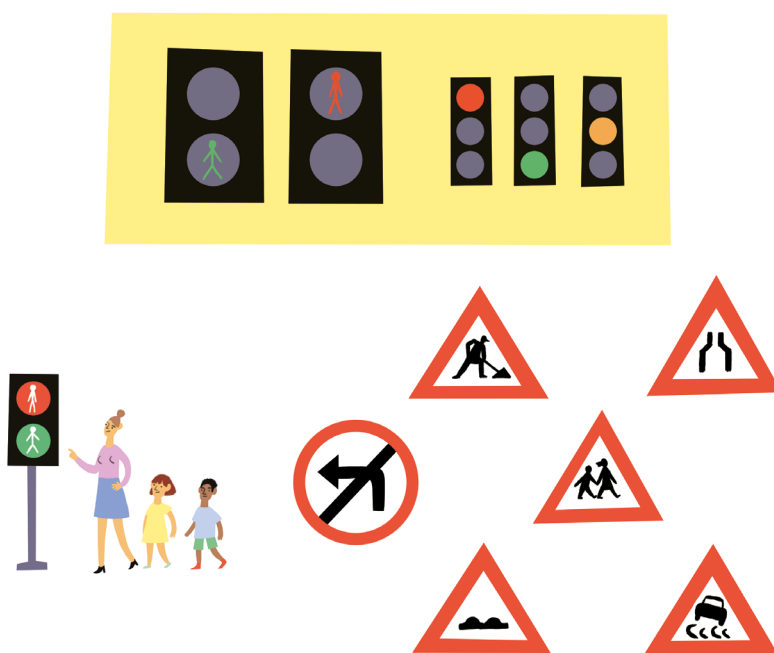
ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

- Κάντε την ανασκόπηση μελετώντας ξανά το φυλλάδιο με τη [Δραστηριότητα 13: Πού είναι ο κίνδυνος](#). Τονίστε τα κύρια μηνύματα για την ασφάλεια, χρησιμοποιώντας την εικόνα στο φυλλάδιο και αφήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες να κάνουν ερωτήσεις και παρατηρήσεις σχετικά με τους κινδύνους που εντοπίζουν.
- Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να συζητήσουν, σε ζευγάρια, ποιοι θεωρούν ότι είναι οι σημαντικοί κανόνες που πρέπει να θυμούνται. Εάν χρειάζεται, μπορείτε να διαβάσετε ξανά τη [Δραστηριότητα 13: Κανόνες και συμβουλές για ασφαλή κίνηση στον δρόμο](#) και να τονίσετε τα σημαντικά σημεία θέτοντας συγκεκριμένες ερωτήσεις, όπως: Είναι ασφαλές να περνάμε τον δρόμο εκεί όπου δεν υπάρχει διάβαση; Γιατί;

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

- Συζητήστε και εξερευνήστε (σε έναν χάρτη και σε μια βόλτα) με τους μαθητές και τις μαθήτριες το οδικό περιβάλλον γύρω από το σχολείο, όπως τα φανάρια και τα οδικά σήματα, και εντοπίστε και συζητήστε για τα σημεία από όπου είναι ασφαλές να διασχίζει κανείς τον δρόμο. Αφήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες να σημειώσουν σε φύλλα παρατηρήσεων πόσα αυτοκίνητα και πόσοι πεζοί περνούν με κόκκινο/πράσινο φανάρι και να συζητήσουν μετά τα αποτελέσματα.
- Προσκαλέστε έναν σχολικό τροχονόμο στην τάξη να μιλήσει για την ασφάλεια σε σχέση με διάφορους τρόπους μετακίνησης (π.χ. οδήγηση, περπάτημα, ποδήλατο).
- Προωθήστε (εάν είναι εφικτό) ένα σχολικό πρόγραμμα οδικής ασφάλειας για τα μικρά παιδιά και σκεφτείτε αν θα ήταν χρήσιμο να αναζητήσετε εκπαιδευτικό υλικό που να αφορά την περιοχή σας. Ορισμένα παραδείγματα είναι τα εξής:
 - Knights for Road Safety (**KROS**), **an Erasmus+ project on traffic safety**,³² που εστιάζει στην ενσωμάτωση των αρχών της οδικής ασφάλειας και των βέλτιστων πρακτικών σε σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Αυστρία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Πολωνία και την Ισπανία.
 - **Οδηγίες για την οδική εκπαίδευση στην προσχολική ηλικία, στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση του Κέντρου Έρευνας Μεταφορών στην Τσεχία**.³³
 - **Πρακτικό εκπαιδευτικό υλικό για την ασφαλή κινητικότητα για εκπαιδευτικούς στην Ισπανία**, από το Ίδρυμα MAPFRE.³⁴
- Διερευνήστε το θέμα της ασφάλειας των μετακινήσεων σε σχέση με άλλους τρόπους μεταφοράς, πέρα από την οδική (π.χ. σιδηροδρομικές, αεροπορικές, θαλάσσιες και ποτάμιες μεταφορές). Για παράδειγμα, σκεφτείτε αν θα ήταν χρήσιμο να εξερευνήσετε τα χαρακτηριστικά ασφαλείας και τους κανόνες που πρέπει να γνωρίζουν οι μαθητές και οι μαθήτριες με τη βοήθεια των μέσων μαζικής μεταφοράς που έχετε στην περιοχή σας (π.χ. σταθμούς τρένων, στάσεις λεωφορείων ή μετρό κ.λπ.)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 13: ΦΑΝΑΡΙΑ ΚΑΙ ΟΔΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ

³² <http://www.kros-project.eu/>.

³³ <https://www.detivdoprave.cz/>.

³⁴ <https://www.fundacionmapfre.org/educacion-divulgacion/seguridad-vial/>.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 13: ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΑΣΦΑΛΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ

Να είστε προσεκτικοί και προσεκτικές

- Ακόμα και σε μια διαδρομή που γνωρίζετε καλά, να έχετε επίγνωση των κινδύνων που μπορεί να εμφανιστούν.
- Αν σας συνοδεύει κάποιος ενήλικας, δεν πρέπει να χαλαρώνετε την προσοχή σας.
- Τα πεζοδρόμια και οι δρόμοι δεν είναι χώροι παιχνιδιού· τα πάρκα και οι παιδικές χαρές είναι χώροι παιχνιδιού.
- Αν κάποιος φίλος, μια συμμαθήτριά σας ή οι γονείς σας σας φωνάξουν από την απέναντι πλευρά του δρόμου, μην τρέξετε κατευθείαν προς το μέρος τους. Πρώτα αναζητήστε μια διάβαση ή ένα ασφαλές σημείο για να διασχίσετε τον δρόμο και μόνο τότε περάστε απέναντι.

Όταν διασχίζετε τον δρόμο

- Βρείτε ένα ασφαλές σημείο για να περάσετε απέναντι, κατά προτίμηση μια διάβαση.
- Σταματήστε στην άκρη του πεζοδρομίου.
- Κοιτάξτε αριστερά και δεξιά.
- Κοιτάξτε ξανά.
- Αν ο δρόμος είναι ελεύθερος, περάστε. Μην τρέχετε όμως!
- Συνεχίστε να κοιτάζετε και να ακούτε για τυχόν οχήματα καθώς διασχίζετε τον δρόμο.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 13: ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ;

± 45 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 14: Τι γνωρίζουμε για τις μεταφορές;

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες παρατηρούν και αναγνωρίζουν διάφορα μεταφορικά μέσα.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξηγούν με δικά τους λόγια γιατί είναι αναγκαίες οι μεταφορές.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

Αυτή η δραστηριότητα εστιάζει στον αναστοχασμό σε σχέση με τη σημασία των μεταφορών και την κατανόηση της αναγκαιότητάς τους στην καθημερινή μας ζωή.

Προετοιμασία και υλικό

- Πριν από τη δραστηριότητα, ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να παρατηρήσουν διάφορα μέσα μεταφοράς στην καθημερινότητά τους επί μία εβδομάδα. Προτρέψτε τους να παρατηρήσουν τα διάφορα μεταφορικά μέσα και να αναρωτηθούν σχετικά με τη χρήση τους. Εξηγήστε στα παιδιά ότι θα μιλήσετε για την ιστορία των μεταφορών.
- **Δραστηριότητα 14: Αφίσα «μεταφορικά μέσα»** για να την προβάλετε στην τάξη, να την αντιγράψετε και να δώσετε από ένα αντίγραφο σε κάθε ζευγάρι παιδιών.
- Το βίντεο **«Μεταφορικά μέσα»**³⁵ από το διαδίκτυο, για να το προβάλετε στην τάξη χωρίς τον ήχο και να προετοιμάσετε αυτά που θα πείτε ως αφηγητής (για τη δική σας προετοιμασία, στις ρυθμίσεις, ενεργοποιήστε την «αυτόματη μετάφραση» για να δείτε το βίντεο με υπότιτλους στη μητρική σας γλώσσα).
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες κάθονται στις συνηθισμένες τους θέσεις για τα βήματα 1 και 2 και στη συνέχεια σχηματίζουν ζευγάρια.

35 <https://www.youtube.com/watch?v=FaLCQo8NJFA>.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 2 λεπτά

Προβάλετε τη **Δραστηριότητα 14: Αφίσα «μεταφορικά μέσα»** στα παιδιά και ζητήστε (ένα ένα, με τη σειρά) να σας δείξουν τα οχήματα τα οποία γνωρίζουν και εκείνα που δεν γνωρίζουν. Εξηγήστε με συντομία τη χρήση των λιγότερο γνωστών οχημάτων.

Βήμα 2 8 λεπτά

Βάλτε τους μαθητές και τις μαθήτριες να σχηματίσουν ζευγάρια και ζητήστε τους να συζητήσουν ποια άλλα μεταφορικά μέσα γνωρίζουν. Εξηγήστε ότι ταξινομούμε τα διάφορα μεταφορικά μέσα ανάλογα με τον τρόπο μεταφοράς (χερσαίες, εναέριας, υδάτινες μεταφορές) και ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να συνδέσουν τα μεταφορικά μέσα στη **Δραστηριότητα 14: Αφίσα «μεταφορικά μέσα»** (με τη βοήθεια των εικόνων ή γράφοντας/ζωγραφίζοντας) με τη **Δραστηριότητα 14: Φυλλάδιο ξηρά-αέρας-νερό**. Δώστε χρόνο στους μαθητές και τις μαθήτριες να συζητήσουν μεταξύ τους και να συμπληρώσουν το φυλλάδιο.

Βήμα 3 10 λεπτά

Προβάλετε τη **Δραστηριότητα 14: Αφίσα «μεταφορικά μέσα»** και ζητήστε από ζευγάρια μαθητών και μαθητριών να βρουν ποια μεταφορικά μέσα δεν είχαν σκεφτεί και να σας δώσουν παραδείγματα. Και πάλι, εξηγήστε με συντομία τη χρήση των μεταφορικών μέσων που δεν είχαν αναφερθεί.

Βήμα 4 10 λεπτά

Παίξτε το βίντεο «**Μέσα μεταφοράς**»³⁶ χωρίς ήχο και κάντε εσείς την αφήγηση.

Βήμα 5 5 λεπτά

Ανασκόπηση.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

- Η χρήση βίντεο χωρίς τον ήχο σας προσφέρει πολλές δυνατότητες για να τονίσετε στους μαθητές και τις μαθήτριες διαφορετικά σημεία, όπως απαιτούν τα μαθήματα. Επιπλέον, έτσι μπορείτε να χρησιμοποιήσετε στην τάξη βίντεο σε οποιαδήποτε γλώσσα.
- Προσπαθήστε με την παρουσίασή σας να απομυθοποιήσετε τα στερεότυπα για τα φύλα που συνδέονται με τον τομέα μεταφορών, ενώ κάνετε διάλογο με τους μαθητές και τις μαθήτριες στη διάρκεια της δραστηριότητας.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις: Πόσο συχνά χρησιμοποιείς μέσα μεταφοράς; Δώσε παραδείγματα. Έχεις χρησιμοποιήσει μέσα μαζικής μεταφοράς; Μίλησέ μας γι' αυτό. Γιατί πιστεύεις ότι είναι σημαντικές οι μεταφορές; Προσπάθησε να σκεφτείς τη ζωή χωρίς μεταφορές. Πώς θα ήταν αυτό;

Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να θυμίζουν στα παιδιά τα ακόλουθα:

- Η κινητικότητα και οι μεταφορές μάς αφορούν όλους. Από την καθημερινή μετακίνηση από και προς το σχολείο και την εργασία, τις επισκέψεις σε συγγενείς και φίλους και τον τουρισμό, έως τη σωστή λειτουργία των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού για τα προϊόντα στα καταστήματά μας και για τη βιομηχανική παραγωγή μας, η κινητικότητα καθιστά δυνατή την οικονομική και κοινωνική μας ζωή.

- Τα μέσα μαζικής μεταφοράς βοηθούν στη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης και του χρόνου των μετακινήσεων, της ρύπανσης και της κατανάλωσης ενέργειας και πετρελαίου, πράγματα τα οποία ωφελούν και τους χρήστες τους αλλά και όλους τους υπόλοιπους.
- Πολλοί άνθρωποι δουλεύουν καθημερινά έτσι ώστε όλες οι μεταφορές (οδικές, σιδηροδρομικές, αεροπορικές, θαλάσσιες ή ποτάμιες) να λειτουργούν ομαλά και έγκαιρα, προς όφελος της κοινωνίας. Οι εργαζόμενοι στον τομέα μεταφορών, τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες, έχουν διάφορα καθήκοντα, από τη λειτουργία και τη συντήρηση των οχημάτων έως τη ρύθμιση της κυκλοφορίας.

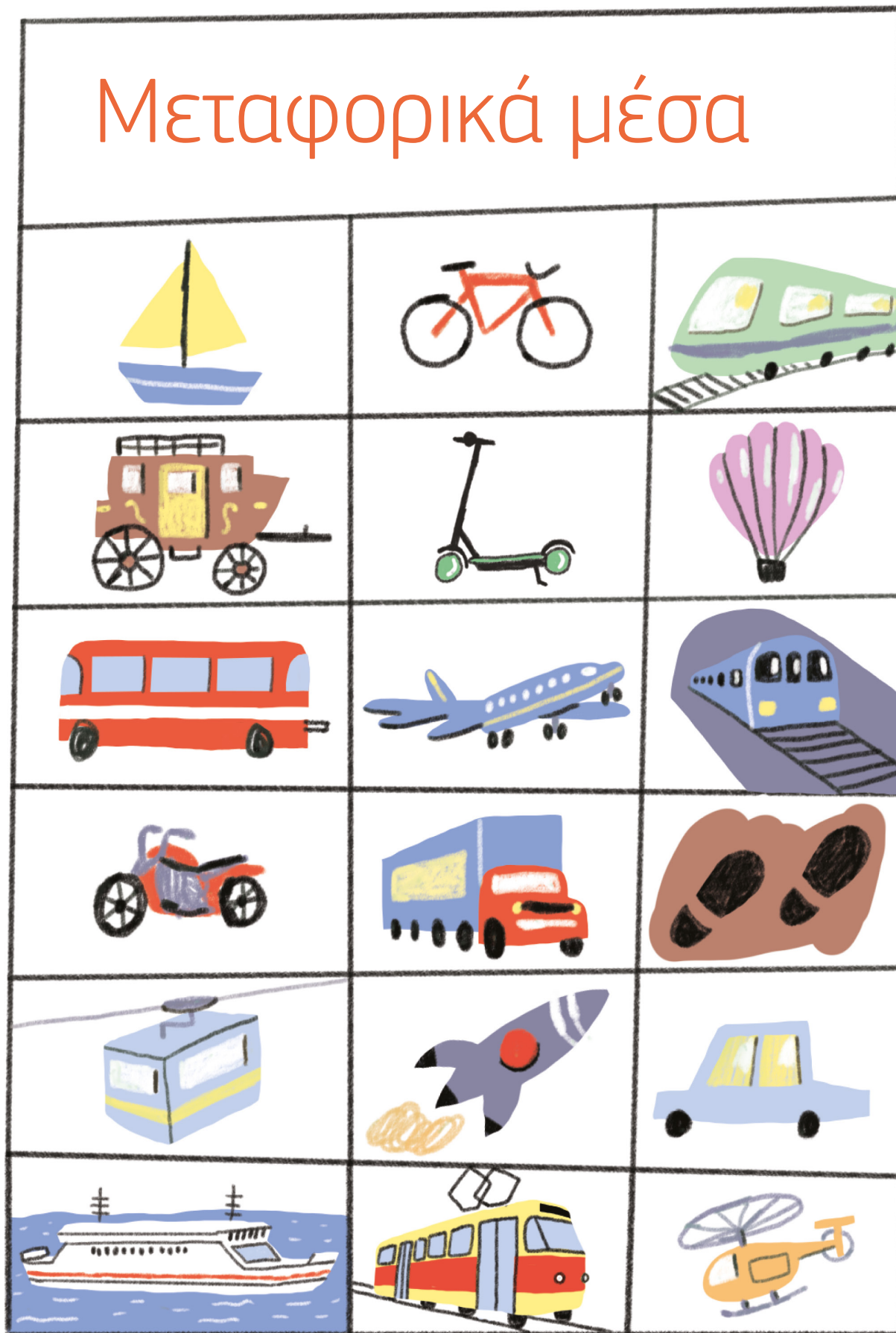
ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

- Η Δραστηριότητα 16: Φαντάζομαι το μέλλον των μεταφορών αποτελεί μια καλή συνέχεια για αυτή τη δραστηριότητα. Και οι δύο δραστηριότητες βασίζονται στο ίδιο βίντεο, αλλά μπορείτε να τις πραγματοποιήσετε ξεχωριστά.
- Σκεφτείτε αν θα ήταν χρήσιμο να εξηγήσετε στους μαθητές και τις μαθήτριες τα οφέλη που προσφέρουν τα μέσα μαζικής μεταφοράς στην κοινότητά σας και στο περιβάλλον, τον σχεδιασμό και τους λόγους για την ύπαρξη υποδομών που εξυπηρετούν επιβάτες με ειδικές ανάγκες, καθώς και το γιατί πρέπει να τηρούνται ορισμένοι κανόνες όταν ταξιδεύει κανείς με λεωφορείο, τραμ, μετρό κ.λπ.
- Στην Κύπρο, την Πολωνία και την Ελλάδα, μπορείτε να συμμετέχετε στο πρόγραμμα «Υιοθέτησε ένα πλοίο»³⁷ για να μάθετε πώς εξαρτάται η τωρινή και η μελλοντική ποιότητα ζωής από τους ναυτικούς, τη ναυτιλία και τη ναυτιλιακή κοινότητα.

37 <http://www.adoptaship.org/>.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 14: ΑΦΙΣΑ «ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ»

Μεταφορικά μέσα

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 14: ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΞΗΡΑ-ΑΕΡΑΣ-ΝΕΡΟ

 Χερσαία	 Εναέρια	 Υδάτινα

± 60 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 15: Θέλω να κάνω ποδήλατο

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναλογίζονται τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο των μεταφορών, που αποτελεί μια δύσκολη έννοια, ανακαλύπτοντας τα πλεονεκτήματα και τις χαρές της μετακίνησης με ποδήλατο, και πώς αυτό μπορεί να αποτελεί τρόπο ατομικής μετακίνησης για μια ζωή.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

Η δραστηριότητα αυτή εστιάζει στις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου και στη ρύπανση και πώς αυτά συνδέονται με τις μεταφορές. Αναδεικνύει τη σημασία της προσπάθειας για την επίτευξη της ουδετερότητας σε σχέση με το κλίμα και της βιωσιμότητας των μεταφορών, εξετάζοντας τα υπέρ και τα κατά της μετακίνησης με ποδήλατο.

Προετοιμασία και υλικό

- Πριν από τη δραστηριότητα, επαναλάβετε τον ορισμό για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και τη ρύπανση και τον τρόπο που συνδέονται με τους ανθρώπους, τις μεταφορές και την κλιματική αλλαγή.
- Το βίντεο στο διαδίκτυο «[Paris Wild Intersection, Crazy! \(Χάος σε διασταύρωση στο Παρίσι!\)](#)»³⁸ για να προβληθεί στην τάξη.
- Το βίντεο στο διαδίκτυο («[Bicycle Rush Hour in Copenhagen \(Ωρα αιχμής για τα ποδήλατα στην Κοπεγχάγη\)](#)»³⁹ για να προβληθεί στην τάξη.
- **Δραστηριότητα 15: Φύλλο εργασίας «ομοιότητες και διαφορές»** για ομάδες μαθητών και μαθητριών. Αν τα παιδιά δεν μπορούν ακόμα να γράψουν, δημιουργήστε ένα αντίστοιχο εποπτικό εργαλείο στον πίνακα, ώστε να το βλέπουν όλοι.
- Κιμωλία ή μονωτική ταινία για να κατασκευάσετε μια ευθεία γραμμή στο δάπεδο.
- **Δραστηριότητα 15: Δηλώσεις** για να τις διαβάσετε στους μαθητές.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μοιράζονται σε ομάδες πέντε ατόμων.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 5 λεπτά

Εξηγήστε στους μαθητές και τις μαθήτριες τι είναι οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και τι είναι η ρύπανση.

Βήμα 2 2 λεπτά

Αναφέρετε ότι θα μάθετε μαζί σχετικά με μια σημαντική πηγή ρύπανσης στις μεγάλες πόλεις: την κυκλοφορία των οχημάτων. Ειδικότερα, θα κοιτάξετε τον αριθμό των οχημάτων στα πολυσύχναστα κέντρα δύο ευρωπαϊκών πρωτευουσών.

38 <https://www.youtube.com/watch?v=md99WmB2o2U>.

39 https://www.youtube.com/watch?v=FXw_t172BKY.

Βήμα 3
12 λεπτά

Πείτε στα παιδιά ότι θα τους δείξετε ένα βίντεο («[Paris Wild Intersection, Crazy! \(Χάος σε διασταύρωση στο Παρίσι\)](#)»⁴⁰). Προτού προβάλετε το βίντεο, χωρίστε τους μαθητές και τις μαθήτριες σε πέντε διαφορετικές ομάδες και αναθέστε τους να παρατηρήσουν συγκεκριμένα τα εξής:

1. Πόσα λεωφορεία μετρήσατε;
2. Πόσα αυτοκίνητα κινούνται;
3. Πόσα αυτοκίνητα μένουν ακίνητα πολλή ώρα;
4. Πόσες μοτοσυκλέτες μετρήσατε;
5. Πόσους πεζούς και πόσους ποδηλάτες μετρήσατε;

Βήμα 4
5 λεπτά

Ζητήστε από τις διάφορες ομάδες να μοιραστούν με όλους τα ευρήματά τους και γράψτε τα στον πίνακα. Στη συνέχεια, ρωτήστε τα παιδιά: Είδατε κανένα φανάρι; Η απάντηση πρέπει να είναι «όχι».

Βήμα 5
3 λεπτά

Πείτε στα παιδιά ότι θα δείτε άλλο ένα βίντεο («[Bicycle Rush Hour in Copenhagen \(Ωρα αιχμής για τα ποδήλατα στην Κοπεγχάγη\)](#)»⁴¹). Αυτή τη φορά, οι μαθητές και οι μαθήτριες δεν χρειάζεται να μετρήσουν τίποτα· μπορούν να παρακολουθήσουν απλά το βίντεο. Μπορείτε να δείξετε μόνο ένα μέρος του βίντεο (γύρω στο 1,5 λεπτό είναι αρκετό).

Βήμα 6
15 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να παρατηρήσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές κατά την ώρα αιχμής στις δύο πόλεις,

Βήμα 7
10 λεπτά

χρησιμοποιώντας τη [Δραστηριότητα 15: Φύλλο εργασίας «ομοιότητες και διαφορές»](#). Δώστε στις ομάδες χρόνο για να σκεφτούν, να συζητήσουν και να μοιραστούν τα βασικά τους ευρήματα από τα φύλλα εργασίας. Αν τα παιδιά δεν μπορούν ακόμα να γράψουν, αντιγράψτε τη φόρμα του φύλλου εργασίας στον πίνακα, ώστε να τους βοηθήσετε να συγκεκριμενοποιήσουν τις ιδέες τους και στη συνέχεια γράψτε εσείς αυτά που λένε οι μαθητές και οι μαθήτριες.

Κατασκευάστε μια ευθεία γραμμή στην αίθουσα, με τη βοήθεια κιμωλίας ή μονωτικής ταινίας. Γράψτε «Συμφωνώ» και «Διαφωνώ» (ή βάλτε ταμπέλες) στα δύο άκρα μιας κλίμακας. Εξηγήστε ότι θα διαβάσετε 10 δηλώσεις (βλ. [Δραστηριότητα 15: Δηλώσεις](#)), και ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να τις ακούσουν όλες με προσοχή. Πείτε στα παιδιά ότι όταν ολοκληρώσετε την ανάγνωση, θα τους δώσετε χρόνο να σκεφτούν και θα τους ζητήσετε να εκφράσουν τις απόψεις τους χρησιμοποιώντας τη γραμμή και παίρνοντας θέση στη μία ή στην άλλη πλευρά. Όταν τα παιδιά πάρουν τη θέση τους, θα τα ρωτήσετε ένα ένα γιατί επέλεξαν να σταθούν σε εκείνο το σημείο. Συνεχίστε διαβάζοντας τις δηλώσεις και ακολουθώντας τα παραπάνω βήματα.

Βήμα 8
10 λεπτά

Ανασκόπηση.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

- Κλείστε τον ήχο στα βίντεο και, εάν χρειάζεται, βοηθήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες να κάνουν τις παρατηρήσεις τους.
- Προβάλετε δύο φορές τα βίντεο, εάν χρειάζεται.
- Επαναλάβετε τους κανόνες της τάξης σχετικά με τον σεβασμό προς τη γνώμη και τη φωνή των άλλων.

40 <https://www.youtube.com/watch?v=md99WmB2o2U>.

41 https://www.youtube.com/watch?v=FXw_t172BKY.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

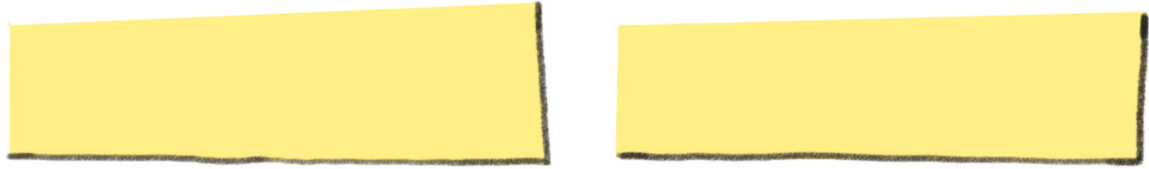
- Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να σκεφτούν: Μέσα σε λίγα μόλις λεπτά, μετρήσατε τόσα αυτοκίνητα. Πόσα αυτοκίνητα νομίζετε ότι περνούν από εκεί κάθε μέρα; Κάθε εβδομάδα; Κάθε μήνα;
- Ρωτήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες τι πιστεύουν ότι χρειάζεται να αλλάξει ώστε να μειωθούν οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και η ρύπανση.
- Εξηγήστε τις έννοιες της βιωσιμότητας και της ανανεώσιμης ενέργειας ως ενέργεια που συλλέγεται από ανανεώσιμες πηγές, όπως το ηλιακό φως, ο άνεμος, η βροχή, η παλίρροια και τα ωκεάνια κύματα.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

- Πηγαίνετε με τους μαθητές και τις μαθήτριες σε μια δραστηριότητα εκτός σχολείου, για να δείτε την κίνηση σε έναν πολυσύχναστο δρόμο και να παρατηρήσετε τις πραγματικές συνθήκες στην περιοχή σας.
- Σκεφτείτε αν θα ήταν χρήσιμο να μιλήσετε για τα οχήματα μηδενικών εκπομπών, τα ανανεώσιμα καύσιμα και τα καύσιμα με χαμηλές εκπομπές άνθρακα, καθώς και τις σχετικές μεταφορικές υποδομές.
- Μπορείτε να εξερευνήσετε και να συμμετάσχετε στις δραστηριότητες της **Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Κινητικότητας**⁴² που οργανώνονται στην περιοχή σας. Η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Κινητικότητας (16– 22 Σεπτεμβρίου κάθε χρόνο) είναι η εκστρατεία ευαισθητοποίησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη βιώσιμη αστική κινητικότητα, η οποία κορυφώνεται με τη δημοφιλή «ημέρα χωρίς αυτοκίνητο». Προάγει την αλλαγή της συμπεριφοράς προς όφελος της ενεργής κινητικότητας, των μέσων μαζικής μεταφοράς, καθώς και άλλων καθαρών και έξυπνων λύσεων μετακίνησης.

42 Δείτε περισσότερα στον ιστότοπο <https://mobilityweek.eu/home/>

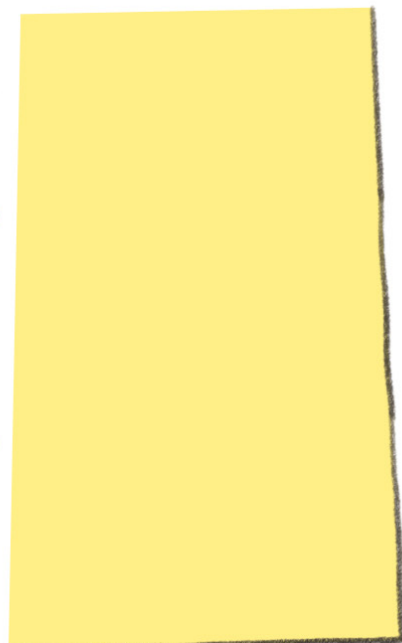
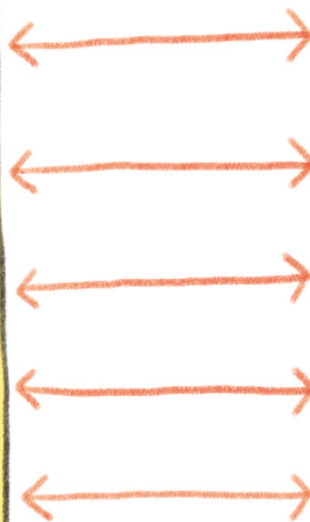
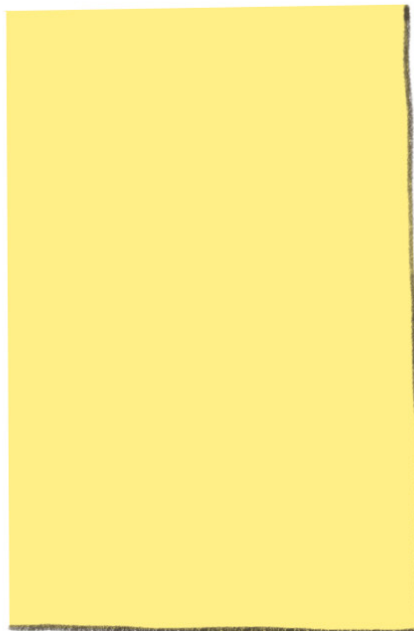
Δραστηριότητα 15: Φύλλο εργασίας «ομοιότητες και διαφορές»

Σε τι μοιάζουν;

Σε τι διαφέρουν; Σε
σχέση με...

Συμπεράσματα

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 15: ΔΗΛΩΣΕΙΣ

Διαβάστε στους μαθητές και τις μαθήτριες:
1. Όταν κυκλοφορώ με ποδήλατο, δεν αυξάνω τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και τη ρύπανση.
2. Το ποδήλατο είναι πολύ καλή γυμναστική.
3. Το ποδήλατο στη βροχή κάνει κακό στην υγεία μου.
4. Το ποδήλατο είναι ευχάριστη δραστηριότητα.
5. Το ποδήλατο είναι επικίνδυνο.
6. Είναι εύκολο να κλέψεις ένα ποδήλατο.
7. Όταν κάνουμε ποδήλατο, εισπνέουμε καυσαέρια από τα αυτοκίνητα.
8. Δεν είναι όλες οι πόλεις φιλικές προς τους ποδηλάτες..
9. Το ποδήλατο είναι γρήγορο μεταφορικό μέσο γιατί δεν σταματάει όταν έχει πολλή κίνηση.
10. Οποιοσδήποτε, σε οποιαδήποτε ηλικία μπορεί να κάνει ποδήλατο.

± 40 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 16: Φαντάζομαι το μέλλον των μεταφορών

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναλογίζονται τις μεταφορές που χρησιμοποιούνται σήμερα, τις συγκρίνουν με τις μεταφορές που χρησιμοποιούνταν στο παρελθόν και φαντάζονται πώς μπορεί να γίνονται οι μεταφορές στο μέλλον.

Προετοιμασία και υλικό

- Γι' αυτή τη δραστηριότητα, οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να έχουν κατανοήσει τα μέσα μεταφοράς. Αν δεν πραγματοποιήσατε τη « [Δραστηριότητα 14: Τι γνωρίζουμε για τις μεταφορές](#) », ξεκινήστε τη δραστηριότητα προβάλλοντας το βίντεο [Μεταφορικά μέσα](#)⁴³ από το διαδίκτυο, χωρίς τον ήχο, και προετοιμάστε αυτά που θα πείτε ως αφηγητής (για τη δική σας προετοιμασία, στις ρυθμίσεις, ενεργοποιήστε την «αυτόματη μετάφραση» για να δείτε το βίντεο με υπότιτλους στη μητρική σας γλώσσα).
- [Δραστηριότητα 16: Φύλλο «γνωρίζω, αναρωτιέμαι και μαθαίνω»](#), για να δημιουργήσετε ένα δικό σας υπόδειγμα στον πίνακα ή να το αντιγράψετε και να το δώσετε σε κάθε μαθητή/μαθήτρια.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες κάθονται στις συνηθισμένες τους θέσεις και στη συνέχεια σχηματίζουν ζευγάρια.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

- Η δραστηριότητα αυτή αναδεικνύει πόσο σημαντικό είναι να εξετάσουμε το μέλλον των μεταφορών ως βασικό στοιχείο για τη λειτουργία της σύγχρονης κοινωνίας.
- Η δραστηριότητα προάγει την κριτική και τη δημιουργική σκέψη, την ομαδική εργασία και τη συνεργασία.
- Στη δραστηριότητα αναπτύσσεται η συνεργατική μαθησιακή τεχνική [σκέψου, γίνε ζευγάρι, μοιράσου](#)⁴⁴ που ενθαρρύνει την ατομική συμμετοχή, την ενεργή ακρόαση και την επίλυση προβλημάτων. Στη φάση της σκέψης, οι μαθητές και οι μαθήτριες σκέφτονται ο καθένας και η καθεμία ξεχωριστά το ερώτημα που έχει τεθεί. Όταν γίνονται ζευγάρι με κάποιον συμμαθητή ή κάποια συμμαθήτριά τους, συζητούν τις σκέψεις τους και καταλήγουν σε μια κοινή συμφωνία. Στη συνέχεια, συζητούν αυτή τη συμφωνία με όλη την τάξη ή, εναλλακτικά, με μια μεγαλύτερη ομάδα.

43 <https://www.youtube.com/watch?v=FaLCQo8NJFA>.

44 Αυτή η ρουτίνα σκέψης αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου Visible Thinking του Project Zero, στο Harvard Graduate School of Education. Δείτε περισσότερα στον ιστότοπο <http://pz.harvard.edu/sites/default/files/Think%20Pair%20Share.pdf>.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1

5 λεπτά

Αν πραγματοποιήσατε τη **Δραστηριότητα 14: Τι γνωρίζουμε για τις μεταφορές;** τότε επαναλάβετε με τους μαθητές και τις μαθήτριες την ιστορία των μεταφορών· θυμίστε τους ότι υπάρχει το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον των μεταφορών.

Αν δεν πραγματοποιήσατε τη **Δραστηριότητα 14: Τι γνωρίζουμε για τις μεταφορές;** τότε εξηγήστε ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να κατανοήσουν πώς αναπτύχθηκαν οι μεταφορές από την αρχαιότητα έως τον 20ό αιώνα, και δείξτε το βίντεο **«Μεταφορικά μέσα»**⁴⁵ χωρίς τον ήχο, αλλά με δική σας αφήγηση. Εξηγήστε στους μαθητές και τις μαθήτριες ότι τώρα βρισκόμαστε στον 21ο αιώνα και ότι για το μέλλον βρίσκονται στα σπάργα να νέες εξελίξεις και ιδέες που, ιδανικά, θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κοινωνίας.

Βήμα 2

10 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να σκεφτούν ποιοι τρόποι μεταφοράς χρησιμοποιούνται τώρα και πώς συγκρίνονται με τους τρόπους μεταφοράς που χρησιμοποιούνταν στο παρελθόν. Ρωτήστε: Γιατί πιστεύεις ότι

είχαμε αυτές τις εξελίξεις; Για ποιους λόγους;

Οι μαθητές και οι μαθήτριες σκέφτονται, σχηματίζουν ζευγάρια και μοιράζονται τις απαντήσεις, τις ερωτήσεις και τις αμφιβολίες τους.

Βήμα 3

10 λεπτά.

Ρωτήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες: Πώς φαντάζεσαι τις μεταφορές στο κοντινό μέλλον;

Οι μαθητές και οι μαθήτριες σκέφτονται, σχηματίζουν ζευγάρια και μοιράζονται τις απαντήσεις, τις ερωτήσεις και τις αμφιβολίες τους.

Βήμα 4

15 λεπτά

Ανασκόπηση.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

Οι μαθητές και οι μαθήτριες που μπορούν να γράψουν, συμπληρώνουν μόνοι τους τη **Δραστηριότητα 16: Φύλλο «γνωρίζω, αναρωτιέμαι και μαθαίνω»** στο κομμάτι «σκέψου, γίνε ζευγάρι, μοιράσου» της δραστηριότητας.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Ζητήστε από τα ζευγάρια να μοιραστούν τις απαντήσεις τους στις ερωτήσεις. Στη συνέχεια, διευκολύνετε τα παιδιά να μοιραστούν ελεύθερα τις ιδέες τους σχετικά με το μέλλον των μεταφορών, χρησιμοποιώντας τη **Δραστηριότητα 16: Φύλλο «γνωρίζω, αναρωτιέμαι και μαθαίνω»**. Αντιγράψτε το υπόδειγμα στον πίνακα και καταγράψτε τις απαντήσεις. Στο τέλος, διαβάστε φωναχτά ό,τι γράψατε στις στήλες, για να εντυπωθούν καλύτερα τα διδάγματα.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

- Συζητήστε πώς μεταβάλλονται οι μεταφορές στην κοινότητά σας. Έχετε δει ή έχετε χρησιμοποιήσει έξυπνα αυτοκίνητα, τρένα μεγάλης ταχύτητας, ηλεκτρονικά σκούτερ, GPS ή παράδοση με τηλεχειριζόμενα οχήματα (drone);
- Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να δημιουργήσουν έναν χάρτη ή μια ζωγραφιά όπου θα απεικονίζεται ένας ιδανικός τόπος για να ζουν, ασφαλής και βασισμένος στις ανάγκες τους και τις ανάγκες των άλλων. Αφήστε τα παιδιά να συζητήσουν πρώτα σε ομάδες τι δεν τους αρέσει στο μέρος

όπου ζουν τώρα, τι δεν είναι ασφαλές, τι χρειάζονται στη ζωή τους και τι θα ήθελαν να αλλάξουν. Καθώς οι ομάδες των μαθητών και μαθητριών μοιράζονται τη δουλειά τους, αποκτούν επίγνωση των διαφορετικών αντιλήψεων και αναγκών που μπορεί να έχουν οι άλλοι όσον αφορά τις τοπικές υποδομές.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 16: ΦΥΛΛΟ «ΓΝΩΡΙΖΩ, ΑΝΑΡΩΤΙΕΜΑΙ ΚΑΙ ΜΑΘΑΙΝΩ»

Γνωρίζω Τι νομίζω ότι γνωρίζω	Αναρωτιέμαι Τι θέλω να μάθω	Μαθαίνω Τι έμαθα

± 45 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 17: Όταν μεγαλώσω

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξετάζουν τι επάγγελμα θα ήθελαν να κάνουν όταν μεγαλώσουν.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες καλλιεργούν την αναλυτική και την κριτική σκέψη τους
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες διευρύνουν τις προοπτικές τους σχετικά με την εργασία.

Κύριο σημείο εστίασης και basικά ζητήματα

Στόχος της δραστηριότητας είναι να αποτελέσει το έναυσμα και να κινήσει την περιέργεια των παιδιών, ώστε να διαμορφώσουν μια μακροπρόθεσμη εικόνα για τη μάθηση και για τις προσωπικές τους κλίσεις σε σχέση με τη μελλοντική επαγγελματική τους πορεία. Τα παραδείγματα περιλαμβάνουν επαγγέλματα από τον τομέα μεταφορών.

Προετοιμασία και υλικό

- Δραστηριότητα 17: Φύλλο εργασίας «τι θέλω», για να το αντιγράψετε και να μοιράσετε σε όλα τα παιδιά.
- Δραστηριότητα 17: Φύλλο εργασίας «βλέπω τον εαυτό μου ως...», για να το αντιγράψετε και να μοιράσετε σε όλα τα παιδιά.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες κάθονται στις συνηθισμένες τους θέσεις.
- Βίντεο από το διαδίκτυο «100 χρόνια με γυναίκες στις μεταφορές: το παρόν και το μέλλον»⁴⁶ για να το προβάλετε στην τάξη στο πλαίσιο της ανασκόπησης.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 5 λεπτά

Μοιράστε τη Δραστηριότητα 17: Φύλλο εργασίας «τι θέλω» σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες και εξηγήστε ότι όταν κάνετε τις ερωτήσεις, θα πρέπει να σημειώνουν αντίστοιχα το «ΝΑΙ» ή το «ΟΧΙ». Το φύλλο εργασίας έχει στόχο να κινήσει το ενδιαφέρον των μαθητών και των μαθητριών ως προς την ιδέα ότι είναι δυνατό να σχεδιάσουν μια επαγγελματική πορεία.

Βήμα 2 2 λεπτά

Ρωτήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες σχετικά με τα αποτελέσματά τους (πιθανότητα δεν θα υπάρχουν «ΟΧΙ» ή θα είναι πάρα πολύ λίγα) και ρίξτε μια γρήγορη ματιά στα φύλλα εργασίας για να δείτε ποιοι έβαλαν «ΟΧΙ» και πού (αν υπάρχουν «ΟΧΙ»).

Βήμα 3 10 λεπτά

Μοιράστε τη Δραστηριότητα 17: Φύλλο εργασίας «βλέπω τον εαυτό μου ως...» σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες. Πείτε στην τάξη ότι την ώρα που διαβάζετε τον κατάλογο με τα επαγγέλματα από το φύλλο εργασίας, θα πρέπει να σημειώνουν «ΝΑΙ» ή «ΟΧΙ» για να δείξουν αν θα ήθελαν να ασχοληθούν με το συγκεκριμένο επάγγελμα ή όχι. Διαβάστε αργά αργά τον κατάλογο με τα επαγγέλματα και εξηγήστε τα κύρια χαρακτηριστικά κάθε επαγγέλματος, δίνοντας χρόνο στους μαθητές και τις μαθήτριες να σκεφτούν προτού σημειώσουν «ΝΑΙ» ή «ΟΧΙ».

Βήμα 4 15 λεπτά

Βοηθήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες να ξανασκεφτούν τις απαντήσεις τους. Ξεκινώντας από το «κυβερνήτης πλοίου», ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να σηκώσουν το χέρι τους αν απάντησαν «ΝΑΙ». Συγκρίνετε τις απαντήσεις στη Δραστηριότητα 17: Φύλλο εργασίας «τι θέλω» με αυτές στη Δραστηριότητα 17: Φύλλο εργασίας «βλέπω τον εαυτό μου ως...». Ρωτήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες αν το επάγγελμα ανταποκρίνεται στις επιθυμίες που εξέφρασαν νωρίτερα. Συνεχίστε έτσι με όλα τα επαγγέλματα. Τα περισσότερα επαγγέλματα πρέπει να ανταποκρίνονται στις επιθυμίες που εξέφρασαν νωρίτερα τα παιδιά, αλλά όχι σε όλες (π.χ. οι γιατροί βοηθούν τους άλλους αλλά δεν βρίσκονται σε εξωτερικό χώρο, οι ηθοποιοί κερδίζουν πολλά χρήματα μόνο αν είναι εξαιρετικοί). Το βασικό είναι οι μαθητές και οι μαθήτριες να αντιληφθούν ότι έχουν πολλά πράγματα να εξετάσουν προκειμένου να επιλέξουν ένα επάγγελμα και ότι για να κάνουν τις δουλειές που επιθυμούν πρέπει να επιλέξουν τα μαθήματα που προετοιμάζουν το έδαφος για τη σταδιοδρομία που ταιριάζει στις προτιμήσεις τους, προτιμήσεις τους.

Βήμα 5 15 λεπτά

Ανασκόπηση.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

- Συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις:
 - Σου άρεσε αυτή η δραστηριότητα; Γιατί;
 - Πιστεύεις πως οι δουλειές ήταν και για τα αγόρια και για τα κορίτσια; Γιατί;
 - Υπάρχει κάποια άλλη δουλειά που θα διάλεγες; Ποια; Γιατί;
 - Ποια είναι τα χαρακτηριστικά ενός καλού επαγγελματία; Δώσε παραδείγματα.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

Οι μαθητές και οι μαθήτριες που δεν μπορούν ακόμα να διαβάσουν σημειώνουν το «ΝΑΙ» ή το «ΟΧΙ» ή κάνουν κάποιο σήμα με τα χέρια τους.

Προσαρμόστε και τροποποιήστε τα φύλλα εργασίας ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών ανά τάξη ή/και τις δυνατότητές τους στην ανάγνωση και τη γραφή, ή για να συμπεριλάβετε και άλλα επαγγέλματα ή χαρακτηριστικά που θεωρείτε σχετικά.

- Γιατί πιστεύεις ότι είναι σημαντική η μάθηση;
- Έχεις σκεφτεί να κάνεις κάποια δουλειά που σχετίζεται με τις μεταφορές; Ή, αν απαντήσουν «ναι» περισσότερα αγόρια, νομίζεις ότι οι μεταφορές είναι μόνο για τα αγόρια;
- Δείξτε το βίντεο «100 χρόνια με γυναίκες στις μεταφορές: το παρόν και το μέλλον».⁴⁷

47 https://www.youtube.com/watch?v=WfzfBH_IVTM.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 17: ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ «ΤΙ ΘΕΛΩ»

Θέλεις να...

	Βρίσκεσαι σε εξωτερικό χώρο;	Βοηθάς τους άλλους;	Ταξιδεύεις πολύ;	Γνωρίζεις κόσμο;	Έχεις χρήματα;	Δουλεύεις μόνος ή μόνη σου;
ΝΑΙ						
ΌΧΙ						

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 17: ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ «ΒΛΕΠΩ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ ΩΣ...»

Επάγγελμα	ΝΑΙ	ΌΧΙ
Κυβερνήτης πλοίου		
Πιλότος		
Γιατρός		
Οδηγός τρένου		
Οδηγός λεωφορείου		
Δάσκαλος/δασκάλα		
Μηχανικός		
Ηθοποιός		

Προσαρμόσιμος

Δραστηριότητα 18: Γρήγορα! Μη χάσουμε το τρένο!

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξοικειώνονται με τις δημόσιες συγκοινωνίες και αναστοχάζονται την εμπειρία τους.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναλύουν διαφορετικές εργασίες σε έναν συγκεκριμένο υποτομέα μεταφορών: τις σιδηροδρομικές μεταφορές.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξετάζουν την πολυπλοκότητα των συστημάτων.⁴⁸

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

- Αυτή η σειρά δραστηριοτήτων έχει στόχο να βοηθήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες να εξετάσουν πιο προσεκτικά ορισμένα επαγγέλματα που σχετίζονται με τις σιδηροδρομικές μεταφορές και να διερευνήσουν την πολυπλοκότητά τους.
- Η δραστηριότητα στοχεύει επίσης στην καλλιέργεια της σκέψης και των μεταγνωσιακών δεξιοτήτων των μαθητών και μαθητριών.

Προετοιμασία και υλικό

- Η δραστηριότητα προτείνει την οργάνωση μιας εκδρομής με τρένο ή μιας επίσκεψης σε έναν κοντινό σιδηροδρομικό σταθμό (βλ. βήμα 3).
- **Δραστηριότητα 18: Φύλλο «σχεδιάζω ένα τρένο»**, για να τη δείξετε ή να τη μοιράσετε στους μαθητές και τις μαθήτριες, ώστε να ζωγραφίσουν ένα τρένο.
- Ένα φύλλο χαρτί και κραγιόνια για κάθε μαθητή και μαθήτρια.
- Κρεμάστε τα φύλλα με τις ζωγραφιές των μαθητών και μαθητριών στον τοίχο.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 10 λεπτά

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να ζωγραφίσουν ένα τρένο, με ή χωρίς τη βοήθεια του υποδείγματος στη **Δραστηριότητα 18: Φύλλο «σχεδιάζω ένα τρένο»**.

Βήμα 2 5 λεπτά

Συζητήστε με τους μαθητές και τις μαθήτριες όσα γνωρίζουν σχετικά με τα τρένα, τις εμπειρίες που έχουν με τρένα, αν έχουν ταξιδέψει ποτέ με τρένο και για ποιο μέρος κ.λπ.

Βήμα 3

Αργότερα την ίδια μέρα ή κάποια άλλη μέρα, κάντε μαζί με τους μαθητές και τις μαθήτριες μια εκδρομή με τρένο σε κάποια γειτονική πόλη. Στη διάρκεια του ταξιδιού, οι μαθητές και οι μαθήτριες θα έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με ανθρώπους που κάνουν διαφορετικές δουλειές στον χώρο των σιδηροδρομικών μεταφορών, όπως με τον οδηγό του τρένου, τον εισπράκτορα και τον υπάλληλο στα εκδοτήρια εισιτηρίων. Αν δεν είναι δυνατό να γίνει η εκδρομή, μπορείτε να οργανώσετε απλά μια επίσκεψη σε έναν κοντινό σταθμό τρένου.

Πριν από την εκδρομή με το τρένο, οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να συζητήσουν σε ομάδες τριών ή τεσσάρων ατόμων τι είδους πληροφορίες θα ήθελαν να αντλήσουν από τους ανθρώπους τους οποίους θα συναντήσουν. Μπορείτε να τους προτείνετε παραδείγματα: ίσως να θέλουν να μάθουν για τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητές τους, τι τους αρέσει και τι δεν τους αρέσει στη δουλειά τους ή τι εκπαίδευση έχουν λάβει.

Βήμα 4
10 λεπτά

Όταν επιστρέψετε στην τάξη, ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να καταγράψουν όσα έκαναν και όσα έμαθαν στη διάρκεια της εκδρομής. Προτρέψτε τους να θυμηθούν με τη σειρά τι έκαναν, τι συνέβη, τι τους είπαν οι εργαζόμενοι για τις δουλειές τους, τι διαφορετικές γνωριμίες έκαναν και τι περιστατικά αντιμετώπισαν.

Βήμα 5
10 λεπτά

Αφού ανακαλέσουν όλες τις εμπειρίες τους, ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να ζωγραφίσουν διάφορες «στιγμές» (π.χ. «όταν πηγαίναμε όλοι μαζί προς τον σταθμό του τρένου» ή «όταν ο εισπράκτορας μας ζήτησε να του δείξουμε τα εισιτήριά μας»).

Βήμα 6

Βάλτε όλες τις στιγμές στη σωστή σειρά, δημιουργώντας μια ιστορία στον πίνακα. Αυτό θα βοηθήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες να αναπαραστήσουν ολόκληρη την εμπειρία τους. Μπορείτε να κρατήσετε τις ζωγραφιές στον τοίχο για λίγο καιρό, έτσι ώστε να έχετε μια όμορφη, παραστατική ανάμνηση της εμπειρίας που ζήσατε και της γνώσης που αποκτήθηκε.

Βήμα 7
10 λεπτά

Αργότερα την ίδια μέρα ή κάποια άλλη μέρα, καθοδηγήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες ώστε να αναλύσουν σε μεγαλύτερο βάθος τα επαγγέλματα που έκαναν οι άνθρωποι τους οποίους γνωρίσατε με τη βοήθεια της ρουτίνας σκέψης «εξαρτήματα, άνθρωποι, αλληλεπίδραση»⁴⁹ και έτσι να αναγνωρίσουν πώς συνδέονται οι άνθρωποι με τα συστήματα. Για παράδειγμα, αναλύστε πώς η δουλειά που κάνει ο οδηγός του τρένου συνδέεται με ένα τρένο με τη βοήθεια ερωτήσεων όπως:

- Ποια είναι τα εξαρτήματα/μέρη του τρένου που πρέπει να γνωρίζει ο οδηγός για να κάνει τη δουλειά του; Πώς λειτουργούν αυτά τα εξαρτήματα;
- Τι κάνει ο οδηγός του τρένου με αυτά τα εξαρτήματα/μέρη; Πώς αλληλεπιδρά ο οδηγός του τρένου με αυτά τα εξαρτήματα;
- Τι θα συνέβαινε αν έλειπε κάποιο από αυτά τα εξαρτήματα;
- Τι θα συνέβαινε αν έλειπε ο οδηγός; Θα μπορούσε κάποιο άλλο πρόσωπο να κάνει τη δουλειά του;

Βήμα 8
5 λεπτά

Ανασκόπηση.

49 Η ρουτίνα σκέψης «εξαρτήματα, άνθρωποι, αλληλεπίδραση» δημιουργήθηκε από το Project Zero, ένα ερευνητικό κέντρο του Harvard Graduate School of Education. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση <http://www.pz.harvard.edu/resources/parts-people-interactions>.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις:

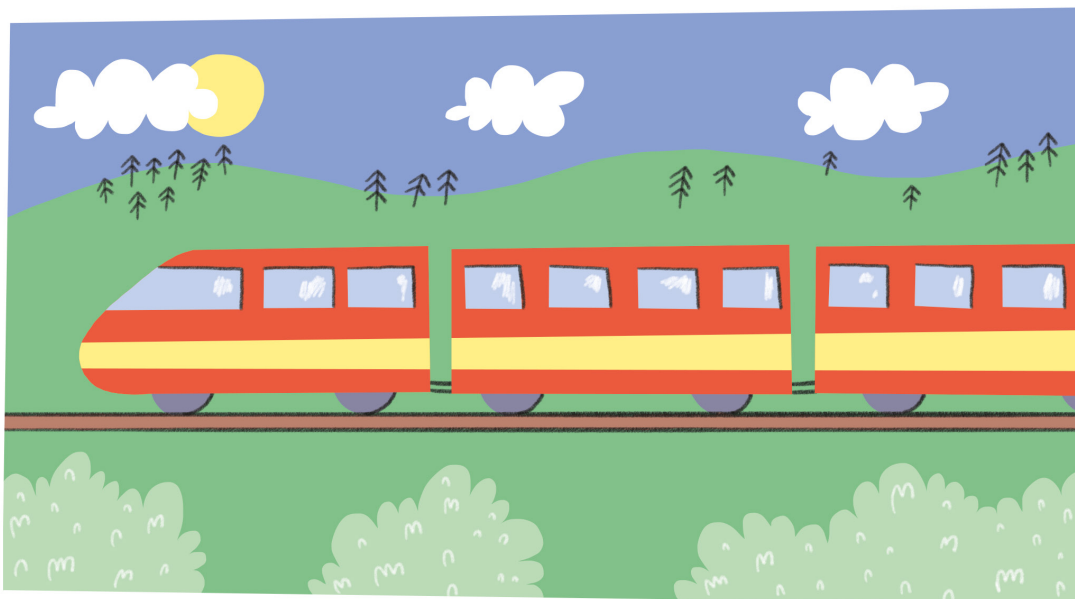
- Ποια τρία πράγματα σου άρεσαν περισσότερο σε αυτή την εμπειρία;
- Ποιο είναι το αγαπημένο σου μεταφορικό μέσο;
- Θα ήθελες να δουλέψεις σε τρένο ή σε σταθμό τρένου; Τι θα σου άρεσε σε αυτό;
- Ήξερες τι κάνουν οι οδηγοί τρένου, οι εισπράκτορες κ.λπ.;

Συμβουλές και παρατηρήσεις

Στη διάρκεια της επαφής με τους εργαζόμενους, βεβαιωθείτε ότι συμμετέχουν όλα τα παιδιά.

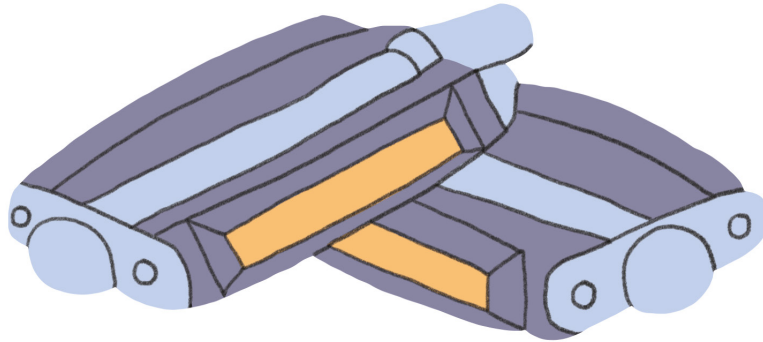
ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

- Η ίδια διαδικασία της εμπειρίας και στη συνέχεια της ανάλυσής της σε μεγαλύτερο βάθος μπορεί να εφαρμοστεί και σε άλλες περιπτώσεις, όπως σε μια επίσκεψη στο μουσείο, μια εκδρομή στο πάρκο ή μια επίσκεψη σε οποιοδήποτε μέρος με τη βοήθεια ψηφιακών μέσων επικοινωνίας.
- Στον τομέα των μεταφορών, θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε μια επίσκεψη σε αμαξοστάσιο λεωφορείων, στο αεροδρόμιο, στο λιμάνι κ.λπ.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 18: ΦΥΛΛΟ «ΣΧΕΔΙΑΖΩ ΕΝΑ ΤΡΕΝΟ»

Προσαρμόσιμος

Δραστηριότητα 19: Λατρεύω το ποδήλατό μου!

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξερευνούν το αντικείμενο μέσα από προσεκτική παρατήρηση.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξασκούνται στην αποκλίνουσα σκέψη διερευνώντας πιθανότητες.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες συγκρίνουν διάφορα μεταφορικά μέσα.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες εκτιμούν πράσινα, αποτελεσματικά μέσα μεταφοράς.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

Συνδυάζοντας τις τρεις ρουτίνες σκέψης που χρησιμοποιούνται στη δραστηριότητα – «ζωγραφική μέσω της παρατήρησης», «μέρη, σκοποί, πολυπλοκότητες» και «φαντάσου αν...»⁵⁰ – οι μαθητές και οι μαθήτριες υποδύονται τον ρόλο μηχανικών ή σχεδιαστών ενώ αναλύουν τον τρόπο σκέψης τους, καθιστώντας τον εμφανή.

Προετοιμασία και υλικό

- Σκεφτείτε αν θα ήταν χρήσιμο να φέρετε ένα ή και περισσότερα ποδήλατα στην τάξη· εναλλακτικά, μπορείτε να βγείτε έξω με τους μαθητές και τις μαθήτριες για να παρατηρήσετε ένα ποδήλατο.
- Πιθανώς να είναι σκόπιμο να ξαναδείτε τις πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο οργάνωσης ενός **εικαστικού περιπάτου**⁵¹ (στις ρυθμίσεις, μπορείτε να ενεργοποιήσετε την «αυτόματη μετάφραση» για να παρακολουθήσετε το βίντεο με υπότιτλους στη μητρική σας γλώσσα).
- Χαρτί και κραγιόνια για κάθε μαθητή και μαθήτρια.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να καθίσουν στις συνηθισμένες τους θέσεις, αλλά σε κάποια σημεία θα είναι καλύτερο να εργαστούν σε μικρότερες ομάδες τριών ή τεσσάρων ατόμων.

50 Αυτή η σειρά δραστηριοτήτων έχει βασιστεί σε ρουτίνες σκέψης από το <http://www.agencybydesign.org>.

51 https://www.youtube.com/watch?v=dPLk_aVhYwg.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 3 λεπτά

Πριν φέρετε τα ποδήλατα στην τάξη, ρωτήστε τους μαθητές και τις μαθήτριες αν γνωρίζουν για τα «πεντάλ» (δηλαδή, από τι είναι φτιαγμένα, τι σκοπό εξυπηρετούν, πώς λειτουργούν).

Βήμα 2 10 λεπτά

Μόλις φέρετε τα ποδήλατα, ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να κοιτάζουν προσεκτικά ένα πεντάλ και να το ζωγραφίσουν, παρατηρώντας με προσοχή όλες τις λεπτομέρειες, τα διάφορα εξαρτήματα, τα χρώματα και τα υλικά. Προτείνετε στους μαθητές και τις μαθήτριες να το πιάσουν, να το αισθανθούν, να το κινήσουν και να το παρατηρήσουν από διαφορετικές οπτικές γωνίες.

Βήμα 3 5 λεπτά

Όταν τελειώσουν τη ζωγραφική τους, ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να συζητήσουν σε ομάδες σχετικά με τη λειτουργία που επιτελούν τα πεντάλ στα ποδήλατα, τον τρόπο που δουλεύουν, τι θα συνέβαινε αν δεν υπήρχαν πεντάλ ή αν έλειπαν άλλα εξαρτήματα του ποδηλάτου ή σχετικά με την αλληλεπίδραση όλων των εξαρτημάτων.

Βήμα 4 10 λεπτά

Ζητήστε από τις ομάδες των παιδιών να σκεφτούν και να συζητήσουν πώς θα μπορούσε να βελτιωθεί ένα ποδήλατο και βάλτε τους να σχεδιάσουν και να ζωγραφίσουν τη βελτιωμένη έκδοση. Κάντε ερωτήσεις όπως: Πώς μπορείς να κάνεις το ποδήλατό σου πιο όμορφο; Πώς μπορείς να το κάνεις πιο ασφαλές; Πώς μπορείς να το κάνεις πιο εύκολο στη χρήση;

Βήμα 5 5 λεπτά

Κρεμάστε τις ζωγραφιές των μαθητών και μαθητριών στον τοίχο και οργανώστε έναν **εικαστικό περίπατο**,⁵² ύστερα από τον οποίο ένας μαθητής/μία μαθήτρια από κάθε ομάδα εξηγεί το σχέδιό του/της στην υπόλοιπη τάξη.

Βήμα 6 10 λεπτά

Ανασκόπηση.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Κάνεις ποδήλατο; Σου αρέσει; Ποιος σε έμαθε να κάνεις ποδήλατο;
- Πότε ή πόσο συχνά χρησιμοποιείς το ποδήλατό σου; Τι σου αρέσει περισσότερο όταν κάνεις ποδήλατο;
- Αν σου το επιτρέπουν, έρχεσαι στο σχολείο με το ποδήλατο; Σε τι διαφέρει να έρχεται στο σχολείο με ποδήλατο από το να έρχεσαι με λεωφορείο, με τα πόδια, με αμάξι κ.λπ.;
- Όταν ζωγράφιζες το πεντάλ, παρατήρησες τίποτα για τα πεντάλ που δεν το είχες προσέξει πριν;
- Παρατήρησες τίποτα για τα ποδήλατα που δεν το είχες προσέξει πριν;

Συμβουλές και παρατηρήσεις

- Στην ομαδική εργασία, ορισμένα παιδιά θα νιώθουν πιο άνετα με τη ζωγραφική ή με την εκπροσώπηση της ομάδας. Λάβετε το υπόψη σας όταν τους μοιράζετε ρόλους.
- Αφήστε τους ερασιτέχνες μηχανικούς στην τάξη σας να σας εκπλήξουν. Τα πάντα είναι δυνατά!

- Ήταν διασκεδαστικό να σχεδιάζεις το δικό σου ποδήλατο; Γιατί;
- Τι δεξιότητες χρειάζεσαι για να δημιουργήσεις ένα σχέδιο; (Τι χρειάστηκε να σκεφτείς; Τι χρειάστηκε να κάνεις; Πώς σου φάνηκε; Ένιωθες σίγουρος/-η ότι μπορούσες να τα καταφέρεις;)
- Θα ήθελες να γίνεις εφευρέτης, μηχανικός, επιστήμονας ή κάτι παρεμφερές;
- Γνωρίζεις τι πρέπει να κάνεις για να γίνεις επιστήμονας, μηχανικός, εφευρέτης, κ.λπ.;

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

- Η «ζωγραφική μέσω της παρατήρησης» μπορεί να εφαρμοστεί σε οτιδήποτε θέλει ο/η εκπαιδευτικός να αναλύσει σε μεγαλύτερο βάθος.⁵³
- Ίσως θα ήταν σκόπιμο να κάνετε μια επίσκεψη σε ένα ποδηλατάδικο (ή να προτρέψετε τους γονείς των παιδιών να το κάνουν), όπου οι μαθητές και οι μαθήτριες θα μπορούν να δουν διαφορετικά είδη ποδηλάτων και να μάθουν για τα εργαλεία με τα οποία επιδιορθώνονται τα ποδήλατα.

53 Αυτή η σειρά δραστηριοτήτων έχει βασιστεί σε ρουτίνες σκέψης από το <http://www.agencybydesign.org/>.

± 25 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 20: Πάμε στο σούπερ μάρκετ

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες κατανοούν και εκτιμούν τη σημασία των μεταφορών στον τρόπο ζωής τους.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναγνωρίζουν διάφορους υποτομείς μεταφοράς.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες συνεργάζονται με έναν κοινό στόχο.

Προετοιμασία και υλικό

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες κάθονται σε ομάδες τριών ή τεσσάρων ατόμων.
- Σκεφτείτε αν θα ήταν χρήσιμο να φέρετε στην τάξη ορισμένα προϊόντα που βρίσκουμε στο σούπερ μάρκετ, ώστε να κάνετε τη δραστηριότητα πιο ενδιαφέρουσα.
- Ένα φύλλο χαρτί και ένα μολύβι για κάθε μαθητή και μαθήτρια.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

Στόχος της δραστηριότητας είναι να ωθήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες να αναλογιστούν τη στρατηγική σημασία των εμπορευματικών μεταφορών στον τρόπο ζωής μας, καθώς και τους πολλούς και διάφορους τρόπους με τους οποίους υπάρχουν στη ζωή μας.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1
7 λεπτά

Ζητήστε από ομάδες τριών ή τεσσάρων παιδιών να φτιάξουν έναν κατάλογο με 20 διαφορετικά πράγματα που μπορεί κανείς να αγοράσει από το σούπερ μάρκετ. Προτείνετε στα παιδιά ο κατάλογος να περιέχει διάφορα είδη τροφίμων (π.χ. φρούτα, λαχανικά, ποτά, είδη αρτοποιίας), αλλά και άλλα προϊόντα (π.χ. μικροσυσσκευές, αθλητικά αξεσουάρ, είδη σπιτιού, ρούχα).

Αν οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να γράφουν και να διαβάζουν εύκολα, χρησιμοποιήστε μια κυκλική συνεργατική στρατηγική, έτσι ώστε όλα τα παιδιά να συνεισφέρουν με τη σειρά τους στον κατάλογο. Το πρώτο παιδί γράφει το πρώτο πράγμα στον κατάλογο και δίνει το χαρτί στο δεύτερο παιδί, που διαβάζει τι έχει ήδη γραφτεί και προσθέτει κάτι καινούργιο. Το χαρτί κάνει τον κύκλο της ομάδας από χέρι σε χέρι αρκετές φορές, έτσι ώστε να συμπληρωθούν 20 πράγματα στον κατάλογο.

Αν τα παιδιά δεν μπορούν ακόμα να γράψουν, ζητήστε τους απλά να κάνουν μικρές ζωγραφιές. Εναλλακτικά, μπορείτε να ζωγραφίσετε ή/και να γράψετε εσείς τα πράγματα που λένε προφορικά οι μαθητές και οι μαθήτριες ή ακόμα και να τους ζητήσετε να φέρουν κάποια πράγματα από το σπίτι τους.

Βήμα 2 5 λεπτά

Ζητήστε από τα παιδιά στις ομάδες να διαβάσουν τι έχουν γράψει στους καταλόγους τους και δημιουργήστε έναν νέο κατάλογο στον πίνακα που να παρουσιάζει αρκετή ποικιλία ώστε να εξυπηρετεί τους στόχους αυτής της δραστηριότητας.

Βήμα 3 8 λεπτά

Διαβάστε ένα ένα τα προϊόντα όπως τα έχετε γράψει στον πίνακα και με τη βοήθεια των μαθητών και μαθητριών προσπαθήστε να καταλάβετε τα διαφορετικά είδη εμπορευματικών μεταφορών που χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να παραδοθεί κάθε προϊόν στο καρότσι του σούπερ μάρκετ. Για παράδειγμα:

- Βάρκες ή μεγάλα πλοία για τα ψάρια
- Φορτηγάκια για γεωργικά προϊόντα από τοπικούς παραγωγούς
- Μεγάλα φορτηγά, τρένα ή φορτηγά πλοία για προϊόντα που έρχονται από το εξωτερικό
- Αεροπλάνα ή φορτηγά πλοία για κάποιες από τις ηλεκτρονικές συσκευές

Βήμα 4 7 λεπτά

Ανασκόπηση.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

- Σκεφτείτε με τους μαθητές και τις μαθήτριες άλλα «αγαθά» που επίσης αποτελούν αντικείμενο μεταφορών, αλλά δεν τα βρίσκουμε στο σούπερ μάρκετ, όπως είναι η βενζίνη και το φυσικό αέριο.
- Κάποια στιγμή στη διάρκεια της δραστηριότητας, πρέπει να γίνει σαφές στους μαθητές και τις μαθήτριες ότι η δυνατότητα να έχουμε πληθώρα προϊόντων από όλο τον κόσμο στα διάφορα καταστήματα της περιοχής μας έχει ένα κόστος. Ορισμένα μέσα μεταφοράς (π.χ. οι οδικές και οι αεροπορικές μεταφορές) προκαλούν υψηλά επίπεδα ρύπανσης που εντείνουν την κλιματική αλλαγή και η επιλογή της κατανάλωσης αγαθών που προκαλούν λιγότερες εκπομπές άνθρακα αποτελεί καλύτερη και λιγότερο επιβαρυντική λύση. Η μετατόπιση των χερσαίων μεταφορών από τις οδικές στις σιδηροδρομικές και τις ποτάμιες ή τις ακτοπλοϊκές, καθώς και τα υψηλής απόδοσης οχήματα μηδενικών εκπομπών μπορούν να κάνουν τις εμπορευματικές μεταφορές στην ΕΕ πιο φιλικές προς το περιβάλλον.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Γιατί έχουν τόσο σημασία στη ζωή μας οι μεταφορές;
- Τι θα συνέβαινε αν δεν γίνονταν μεταφορές; Ενθαρρύνετε τους μαθητές και τις μαθήτριες να σκεφτούν συγκεκριμένα πράγματα που θα

άλλαζαν στη ζωή τους αν δεν υπήρχαν ορισμένα είδη μεταφορών. Για παράδειγμα, φανταστείτε πώς ίσως να άλλαζε το φαγητό που μπορείτε να τρώτε, και πώς θα επηρεάζονταν οι διακοπές σας ή ο τρόπος με τον οποίο έρχεστε στο σχολείο.

- Υπήρχε κάτι από αυτά που αναφέραμε που σας εξέπληξε;
- Γνωρίζετε ότι ορισμένα προϊόντα που βρίσκουμε στο σούπερ μάρκετ ή στο πολυκατάστημα έρχονται από τόσο μεγάλες αποστάσεις και με τόσα διαφορετικά μέσα μεταφοράς;
- Ποια πλεονεκτήματα έχει η αγορά προϊόντων που παράγονται τοπικά και όχι σε μεγάλες αποστάσεις, όπου αυτό είναι δυνατό;

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

Αναθέστε σε κάθε παιδί ένα προϊόν από τον κατάλογο. Ζητήστε του να αφηγηθεί ή να ζωγραφίσει μια ιστορία για το ταξίδι του προϊόντος από τον τόπο της προέλευσής του έως το καρότσι του σούπερ μάρκετ.

± 30 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 21: Ποια είναι η ιστορία πίσω από την εικόνα;

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες καλλιεργούν την ενσυναίσθηση και τη δημιουργικότητά τους.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναγνωρίζουν την αξία των δημόσιων μεταφορών.

Προετοιμασία και υλικό

- **Δραστηριότητα 21: Εικόνα για μάθηση**, για να την προβάλετε ή να τη δείξετε στην τάξη.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες κάθονται στις συνηθισμένες τους θέσεις για το βήμα 1 και στη συνέχεια της δραστηριότητας σε μικρές ομάδες έως τεσσάρων ατόμων.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

- Η δραστηριότητα αυτή επιτρέπει στους μαθητές και τις μαθήτριες να αντιληφθούν αφηρημένες έννοιες, όπως είναι η σημασία των μεταφορών, καθώς εξετάζουν διαφορετικές οπτικές.
- Επίσης, ανοίγει μια πύλη προς την ενσυναίσθηση και τη δημιουργικότητα, καθώς οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να υιοθετήσουν την οπτική γωνία ενός άψυχου αντικειμένου.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να εκφράζονται με διαφορετικούς μαθησιακούς τρόπους.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1 10 λεπτά

Δείξτε στους μαθητές και τις μαθήτριες τη **Δραστηριότητα 21: Εικόνα για μάθηση** (χωρίς να τους πείτε τον τίτλο) και κάντε τις εξής ερωτήσεις:

- Ποια είναι η ιστορία πίσω από την εικόνα; Μπορείτε να περιγράψετε αυτό που βλέπετε; Ποιοι είναι αυτοί οι άνθρωποι; Πού πηγαίνουν; Από πού έρχονται;
- Σας θυμίζει κάποια παρόμοια δική σας εμπειρία;
- Τι νομίζετε ότι θα συμβεί στη συνέχεια;
- Κοιτάξτε τη γυναίκα με το καλάθι στο χέρι: Γιατί φαίνεται ανήσυχη; Τι σκέφτεται; Πού πηγαίνει; Πώς θα μπορούσατε να τη βοηθήσετε;
- Κοιτάξτε τον άνδρα με το καπέλο και το παπιγιόν: Τι κρατάει στο δεξί του χέρι; Γιατί είναι θλιμμένος; Τι κοιτάζει;

- Κοιτάξετε τη γυναίκα στο κέντρο: Τι/ποιοι κρύβει κάτω από το σάλι της; Τι σκέφτεται; Γιατί δεν φοράει παπούτσια;
- Σας αρέσει η εικόνα; Γιατί; Τι δεν σας αρέσει σε αυτή;
- Τι τίτλο θα δίνετε σε αυτή την εικόνα;

Βήμα 2

Συνεχίστε λέγοντας στα παιδιά: «Φανταστείτε ότι είστε το λεωφορείο. Είναι 10:00 μ.μ. και επιτέλους ξεκουράζεστε στο αμαξοστάσιο. Φανταστείτε πώς νιώθετε – χρήσιμος/-η, κουρασμένος/-η, ικανοποιημένος/-η – και πείτε στους συναδέλφους σας τι κάνατε όλη τη μέρα». Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να πουν: «Έπιασα δουλειά στις 8:00 π.μ. σήμερα το πρωί».

Βήμα 3

5 λεπτά

Δώστε στους μαθητές και τις μαθήτριες λίγα λεπτά να σκεφτούν τις ιστορίες τους και στη συνέχεια ζητήστε τους να τις αφηγηθούν στις ομάδες τους.

Βήμα 4

10 λεπτά

Μπορείτε να ζητήσετε τυχαία από μερικά παιδιά να πουν την ιστορία τους σε όλη την τάξη.

Βήμα 5

10 λεπτά

Ανασκόπηση.

Συμβουλές και παρατηρήσεις

- Δεν υπάρχουν σωστές και λανθασμένες απαντήσεις.
- Οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να εμβαθύνουν όσο θέλουν στην ανάλυση των χαρακτήρων της εικόνας, για να καλλιεργήσουν την ενσυναίσθηση των μαθητών. Για παράδειγμα, θα μπορούσατε να εξετάσετε χαρακτήρες με διαφορετικό κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο και πολύ διαφορετικές ανησυχίες.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

- Σας άρεσε όταν σκεφτήκατε ή όταν αφηγηθήκατε την ιστορία σας; Πώς νιώσατε που φανταστήκατε μια ημέρα από τη ζωή ενός λεωφορείου;
- Σας άρεσαν οι ιστορίες των συμμαθητών/συμμαθητριών σας; Μάθατε τίποτα από αυτές;
- Είχατε σκεφτεί ποτέ ότι η ζωή ενός λεωφορείου θα ήταν τόσο συναρπαστική;
- Αν ήσασταν όχημα, τι όχημα θα θέλατε να είστε; Γιατί;

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

- Μπορείτε να δώσετε στα παιδιά τη δυνατότητα να πουν την ιστορία τους με ζωγραφιές ή με παντομίμα.
- Ζητήστε από τα παιδιά να μοιραστούν ιστορίες από τις εμπειρίες τους σε λεωφορεία ή άλλα μέσα μαζικής μεταφοράς. Μπορούν επίσης να ζωγραφίσουν μια σκηνή που έχουν ζήσει τα ίδια στο λεωφορείο.
- Δείξτε μια σημερινή σκηνή από ένα λεωφορείο και ζητήστε από τα παιδιά να βρουν ομοιότητες και διαφορές με την εικόνα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 21: ΕΙΚΟΝΑ ΓΙΑ ΜΑΘΗΣΗ

Εικόνα βασισμένη στον πίνακα *El camión* (Το λεωφορείο) της Φρίντα Κάλο.

± 40–45 ΛΕΠΤΑ

Δραστηριότητα 22: Οι μεταφορές είναι επιλογή μου

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- εκτιμούν τη σημασία του τομέα μεταφορών στην κοινωνία μας,
- συγκρίνουν ορισμένα επαγγέλματα από τον τομέα μεταφορών και αναγνωρίζουν τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απαιτούν αυτά τα επαγγέλματα,
- μαθαίνουν να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις.

Προετοιμασία και υλικό

- Ξαναδείτε από πριν όλες τις δραστηριότητες που εφαρμόσατε στο σύνολο εργαλείων 5 (ή τα σύνολα εργαλείων 3 και 4). Δείτε επίσης [Δραστηριότητα 22: Παραδείγματα από επαγγέλματα του τομέα μεταφορών](#).
- Πριν από τη δραστηριότητα, ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να φέρουν τρεις φωτογραφίες τους, όπου να φαίνεται καθαρά το πρόσωπό τους. Μπορεί να είναι εκτυπωμένες σε χαρτί (ίσως χρειαστεί να τους καθοδηγήσετε ως προς τις κατάλληλες διαστάσεις). Αυτό θα μπορούσαν να το κάνουν τα παιδιά και μετά τη δραστηριότητα, για παράδειγμα την επόμενη μέρα, αφού μάθουν για ποιο σκοπό χρειάζονται οι φωτογραφίες.
- Πριν από τη δραστηριότητα, εξοικειωθείτε με τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απαιτούν τα διάφορα επαγγέλματα.⁵⁴ Σκεφτείτε επίσης αν θα ήταν χρήσιμο να αναζητήσετε υλικό κατάλληλο για την ηλικία των παιδιών σχετικά με τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απαιτούν τα επαγγέλματα του τομέα μεταφορών, ώστε να το χρησιμοποιήσετε στην τάξη (π.χ. να δείξετε στα παιδιά πώς γίνεται κανείς πιλότος ή οδηγός φορτηγού, ιδανικά με παραδείγματα και από τα δύο φύλα).⁵⁵
- Οι κάρτες που σας δίνονται (βλ. [Δραστηριότητα 22: Κάρτες](#)). Θα χρειαστεί να εκτυπώσετε τις κάρτες, αλλά επίσης θα ήταν χρήσιμο να τις προβάλετε στον πίνακα, έτσι ώστε οι μαθητές και οι μαθήτριες να δουν όλες τις κάρτες μαζί, ταυτόχρονα.
- Ψαλίδι και κόλλα για τους μαθητές και τις μαθήτριες, για να κολλήσουν τις φωτογραφίες τους στις κάρτες.
- Οι μαθητές και οι μαθήτριες κάθονται στις συνηθισμένες τους θέσεις και στη συνέχεια της δραστηριότητας σχηματίζουν ζευγάρια.

Κύριο σημείο εστίασης και βασικά ζητήματα

Η δραστηριότητα αυτή (μαζί με τις υπόλοιπες δραστηριότητες του συνόλου εργαλείων 5) έχει στόχο να κινήσει το ενδιαφέρον των μαθητών και μαθητριών για τα επαγγέλματα στον χώρο των μεταφορών, καθώς και για τις δεξιότητες και την πορεία που μπορεί κανείς να ακολουθήσει προς αυτά τα επαγγέλματα, απομυθοποιώντας ταυτόχρονα τα στερεότυπα για τα φύλα που συχνά συνδέονται με αυτά.

54 Για πληροφορίες σχετικά με την καλλιέργεια των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που απαιτούν τα επαγγέλματα του τομέα μεταφορών, δείτε, για παράδειγμα τον ιστότοπο <https://skillfulproject.eu/>.

55 Για περισσότερες ιδέες, μπορείτε να δείτε μια πύλη με προσωπικές ιστορίες με στόχο τον επαγγελματικό προσανατολισμό των νέων, από το φιλανθρωπικό ίδρυμα Education and Employers (Εκπαίδευση και Εργοδότες), που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Inspiring the Future και είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://icould.com/explore/>.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βήμα 1

Επαναλάβετε με συντομία μαζί με τα παιδιά όλες τις δραστηριότητες που κάνατε στο σύνολο εργαλείων 5 (και τα σύνολα εργαλείων 3 και 4). Ζητήστε από τα παιδιά να θυμηθούν τα επαγγέλματα που εξετάσατε στο σύνολο εργαλείων 5 (βλ. [Δραστηριότητα 22: Παραδείγματα από επαγγέλματα του τομέα μεταφορών](#)).

Βήμα 2

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να διαλέξουν έως τρία επαγγέλματα που θα ήθελαν να γνωρίσουν καλύτερα όταν μεγαλώσουν και ζητήστε επίσης να εξηγήσουν γιατί τα διάλεξαν.

Βήμα 3

Σε ζευγάρι, οι μαθητές και οι μαθήτριες συζητούν σχετικά με τα επαγγέλματα που επέλεξαν και τους λόγους για τους οποίους αυτά τα επαγγέλματα τους αρέσουν.

Βήμα 4

Δίνετε στους μαθητές και τις μαθήτριες την κάρτα (ή έως και τρεις κάρτες, ανάλογα με τις επιλογές τους) για τα επαγγέλματα που διάλεξαν.

Βήμα 5

Δείξτε μία μία τις κάρτες και ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να πουν ποιες δεξιότητες και ικανότητες θεωρούν ότι χρειάζεται ένας άνθρωπος για να κάνει αυτές τις δουλειές. Μπορείτε να εστιάσετε σε απλές μεταβιβάσιμες δεξιότητες (προσόντα που μεταβιβάζονται από μία δουλειά στην άλλη) καθώς και στις ψηφιακές και γλωσσικές ικανότητες. Σκεφτείτε επίσης αν θα ήταν χρήσιμο να χρησιμοποιήσετε πρόσθετα υλικά, όπως βίντεο από το διαδίκτυο, για να διερευνήσετε πώς γίνονται πιλότος, οδηγός φορτηγού κ.λπ.

Βήμα 6

Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να κόψουν τα κεφάλια τους από τις φωτογραφίες που έφεραν και να τα κολλήσουν στην κατάλληλη κάρτα ή στις κατάλληλες κάρτες. Αν γνωρίζουν να γράφουν, μπορούν να συμπληρώσουν και τις πληροφορίες πάνω στις κάρτες.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Συζητήστε τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Τι σου άρεσε περισσότερο σε αυτή τη δραστηριότητα;
- Σου φάνηκε διασκεδαστικό/εύκολο/δύσκολο να φανταστείς τον εαυτό σου σαν ενήλικα; Γιατί;
- Σου φάνηκε διασκεδαστικό/εύκολο/δύσκολο να δεις τον εαυτό σου ως _____; Γιατί;
- Πιστεύεις ότι θα μπορούσαν οι μεταφορές να γίνουν η μελλοντική επιλογή σου;

Συμβουλές και παρατηρήσεις

Αν κάποιος από τους μαθητές ή τις μαθήτριες αποφασίσει να αλλάξει την επιλογή του/της αφού έχουν συζητηθεί οι αναγκαίες δεξιότητες, γνώσεις και συμπεριφορές για ένα επάγγελμα, πρέπει να τον/την καθησυχάσετε και να του/της εξηγήσετε ότι όλοι είμαστε ελεύθεροι να γίνουμε ό,τι θελήσουμε και ότι το σχολείο μάς δίνει τη δυνατότητα να επιτύχουμε τους στόχους μας.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

- Οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν οι ίδιοι να σχεδιάσουν και να ζωγραφίσουν τις κάρτες. Μπορούν να κάνουν δικές τους ζωγραφιές, αλλά είναι σημαντικό να κολλήσουν πάνω μια φωτογραφία με το πρόσωπό τους ή να το ζωγραφίσουν.
- Παρουσιάστε και άλλα επαγγέλματα, ιδανικά από παραδοσιακά ανδροκρατούμενους ή γυναικοκρατούμενους τομείς.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 22: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Παρουσιάστηκαν στο σύνολο εργαλείων 5:

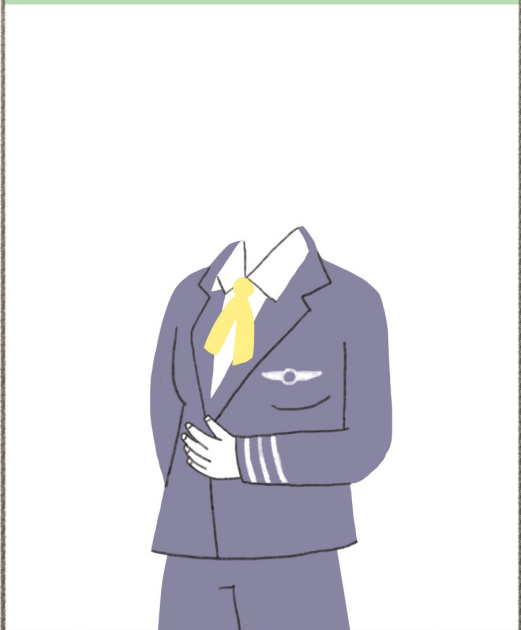
- Πιλότος
- Οδηγός τρένου
- Εισπράκτορας τρένου
- Υπάλληλος στα εκδοτήρια εισιτηρίων
- Οδηγός φορτηγού
- Κυβερνήτης και πλήρωμα πλοίου σε θάλασσα ή ποτάμι
- Μηχανολόγος μηχανικός (μηχανή τρένου, αυτοκίνητα, αεροσκάφη, πλοία)

Άλλα παραδείγματα:

- Οδηγός λεωφορείου ή τραμ
- Ελεγκτής εναέριας κυκλοφορίας
- Τεχνικός συντήρησης (π.χ. για τρένα, αεροσκάφη, πλοία, φορτηγίδες ή δεξαμενές πλοίων, κινητές γέφυρες και γερανούς κ.λπ.)
- Υπάλληλος αποθήκης
- Χειριστής σταθερού και κινητού γερανού (π.χ. σε λιμάνια ή πολυτροπικούς τερματικούς σταθμούς)
- Υπεύθυνος στόλου
- Συγκοινωνιολόγος (π.χ. για τις αστικές δημόσιες μεταφορές)
- Υπεύθυνος προγραμματισμού ή αποστολών
- Χειριστής σιδηροδρομικών συστημάτων πέδησης, σηματοδότησης και αλλαγών γραμμής ή χειριστής σήραγγας
- Φορτωτής/εκφορτωτής σιδηροδρομικών ή οδικών οχημάτων, αεροσκαφών, πλοίων/φορτηγίδων και αποθηκάρχος

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 22: ΚΑΡΤΕΣ

Ελεγκτής εναέριας κυκλοφορίας	Για να γίνω _____ χρειάζομαι
	• • • • •

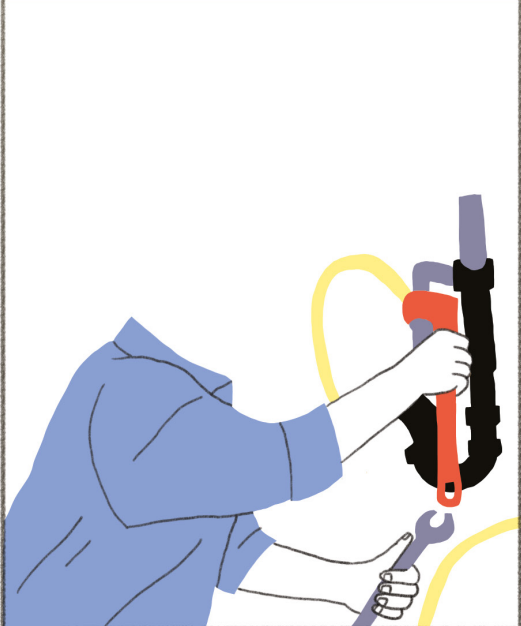
Πιλότος	Για να γίνω _____ χρειάζομαι
	• • • • •

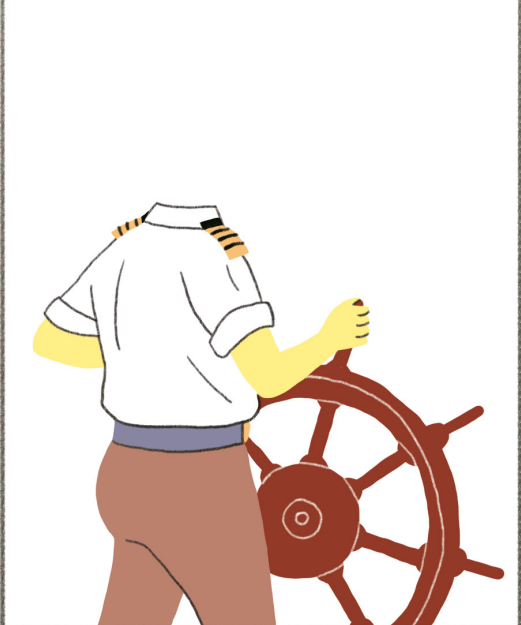
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 22: ΚΑΡΤΕΣ

Μηχανικός	Για να γίνω _____ χρειάζομαι
	• • • • •

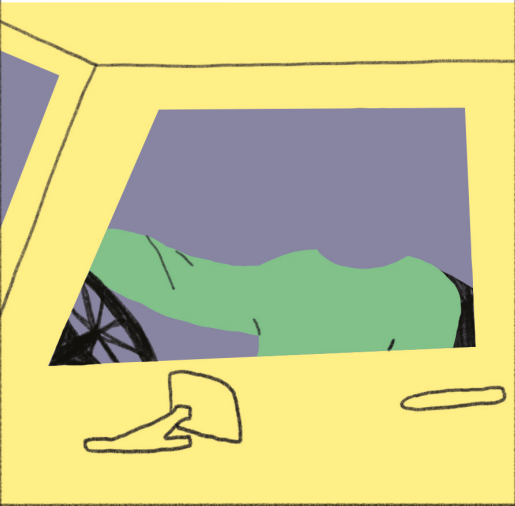
Οδηγός φορτηγού	Για να γίνω _____ χρειάζομαι
	• • • • •

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 22: ΚΑΡΤΕΣ

Μηχανικός συντήρησης	Για να γίνω _____ χρειάζομαι
	• • • • •

Κυβερνήτης και πλήρωμα πλοίου	Για να γίνω _____ χρειάζομαι
	• • • • •

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 22: ΚΑΡΤΕΣ

Οδηγός ταξί	Για να γίνω _____ χρειάζομαι
	•
	•
	•
	•
	•

Υπάλληλος στα εκδοτήρια εισιτηρίων	Για να γίνω _____ χρειάζομαι
	•
	•
	•
	•
	•

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 22: ΚΑΡΤΕΣ

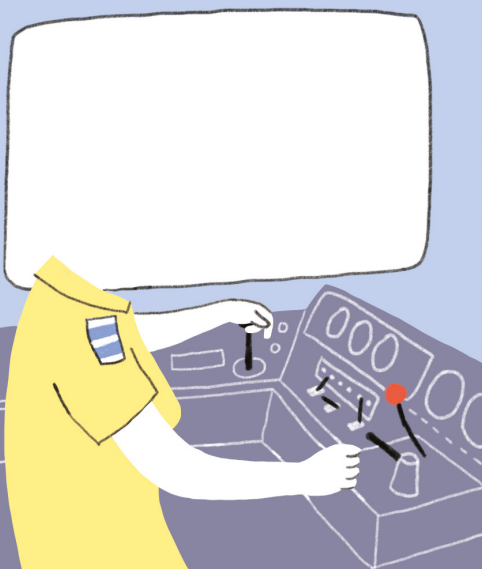
Εισπράκτορας τρένου

Για να γίνω _____ χρειάζομαι

Οδηγός τρένου

Για να γίνω _____ χρειάζομαι

ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ 6: ΣΥΝΕΧΗΣ ΑΥΤΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Αυτό το σύνολο εργαλείων σας καλεί να στοχαστείτε την εμπειρία σας από την εργασία με την εργαλειοθήκη στην τάξη, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους αυτή η εμπειρία άλλαξε τις αντιλήψεις σας σχετικά με την παιδαγωγική που δείχνει ευαισθησία σε θέματα ισότητας φύλων και σε όλα τα άλλα ζητήματα που θίγει η εργαλειοθήκη. Σας προτρέπουμε να μελετήσετε οποιαδήποτε από τα τρία ή και τα τρία εργαλεία αυτο-αξιολόγησης που παρέχονται ακολούθως, αφού χρησιμοποιήσετε τις μαθησιακές δραστηριότητες στην τάξη.

Συνεχής αυτο-αξιολόγηση, εργαλείο 1: Ο αστερίας της αναδρομής

Κεντρικό στοιχείο του εργαλείου

- Πρόκειται για ένα διαισθητικό, απλό αλλά στιβαρό εργαλείο που έχουμε δανειστεί από τον επιχειρηματικό κόσμο, το οποίο ζητά αναστοχασμό και αλλαγή.
- Υπάρχουν πέντε κατηγορίες τις οποίες μπορείτε να σκεφτείτε σε σχέση με τον τρόπο που κάνετε το μάθημά σας και τον τρόπο που χρησιμοποιήσατε την εργαλειοθήκη.

Λάβετε υπόψη

- Δεν χρειάζεται να απαντήσετε γραπτώς στις ερωτήσεις αν δεν θέλετε. Ο αναστοχασμός μπορεί να γίνει νοερά. Ωστόσο, η χρήση χαρτιού και στυλό δημιουργεί κατάλληλες συνθήκες για πιο βαθύ αναστοχασμό.

1. Συνεχίστε να κάνετε τα πράγματα με τα οποία είστε απόλυτα ικανοποιημένος/η:

a.

b.

c.

2. Λιγότερες από τις πρακτικές που θέλουν βελτίωση:

a.

b.

c.

3. Περισσότερες από τις πρακτικές που σας αρέσουν, αλλά πιθανώς να μην εκμεταλλεύεστε πλήρως:

a.

b.

c.

4. Σταματήστε να κάνετε τις πρακτικές που βρίσκετε μη ικανοποιητικές:

a.

b.

c.

5. Ξεκινήστε να κάνετε τα νέα πράγματα που μάθατε και θεωρείτε ότι θα προσθέσουν αξία στον τρόπο με τον οποίο διδάσκετε:

a.

b.

c.

Συνεχής αυτο-αξιολόγηση, εργαλείο 2: Πόσο «χαμογελαστός» είσαι;

Κεντρικό στοιχείο του εργαλείου

Αυτή η ρουμπρίκα έχει ως στόχο να σας ωθήσει να σκεφτείτε ορισμένες από τις πτυχές που πραγματεύτηκε η εργαλειοθήκη. Τέσσερις πτυχές και τέσσερα «επίπεδα απόδοσης» θα σας βοηθήσουν να βρείτε τη θέση σας σε αυτόν τον χάρτη.

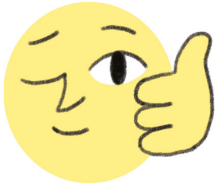
Λάβετε υπόψη

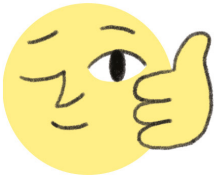
Για καθεμία από τις διαφορετικές πτυχές που αναλύσατε, πρέπει να προσπαθήσετε να ωθήσετε τον εαυτό σας να φτάσει το επόμενο «επίπεδο απόδοσης» (δηλαδή, πρέπει να ρωτήσετε τον εαυτό σας τι θα μπορούσατε να κάνετε για να κινηθείτε προς τα αριστερά στη ρουμπρίκα).

Πιθανές παραλλαγές

Ακολουθεί μια κλίμακα αυτο-αξιολόγησης. Πιθανώς να σας είναι πιο εύκολο να σημειώσετε το κατάλληλο κουτάκι στο διάγραμμα, παρά να βρείτε τη θέση σας στη ρουμπρίκα.

Ωστόσο, με τον ίδιο τρόπο όπως και με τη ρουμπρίκα, πρέπει να προσπαθήσετε να ωθήσετε τον εαυτό σας να φτάσει το επόμενο «επίπεδο απόδοσης» και να κινηθεί προς τα αριστερά στο μέλλον.

				
Αναγνωρίζω τα στερεότυπα για τα φύλα στο σχολείο.	Μπορώ ξεκάθαρα να αναγνωρίζω τα στερεότυπα για τα φύλα στο πλαίσιο του σχολείου και πάντα προσπαθώ να τα εξουδετερώνω.	Νομίζω ότι μπορώ να αναγνωρίσω τα περισσότερα στερεότυπα για τα φύλα, αλλά έχω αντιληφθεί πως έχω περιθώρια για βελτίωση.	Δεν είμαι σίγουρος/η ότι μπορώ να αναγνωρίσω ορισμένα από τα στερεότυπα για τα φύλα που αναφέρονται στις δραστηριότητες και τον τρόπο που επηρεάζουν την εξέλιξη των κοριτσιών και των αγοριών.	Δεν νομίζω ότι θα μπορούσα να αναγνωρίσω τα στερεότυπα για τα φύλα στο σχολείο. Ορισμένες από τις δραστηριότητες μου προκάλεσαν έκπληξη.
Δεν υπάρχει ούτε κρυφό ούτε άκυρο σχολικό πρόγραμμα στον τρόπο με τον οποίο διδάσκω.	Πάντα λαμβάνω συνειδητή στάση απέναντι στο κρυφό ή το άκυρο πρόγραμμα όταν διδάσκω.	Συνήθως αναθεωρώ συνειδητά τη γλώσσα που χρησιμοποιώ, τον τρόπο με τον οποίο απευθύνομαι στα αγόρια και στα κορίτσια ή τις προσδοκίες που έχω από τα παιδιά, αλλά είναι δύσκολο να τα προσέχεις συνέχεια όλα αυτά.	Αυτά τα πράγματα μπορεί να είναι σημαντικά και καμιά φορά τα σκέφτομαι, αλλά δεν είναι πάντα εύκολο να το κάνεις.	Με τόσες απαιτήσεις που υπάρχουν από τους/τις εκπαιδευτικούς, δεν έχω τον χρόνο να σκέφτομαι τέτοια πράγματα.
Μια εκπαίδευση απαλλαγμένη από στερεότυπα θα συνέβαλε κατά πολύ στην πραγματοποίηση επαγγελματικών επιλογών απαλλαγμένων από στερεότυπα.	Θεωρώ πως αν τα σχολεία, τα σχολικά προγράμματα, οι εκπαιδευτικές πρακτικές κ.λπ. δεν ήταν τόσο επηρεασμένα από τα στερεότυπα για τα φύλα, θα υπήρχαν πολύ περισσότερες γυναίκες μηχανικοί και πολύ περισσότεροι άνδρες νοσοκόμοι στην κοινωνία μας.	Νομίζω ότι ακόμα κι αν είχαμε σχολεία απαλλαγμένα από τα στερεότυπα για τα φύλα, υπάρχουν ακόμα πολλοί άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν τις επαγγελματικές επιλογές των ανθρώπων.	Το σχολείο, η οικογένεια ή η κοινωνία γενικά ενδεχομένως να επηρεάζουν τις επαγγελματικές επιλογές των αγοριών και των κοριτσιών, αλλά σε τελική ανάλυση, η αιτία είναι ότι τα κορίτσια και τα αγόρια έχουν διαφορετικά ενδιαφέροντα στη ζωή τους.	Τα αγόρια και τα κορίτσια έχουν διαφορετικά ενδιαφέροντα στο σχολείο απλά και μόνο επειδή διαφέρουν μεταξύ τους.
Η σταδιοδρομία στον τομέα μεταφορών ακούγεται εξίσου ελκυστική για τα κορίτσια όσο και για τα αγόρια.	Ο τομέας μεταφορών προσφέρει εξαιρετικές επαγγελματικές ευκαιρίες τόσο για τα κορίτσια όσο και για τα αγόρια. Οι δεξιότητες, οι αντιλήψεις και οι γνώσεις που θα απαιτεί ο τομέας αυτός στο μέλλον μπορούν να καλλιεργηθούν εξίσου στα κορίτσια και τα αγόρια.	Ο τομέας μεταφορών πιθανώς να προσφέρει καλές επαγγελματικές ευκαιρίες για τα αγόρια και τα κορίτσια, αλλά κι εκεί υπάρχουν ακόμα πολλά στερεότυπα που πρέπει να αντιμετωπιστούν.	Θεωρώ ότι το σχολικό σύστημα μπορεί να παρέχει την ίδια εκπαίδευση στα κορίτσια και τα αγόρια, αλλά τα κορίτσια θα έχουν εκ φύσεως μικρότερη κλίση προς αυτά τα επαγγέλματα.	Ίσως να υπάρχουν γυναίκες που εργάζονται στον τομέα μεταφορών, αλλά το είδος των αντιλήψεων, των δεξιοτήτων και των γνώσεων που απαιτεί ο χώρος αρμόζουν καλύτερα στους άνδρες.

				
Αναγνωρίζω τα στερεότυπα για τα φύλα στο σχολείο.				
Δεν υπάρχει ούτε κρυφό ούτε άκυρο σχολικό πρόγραμμα στον τρόπο με τον οποίο διδάσκω.				
Μια εκπαίδευση απαλλαγμένη από στερεότυπα θα συνέβαλε κατά πολύ στην πραγματοποίηση επαγγελματικών επιλογών απαλλαγμένων από στερεότυπα.				
Η σταδιοδρομία στον τομέα μεταφορών ακούγεται εξίσου ελκυστική για τα κορίτσια όσο και για τα αγόρια.				

Συνεχής αυτο-αξιολόγηση, εργαλείο 3: Μια σειρά δηλώσεων

Κεντρικό στοιχείο του εργαλείου

Οι πιο επιτυχημένες δραστηριότητες επαγγελματικής εξέλιξης των δασκάλων είναι αυτές που έχουν διάρκεια στον χρόνο· η αυτο-αξιολόγηση αποτελεί ουσιαστική πηγή πληροφόρησης για την αξιολόγηση της διδασκαλίας. Οι εκπαιδευτικοί που επαναλαμβάνουν περιοδικά και καταγράφουν τα αποτελέσματα της αυτο-αξιολόγησης αναγνωρίζουν τόσο την αποτελεσματικότητα όσο και τη βελτίωση στον τρόπο με τον οποίο διδάσκουν.

Λάβετε υπόψη

Ένα βασικό στοιχείο που στηρίζει την παιδαγωγική προσέγγιση της εργαλειοθήκης είναι η ιδέα ότι η επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών συνδέεται με τη δική τους βιωματική μάθηση και τον αναστοχασμό σε σχέση με αυτή την εμπειρία, πράγμα το οποίο στηρίζει τους εκπαιδευτικούς στη βελτίωση των περαιτέρω εκπαιδευτικών εμπειριών τους μέσω της κριτικής σκέψης.

	Μια σειρά δηλώσεων για να αναστοχαστώ τον τρόπο που διδάσκω	Ναι	Δεν είμαι σίγουρος/η
1.	Σέβομαι την αξιοπρέπεια κάθε μαθητή/μαθήτριας.		
2.	Ενθαρρύνω όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες να νιώθουν ασφαλείς στο σχολείο και να εκφράζουν τη γνώμη, τις ιδέες και τις αξίες τους.		
3.	Φροντίζω να προσφέρω εποικοδομητική ανατροφοδότηση σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες.		
4.	Σέβομαι τις απόψεις κάθε μαθητή και μαθήτριας, ακόμα κι αν διαφωνώ με αυτές.		
5.	Προτρέπω τους μαθητές και τις μαθήτριες να αποκτήσουν ενσυναίσθηση.		
6.	Δεν εγκρίνω την κοροϊδία και τον σαρκασμό μέσα στην τάξη.		
7.	Προσπαθώ να διορθώνω την ανάρμοστη συμπεριφορά με διακριτικότητα.		
8.	Προσπαθώ να τονώσω την αυτοπεποίθηση κάθε μαθητή/μαθήτριας.		
9.	Προσπαθώ να είμαι ανοιχτός/-ή και δείχνω κατανόηση προς τις ανάγκες κάθε μαθητή/μαθήτριας.		
10.	Προσπαθώ να πετύχω την ενεργή συμμετοχή όλων των μαθητών και μαθητριών στις δραστηριότητες της τάξης.		
11.	Αποφεύγω το «κήρυγμα» και έχω επίγνωση ότι επικοινωνώ τόσο λεκτικά όσο και μη λεκτικά.		
12.	Έχω επίγνωση ότι ο τόνος της φωνής μου και ο τρόπος που κινούμαι επηρεάζει το ενδιαφέρον των μαθητών και μαθητριών.		
13.	Έχω επίγνωση και δείχνω προσοχή στα στερεότυπα για τα φύλα και τον σεξισμό.		

	Μια σειρά δηλώσεων για να αναστοχαστώ τον τρόπο που διδάσκω	Ναι	Δεν είμαι σίγουρος/η
14.	Ο τρόπος που διδάσκω έχει ως στόχο να προάγει την προσωπική εξέλιξη των μαθητών και μαθητριών.		
15.	Έρχομαι στην τάξη με ενθουσιασμό.		
16.	Υποστηρίζω ότι εφόσον κάνεις μια δουλειά, πρέπει να την κάνεις καλά.		
17.	Ικανοποιώ τα ενδιαφέροντα των μαθητών και μαθητριών συζητώντας θέματα που δεν έχω προσχεδιάσει ή/και την επικαιρότητα.		
18.	Προετοιμάζω τις δραστηριότητές μου και φροντίζω οι μαθητές και οι μαθήτριες να κατανοούν τον σκοπό και το περιεχόμενο κάθε δραστηριότητας.		
19.	Τα υλικά μου είναι οργανωμένα και τα χρησιμοποιώ αποτελεσματικά (π.χ. ο πίνακας είναι οργανωμένος, τα φύλλα εργασίας είναι ευανάγνωστα κ.λπ.)		
20.	Υποδεικνύω με σαφήνεια τα σημαντικά σημεία κάθε δραστηριότητας.		
21.	Ενθαρρύνω τους μαθητές και τις μαθήτριες να αναλαμβάνουν δράση για να καταπολεμήσουν τα στερεότυπα για τα φύλα και να βελτιώνουν το σχολικό περιβάλλον.		
22.	Σε όλες μου τις επαφές με τους μαθητές και τις μαθήτριες, εντός και εκτός τάξης, ενθαρρύνω τις αντιλήψεις και τις συμπεριφορές που προάγουν την ισότητα των φύλων.		
23.	Χρησιμοποιώ τις προσπάθειες και τα επιτεύγματα των μαθητών και των μαθητριών ως προς την καταπολέμηση των στερεοτύπων για τα φύλα και τη βελτίωση του σχολικού περιβάλλοντος για να αξιολογώ την αποτελεσματικότητά μου.		
24.	Είμαι δεκτικός/-ή στις προτάσεις των μαθητών και μαθητριών σχετικά με την ανάδειξη συγκεκριμένων αντιλήψεων και συμπεριφορών που προάγουν την ισότητα των φύλων.		
25.	Αναγνωρίζω την αλληλεξαρτώμενη σχέση μεταξύ σχολείου και γονέων και ενημερώνω τους γονείς εκ των προτέρων σχετικά με τις δραστηριότητες των μαθητών και μαθητριών εκτός σχολείου.		
26.	Έχω προσκαλέσει μέλη της κοινότητας με επαγγελματική εξειδίκευση ή πείρα σε επαγγέλματα που σχετίζονται με τον τομέα μεταφορών για να μιλήσουν στους μαθητές και τις μαθήτριες και να τους κινητοποιήσουν ώστε να σκεφτούν και λιγότερο γνωστά επαγγέλματα, ανεξάρτητα από το φύλο τους.		
ΣΥΝΟΛΟ			

ΤΕΛΙΚΟΣ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

Κάνω αυτά που πρέπει;

Τι κάνω καλά;

Τι μπορώ να κάνω για να βελτιωθώ;

Πρέπει να συμπεριλάβω τους μαθητές και τις μαθήτριες στην αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο διδάσκω; Γιατί;

ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ 7: ΕΝΑ ΒΗΜΑ ΜΠΡΟΣΤΑ

Αυτό το σύνολο εργαλείων σάς δίνει τη δυνατότητα να διερευνήσετε προσωπικά και σε μεγαλύτερο βάθος, εάν το επιθυμείτε, όλα τα ζητήματα που πραγματεύεται η εργαλειοθήκη στο σύνολό της. Παρέχει μια σειρά από υποστηρικτικά υλικά, όπως γλωσσάρια, γλωσσικούς οδηγούς ευαίσθητους σε θέματα φύλου, πρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό και επιπλέον πληροφορίες και υλικό για ανάγνωση.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. Γλωσσάρια για την ισότητα των φύλων

[Gender Equality Glossary \(Γλωσσάρι για την ισότητα των φύλων\)](#) (Συμβούλιο της Ευρώπης) — Ορισμοί εννοιών βάσει των ορισμών και των όρων των οργάνων και προτύπων του Συμβουλίου της Ευρώπης.

[Gender Equality Glossary \(Γλωσσάρι για την ισότητα των φύλων\)](#) (Γυναίκες των Ηνωμένων Εθνών / UN Women) — Διαδικτυακό εργαλείο που παρέχει έννοιες και ορισμούς από την άποψη του φύλου.

[Gender Equality Glossary and Thesaurus \(Γλωσσάρι και θησαυρός για την ισότητα των φύλων\)](#) (Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων) — Εξειδικευμένο εργαλείο ορολογίας που προάγει μια κοινή κατανόηση όρων ισότητας των φύλων σε όλη την ΕΕ.

2. Γλωσσικοί οδηγοί ευαίσθητοι σε θέματα φύλου

[Gender-Inclusive Language Guidelines \(Οδηγός για χρήση γλώσσας ουδέτερης ως προς το φύλο\)](#) (Γυναίκες των Ηνωμένων Εθνών / UN Women) — Προάγει την ισότητα των φύλων μέσω της χρήσης της γλώσσας.

[Gender-Sensitive Communication Online Toolkit \(Διαδικτυακή εργαλειοθήκη επικοινωνίας ευαίσθητης σε θέματα φύλου\)](#) (Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων) — Εύχρηστος οδηγός για τη χρήση γλώσσας με μεγαλύτερη ευαισθησία σε θέματα φύλου.

3. Πληροφορίες για την ισότητα των φύλων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση

[Gender Statistics Database \(Βάση δεδομένων στατιστικών στοιχείων με βάση το φύλο\)](#) (Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων) — Ολοκληρωμένο κέντρο γνώσεων για στατιστικά στοιχεία με βάση το φύλο και πληροφορίες για διάφορες πλευρές της (αν)ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών στην ΕΕ.

[A Guide for Gender Equality in Teacher Education Policy and Practices \(Ένας οδηγός για την ισότητα των φύλων στην πολιτική και τις πρακτικές εκπαίδευσης εκπαιδευτικών\)](#) (UNESCO) — Εργαλείο για την ένταξη της διάστασης του φύλου σε όλες τις πτυχές της εκπαίδευσης και κατάρτισης των εκπαιδευτικών, και ιδίως στις πολιτικές και τον σχεδιασμό, την κατάρτιση προϋπολογισμών, την ανάπτυξη του σχολικού προγράμματος, το παιδαγωγικό και διδακτικό υλικό, τις υποστηρικτικές υπηρεσίες, καθώς και την παρακολούθηση και την αξιολόγηση.

[Relevance of Gender in Education and Training \(Η σημασία του φύλου στην εκπαίδευση και κατάρτιση\)](#) (Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων) — Συζήτηση για τα βασικά θέματα φύλου στην εκπαίδευση και δυνατότητες για αλλαγή.

4. Πληροφορίες για τον τομέα μεταφορών και τις επαγγελματικές επιλογές

Drawing the Future (Σχεδιάζοντας το μέλλον) (Εκπαίδευση και Εργοδότες / Education and Employers) — Έκθεση που παρέχει μια επισκόπηση των διάφορων κοινωνικών, πολιτιστικών και οικονομικών παραγόντων που επηρεάζουν τις επαγγελματικές φιλοδοξίες των παιδιών, με βάση έρευνες σε παιδιά από όλο τον κόσμο.

EU Transport in Figures (Οι ευρωπαϊκές μεταφορές με αριθμητικά στοιχεία) (Ευρωπαϊκή Επιτροπή) — Στατιστικά βιβλιάρια που ανανεώνονται ετησίως.

Jobs Split Along Gender Lines (Κατανομή των επαγγελμάτων με βάση το φύλο) (Eurostat) — Συνδυασμός στατιστικών στοιχείων από όλες τις χώρες της ΕΕ σχετικά με τον διαχωρισμό βάσει φύλου στην αγορά εργασίας.

The LEARN! Project (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για την Ασφάλεια των Μεταφορών) — Χρήσιμες πηγές και πληροφορίες για την εκπαίδευση σε θέματα ασφάλειας στις μεταφορές.

Skillful Project (Forum of European National Highway Research Laboratories Knowledge Centre) — Έργο χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ, που παρέχει πλήθος πηγών για την καλλιέργεια των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των μελλοντικών επαγγελματιών στον τομέα μεταφορών, σε όλα τα επίπεδα.

Transport EU Statistics (Ευρωπαϊκές στατιστικές για τις μεταφορές) (Eurostat) — Συλλογή στατιστικών στοιχείων για τις μεταφορές από όλες τις χώρες της ΕΕ και σχετικές πηγές.

Transport Infographics and Maps (Πληροφοριακά γραφήματα και χάρτες για τις μεταφορές) (Ευρωπαϊκή Επιτροπή) — Συναρπαστικά στοιχεία για διάφορα θέματα και ζητήματα που σχετίζονται με τις μεταφορές και την κινητικότητα.

5. Διαδικτυακό διδακτικό υλικό για το φύλο, την εκπαίδευση ή/και τις επαγγελματικές φιλοδοξίες

Apprenticeship Toolkit #STEMappkit (WISE, Semta και Institution of Civil Engineers) — Συλλογή από βέλτιστες πρακτικές, εξειδικευμένες γνώσεις και περιπτώσιολογικές μελέτες με στόχο την προσέλκυση, συμμετοχή, υποστήριξη και παραμονή των γυναικών σε προγράμματα μαθητείας στον τομέα STEM.

Babble Dabble Do: Connecting Through Creativity (Make My Day: Visions LLC) — Συλλογή δημιουργικών εργασιών και εργασιών των τομέων STEM για παιδιά.

Boys in Care Work (Αγόρια στον χώρο της παροχής φροντίδας) (Dissens - Institute for Education and Research) — Εργαλείο που έχει ως στόχο να υποστηρίξει εκπαιδευτικούς και νέους/νέες εργαζόμενους/εργαζόμενες στον επαγγελματικό προσανατολισμό, βοηθώντας τους να παρέχουν συμβουλές απαλλαγμένες από στερεότυπα και να στηρίζουν τα αγόρια που κάνουν ασυνήθιστες επαγγελματικές επιλογές.

BREAK! (Εσθονικό Γραφείο του Επιτρόπου για την Ισότητα των φύλων και την ίση μεταχείριση / Estonian Gender Equality and Equal Treatment Commissioner's Office) — Πολυμεσικό έργο χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ, που περιλαμβάνει διδακτικό υλικό για εκπαιδευτικούς σχετικά με τον τρόπο που πρέπει να μιλούν για τα στερεότυπα των φύλων σε μαθητές και μαθήτριες διαφορετικών τάξεων και ηλικιακών ομάδων.

Breaking the Mould (Σπάζοντας το καλούπι) (Εθνική Εκπαιδευτική Ένωση του Ηνωμένου Βασιλείου / National Education Union of the United Kingdom) — Σειρά από πηγές που βοηθά εκπαιδευτικούς προσχολικής ηλικίας και νηπιαγωγούς να σκεφτούν τα βιβλία που χρησιμοποιούν στις τάξεις τους.

Compass: Manual for Human Rights Education with Young People — Focus on Gender (Εγχειρίδιο για την εκπαίδευση σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων με νέους ανθρώπους – Εστίαση στο φύλο) (Συμβούλιο της Ευρώπης) — Εξηγήσεις βασικών εννοιών σχετικά με την ισότητα των φύλων.

Education Guide for Gender Equality and Citizenship (Οδηγός εκπαίδευσης για την ισότητα των φύλων και την ιθαγένεια) (Επιτροπή Ιθαγένειας και Ισότητας Φύλων, Πορτογαλία / The Commission for Citizenship and Gender Equality, Portugal) — Με στόχο την υποστήριξη των εκπαιδευτικών στην ένταξη της έννοιας της ισότητας των φύλων στο σχολικό πρόγραμμα και στην κατάρριψη των στερεοτύπων για τα φύλα.

Gender in Education Network in Asia-Pacific (GENIA) Toolkit: Promoting Gender Equality in Education (Εργαλειοθήκη GENIA: Προαγωγή της ισότητας των φύλων στην εκπαίδευση) (UNESCO) — Παρουσιάζει βασικές έννοιες και θεωρητικές συζητήσεις και σκιαγραφεί πρακτικές προσεγγίσεις για την ένταξη της ισότητας των φύλων σε όλο το εκπαιδευτικό σύστημα και την εκπαιδευτική πολιτική.

Gender Loops: Tools, Resources and Strategies for Gender-Sensitive Early Childhood Education (Παγίδες για τα φύλα: εργαλεία, πηγές και στρατηγικές για προσχολική εκπαίδευση με ευαισθησία σε θέματα φύλου) (Dissens - Institut für Bildung und Forschung e.V.) — Σύνολο πρακτικών υλικών για την αντιμετώπιση θεμάτων σχετικά με τα φύλα από εκπαιδευτικούς προσχολικής ηλικίας και εκπαιδευτές εκπαιδευτικών.

Gender-Responsive Pedagogy: A Toolkit for Teachers and Schools (Παιδαγωγική ευαίσθητη σε θέματα φύλου: μια εργαλειοθήκη για εκπαιδευτικούς και σχολεία) (Φόρουμ Αφρικανών Γυναικών Εκπαιδευτικών / Forum for African Women Educationalists) — Παρέχει στους εκπαιδευτικούς τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις αντιλήψεις που θα τους ενδυναμώσουν ώστε να αντεπεξέλθουν στις μαθησιακές ανάγκες κοριτσιών και αγοριών, χρησιμοποιώντας στην τάξη διαδικασίες και πρακτικές που δείχνουν ευαισθησία σε θέματα φύλου.

Guidelines for Teacher Unions for Tackling Gender Stereotypes in Education (Οδηγίες προς ενώσεις εκπαιδευτικών για την αντιμετώπιση των στερεοτύπων για τα φύλα στην εκπαίδευση) (Ευρωπαϊκή Συνδικαλιστική Επιτροπή για την Εκπαίδευση, ETUCE) — Προσφέρει μια σειρά συστάσεων για τους συνδικαλιστικούς φορείς των εκπαιδευτικών (σε εθνικό επίπεδο και επίπεδο ΕΕ) σχετικά με τον πιθανό κοινωνικό διάλογο και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και δράσεις με στόχο την κατάρριψη των στερεοτύπων για τα φύλα στον εκπαιδευτικό τομέα και με ευρύτερο στόχο την επίτευξη σημαντικής επίδρασης στον διαχωρισμό με βάση τα φύλα στην αγορά εργασίας.

Hypatia's Toolkit (Η εργαλειοθήκη της Υπατίας) (Hypatia project partners) — Ψηφιακή συλλογή πρωτοποριακών δραστηριοτήτων που απευθύνονται σε εφήβους, με κεντρική εστίαση σε τρόπους παρουσίασης των τομέων STEM που είναι ουδέτεροι ως προς το φύλο, στην ενδυνάμωση των εφήβων και στη διερεύνηση του φάσματος των δεξιοτήτων που απαιτούνται για διάφορες σπουδές STEM και σταδιοδρομίες ανοικτές σε νέους ανθρώπους.

Let Toys Be Toys (Τα παιχνίδια ας μείνουν παιχνίδια) — Μια εκστρατεία για την αμφισβήτηση των στερεοτύπων για τα φύλα, που περιλαμβάνει πηγές για τους εκπαιδευτικούς και πρακτικές συμβουλές για την τάξη.

Peers for Equality T-Kit on Tackling Gender-Based Discrimination (Συμμαθητές για την ισότητα, εργαλειοθήκη αντιμετώπισης των διακρίσεων βάσει φύλου) (Ofensiva Tinerilor et al.) — Παρέχει πρακτικές πληροφορίες για τη διευκόλυνση της εργασίας σε ομάδες, των συζητήσεων και της επιμόρφωσης των συμμαθητών στα θέματα ανισότητας φύλων και τα στερεότυπα.

A Resource Pack for Gender-Responsive STEM Education: Training Tools for Curriculum Development (Δέσμη πηγών για την εκπαίδευση στους τομείς STEM με ευαισθησία σε θέματα φύλου: εκπαιδευτικά εργαλεία για την ανάπτυξη σχολικών προγραμμάτων) (BE-UNESCO) — Καθοδήγηση για την ευρύτερη κατανόηση της θεωρίας και της πρακτικής στην εκπαίδευση στους τομείς STEM με ευαισθησία σε θέματα φύλου, με στόχο την αποτελεσματική ανάπτυξη σε επίπεδο πολιτικής, σχολείου, τάξης και κοινότητας.

Resources from Welcoming Schools (Πηγές από φιλόξενα σχολεία) (Ιδρυμα Εκστρατείας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα / Human Rights Campaign Foundation) — Ένα έργο που προσφέρει **μαθήματα για την κατανόηση του φύλου** με στόχο την υποστήριξη ενός σχολικού περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς όσον αφορά την ταυτότητα του φύλου και την έκφραση του φύλου και χωρίς την παρουσία στερεοτύπων για τα φύλα.

STING Project: STEM Teacher Training Innovation for Gender Balance (Πρωτοποριακή κατάρτιση εκπαιδευτικών STEM για την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων) (Elhuyar Foundation) — Εργαλειοθήκη και διαδικτυακές πηγές που προάγουν την ενσωμάτωση του φύλου στην εκπαίδευση STEM.

TWIST: Towards Women in Science and Technology (Προς τις γυναίκες στην επιστήμη και την τεχνολογία) (Science Learning Center of Science Center NEMO) — Οδηγός για υποβοήθηση των εκπαιδευτικών στην ανάπτυξη των αναγκών επαγγελματικών δεξιοτήτων για την προαγωγή της ευαισθητοποίησης σε θέματα φύλου στην τάξη, μέσω της παροχής πληροφοριών, παραδειγμάτων βέλτιστης πρακτικής και πρακτικών συμβουλών.

From Where I Stand: A Gender Equality Project for the Global Goals (Από τη σκοπιά μου: ένα έργο για την ισότητα των φύλων για παγκόσμιους στόχους) (World's Largest Lesson)— Ένα δημιουργικό έργο για εκπαιδευτικούς και μαθησιακές εμπειρίες με στόχευση στη δράση, για παιδιά και νέους/νέες, που ενισχύει τις δεξιότητες και παρέχει κίνητρα για την ανάληψη δράσης υπέρ της ισότητας των φύλων ως βιώσιμου στόχου ανάπτυξης.

6. Εποπτικό υλικό σχετικά με τα στερεότυπα για τα φύλα, τις μεταφορές ή/και τις επαγγελματικές φιλοδοξίες

100 Years of Women in Transport (100 χρόνια με γυναίκες στις μεταφορές) (Transport for London)— Βίντεο που τιμά το έργο των γυναικών στον τομέα μεταφορών και την ακόμα μεγαλύτερη συμβολή που μπορεί να έχουν στο μέλλον.

Gender Stereotypes (Στερεότυπα για τα φύλα) (Fawcett Society)— Βίντεο και βιβλιογραφική ανασκόπηση που παρέχουν μια επισκόπηση των τρόπων με τους οποίους είναι δυνατό να καταπολεμηθούν τα στερεότυπα για τα φύλα στη νηπιακή ηλικία.

Making the Case for Women in Aviation (Στηρίζοντας τις γυναίκες στην αεροπορία) (Ευρωπαϊκή Ένωση Προσωπικού Θαλάμων Διακυβέρνησης Αεροσκαφών / European Cockpit Association) — Άρθρο και βίντεο που προβάλλει τις γυναίκες πιλότους σε αυτόν τον παραδοσιακά ανδροκρατούμενο χώρο. Το υλικό ευαισθητοποιεί σχετικά με τα στερεότυπα για τα φύλα και αναδεικνύει γυναικεία πρότυπα στον χώρο της αεροπορίας.

Meet the 22%: Women Talk about Careers (Γνωρίστε το 22%: γυναίκες μιλούν για τη σταδιοδρομία τους) (Diversity@Eurocontrol)— Βίντεο που παρουσιάζει γυναίκες που εργάζονται στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών. Στόχος του είναι να προβάλλει περισσότερο τις γυναίκες και να βελτιώσει την εκπροσώπησή τους, καθώς και να παρέχει περισσότερα στοιχεία για τη σταδιοδρομία και τα κίνητρά τους.

Mujeres Operarias del Transporte Público de la Ciudad de México (Γυναίκες εργαζόμενες στις δημόσιες συγκοινωνίες της Πόλης του Μεξικού) (CENFES)— Βίντεο στο διαδίκτυο για την καθημερινότητα των γυναικών που οδηγούν ταξί στην Πόλη του Μεξικού.

No More Boys and Girls: Can Our Kids Go Gender Free? (Τέρμα τα αγόρια και τα κορίτσια: μπορούν τα παιδιά μας να είναι απαλλαγμένα από τα φύλα;) (Επεισόδια 1 και 2) (BBC2) — Ντοκιμαντέρ σε δύο μέρη σχετικά με την απελευθέρωση του σχολείου από τα στερεότυπα για τα φύλα. Προσφέρει ένα χρήσιμο παράδειγμα για την καταπολέμηση των στερεοτύπων για τα φύλα στην πράξη.

Pilots Answer 50 Most-Googled Passenger Questions (Πιλότοι απαντούν στις 50 πιο δημοφιλείς ερωτήσεις επιβατών στο Google) (Captain Joe) — Ένα ενδιαφέρον βίντεο με πιλότους οι οποίοι απαντούν στις πιο συχνές ερωτήσεις για τους πιλότους και την αεροπορική βιομηχανία.

#RedrawTheBalance (Ξαναβρίσκουμε την ισορροπία) (Εκπαίδευση και Εργοδότες / Education and Employers) — Βίντεο στο διαδίκτυο που αμφισβητούν τα στερεότυπα για τα φύλα όσον αφορά τα επαγγέλματα, με παιδιά του δημοτικού από τα οποία ζητείται να ζωγραφίσουν πυροσβέστες, πιλότους μαχητικών και χειρουργούς, ενώ στη συνέχεια συναντούν τις πραγματικές γυναίκες επαγγελματίες.

Yes, She Pilots! (Ναι, αυτή πιλοτάρει!) (Yes, She Pilots!) — Το μπλογκ μιας πιλότου που μοιράζεται την προσωπική της ιστορία για το πώς έγινε πιλότος και πραγματεύεται διάφορα θέματα σχετικά με την αεροπορική βιομηχανία, όπως το πώς ο χώρος γίνεται ολοένα και πιο φιλικός για τις γυναίκες.

Sunny Swift: Flight Instructor (Σάνι Σουίφτ: εκπαιδύτρια πτήσεων) (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ασφάλειας της Αεροπορίας / European Union Aviation Safety Agency) — Διάφορα υλικά, όπως φυλλάδια, αφίσες και κόμικς που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη γενική αεροπορία και την ασφάλεια των πτήσεων, οι οποίες παρουσιάζονται από μια γυναίκα εκπαιδύτρια.

Women in Maritime (Γυναίκες στη ναυτιλία) (Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός / International Maritime Organization) — Ένα έργο που προσφέρει ποικίλο υλικό και παρέχει πληροφορίες σχετικά με την ποικιλομορφία ως προς το φύλο στον τομέα της ναυτιλίας.

Women in Motion (Γυναίκες σε κίνηση) (Ferrovie dello Stato) — Ένα έργο που προβάλλει γυναίκες που σταδιοδρομούν σε τεχνικά πεδία (π.χ. στη συντήρηση, στις υποδομές κ.λπ.). Παρέχει μια συλλογή πηγών για μαθητές και μαθήτριες σχετικά με την εργασία στις σιδηροδρομικές μεταφορές.

Women in Transport: Meet ... (Γυναίκες στις μεταφορές: γνωρίστε...) (Ευρωπαϊκή Επιτροπή) — Βίντεο που προσφέρουν μια διεισδυτική ματιά καθώς και κίνητρα για την εργασία σε διάφορους τομείς μεταφορών. Παρουσιάζουν γυναίκες που εργάζονται ως σύμβουλοι εφοδιαστικής αλυσίδας, πιλότοι, οδηγοί φορτηγού και κυβερνήτες πλοίων.

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΜΕΛΕΤΗ

Culhane, L. και Bazeley, A. (2019). *Gender Stereotypes in Early Childhood: A Literature Review*. Λονδίνο: Fawcett Society. Ελήφθη από: <https://www.fawcettsociety.org.uk/gender-stereotypes-in-early-childhood-a-literature-review>.

Eliot, L. (2009). *Pink Brain, Blue Brain: How Small Differences Grow into Troublesome Gaps — and What We Can Do About It*. Νέα Υόρκη: Houghton Mifflin Harcourt.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021). *Educational toolkits to help fight gender stereotypes based on the example of the transport sector: Final study report on the development of the toolkits*. DOI: 10.2832/11827.

Frei, S. και Leowinata, S. (2014). *Gender Mainstreaming Toolkit for Teachers and Teacher Educators*. Βανκούβερ: Commonwealth of Learning. Ελήφθη από: <http://oasis.col.org/handle/11599/566>.

Henderson, E. (2014). *Gender Pedagogy: Teaching, Learning and Tracing Gender in Higher Education*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Illeris, K. (2002). *The Three Dimensions of Learning: Contemporary Learning Theory in the Tension Field Between the Cognitive, the Emotional and the Social*. Leicester: NIACE.

Kashefpakdel, E., Rehill, J. και Hughes, D. (2018). *What Works? Career-Related Learning in Primary Schools*. Λονδίνο: *Careers and Enterprise Company*. Ελήφθη από: <https://cica.org.au/wp-content/uploads/What-works-in-Primary.pdf>.

Mompoin-Gaillard, P. και Lázár, I. (2018). *TASKs for Democracy: 60 Activities to Learn and Assess Transversal Attitudes, Skills and Knowledge* (2nd ed.). Pestalozzi series no. 4, Huber, J. (ed). Στρασβούργο: Συμβούλιο της Ευρώπης Ελήφθη από: <https://rm.coe.int/tasks-2nd-edition/16807860c1>.

Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) (2017). *The OECD Handbook for Innovative Learning Environments. Educational Research and Innovation*. Παρίσι: OECD Publishing. Ελήφθη από: <https://doi.org/10.1787/9789264277274-en>.

Rodríguez, M. E. S. (2010). *La igualdad también se aprende: cuestión de coeducación*. Μαδρίτη: Narcea Ediciones.

Schleicher, A. (2018). *World Class: How to Build a 21st-Century School System, Strong Performers and Successful Reformers in Education*. Παρίσι: OECD Publishing. Ελήφθη από: <https://www.oecd.org/education/world-class-9789264300002-en.htm>.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ananiadou, K. και Claro, M. (2009). *21st-Century Skills and Competences for New Millennium Learners in OECD Countries*. ΟΟΣΑ, Έγγραφα εργασίας για την εκπαίδευση, 41. Ελήφθη από: <https://doi.org/10.1787/218525261154>.

Barnes, D. R. (1989). *Active Learning*. Leeds University TVEI Support Project.

Chambers, N., Kashefpakdel, E. T., Rehill, J. και Percy, C. (2018). *Drawing the Future: Exploring the Career Aspirations of Primary School Children from Around the World*. Λονδίνο: Εκπαίδευση και Εργοδότες. Ελήφθη από: <https://www.voced.edu.au/content/ngv:78832>.

Eisner, E. W. (2005). *Reimagining Schools: The Selected Works of Elliot W. Eisner*. Λονδίνο: Routledge.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Μια Ένωση ισότητας: Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025, 5.3.2020, COM(2020), 152 final. Ελήφθη από: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Στρατηγική για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα – οι ευρωπαϊκές μεταφορές σε τροχιά μέλλοντος, 9.12.2020, COM(2020), 789 final. Ελήφθη από: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0789>.

Fathman, A. K. και Kessler, C. (1992). 'Cooperative Language Learning in School Contexts'. *Annual Review of Applied Linguistics*, 13, 127–140.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2017). *Study on a Pilot Project: Making the EU Transport Sector Attractive to Future Generations*. Ελήφθη από: https://ec.europa.eu/transport/themes/social/studies/social_mt.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (2016). *Gender in education and training*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ελήφθη από: <https://eige.europa.eu/publications/gender-education-and-training>.

Hall, M. (2015). *Red: A Crayon's Story*. Νέα Υόρκη: Greenwillow Books.

Harvard Graduate School of Education (2016). *Project Zero*. Ελήφθη από: <http://www.pz.harvard.edu/>.

Johnson, D. W. και Johnson, R. T. (2017). *Cooperative Learning*. I Congreso Internacional Innovación Educación, Zaragoza, 22–23 September. Ελήφθη από: http://ecoasturias.com/images/PDF/ponencia_zaragoza_David_Johnson.pdf.

Kolb, A. και Kolb, D. (2018). 'Eight Important Things to Know About the Experiential Learning Cycle'. ACEL National Conference. Ελήφθη από: <https://experientiallearning.net/listing/8-important-things-to-know-about-the-experiential-learning-cycle/>.

Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) (2021). *The Future at Five. Gendered aspirations of five-year-olds*. Ελήφθη από: <http://www.oecd.org/education/school/early-learning-and-child-well-being-study/>.

Σύσταση του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2018 σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (EE C 189, 4.6.2018, σ. 1–13). Ελήφθη από: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C.2018.189.01.0001.01.ENG>.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ

Αυτοπροσώπως

Σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν εκατοντάδες κέντρα πληροφόρησης Europe Direct. Μπορείτε να βρείτε τη διεύθυνση του πλησιέστερου σε σας κέντρου στον δικτυακό τόπο https://europa.eu/european-union/contact_en

Τηλεφωνικά ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Η Europe Direct είναι μια υπηρεσία που απαντά στις ερωτήσεις σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μπορείτε να επικοινωνήσετε με αυτήν την υπηρεσία:

- καλώντας ατελώς τον αριθμό 00 800 6 7 8 9 10 11 (ορισμένα δίκτυα τηλεφωνίας ενδέχεται να χρεώνουν τις κλήσεις αυτές),
- καλώντας τον αριθμό +32 22999696 ή
- μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τον δικτυακό τόπο

https://europa.eu/european-union/contact_en

ΒΡΕΙΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ

Στο διαδίκτυο

Πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο Europa: https://europa.eu/european-union/index_en

Στις εκδόσεις της ΕΕ

Μπορείτε να τηλεφορτώσετε ή να παραγγείλετε δωρεάν και επί πληρωμή εκδόσεις της ΕΕ στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://op.europa.eu/el/publications>. Μπορείτε να ζητήσετε πολλαπλά αντίγραφα δωρεάν εκδόσεων επικοινωνώντας με την υπηρεσία Europe Direct ή με το τοπικό σας κέντρο πληροφόρησης (βλ. https://europa.eu/european-union/contact_el).

Στη νομοθεσία της ΕΕ και σε σχετικά έγγραφα

Για πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου της ενωσιακής νομοθεσίας από το 1952 σε όλες τις επίσημες γλώσσες, μεταβείτε στον δικτυακό τόπο EUR-Lex, στην ακόλουθη διεύθυνση: <http://eur-lex.europa.eu>

Στα δημόσια δεδομένα από την ΕΕ

Η Πύλη Δημόσιων Δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (<http://data.europa.eu/euodp/en>) παρέχει πρόσβαση σε σύνολα δεδομένων από την ΕΕ. Τα δεδομένα μπορούν να τηλεφορτωθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν δωρεάν, τόσο για εμπορικούς όσο και για μη εμπορικούς σκοπούς.

